EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS **PADOME**

Strasbūrā, 2024. gada 23. oktobrī
(OR. en)

2022/0347(COD)
LEX 2397

PE-CONS 88/1/24
REV 1

ENV 513
ENER 226
IND 257
TRANS 229
ENT 95
SAN 278
AGRI 404
CODEC 1281

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA PAR GAISA KVALITĀTI UN TĪRĀKU GAISU EIROPAI (PĀRSTRĀDĀTA REDAKCIJA)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
DIREKTĪVA (ES) 2024/...

(2024. gada 23. oktobris)

par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai
(pārstrādāta redakcija)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[1],

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu[2],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru[3],

---

1 OV C 146, 27.4.2023., 46. lpp.
2 OV C, C/2023/251, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/251/oj.
3 Eiropas Parlamenta 2024. gada 24. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 14. oktobra lēmums.

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/107/EK[4] un 2008/50/EK[5] ir būtiski grozītas. Tā kā ir jāizdara vēl citi grozījumi, skaidrības labad minētās direktīvas būtu jāpārstrādā.

(2) Komisija 2019. gada 11. decembra paziņojumā "Eiropas zaļais kurss" izklāstīja vērienīgu ceļvedi, kā Savienību pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kuras mērķis ir aizsargāt, saglabāt un uzlabot Savienības dabas kapitālu un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labbūtību no riskiem un ietekmes, kas ir saistīti ar vidi. Attiecībā uz tīru gaisu Komisija ir apņēmusies vēl vairāk uzlabot gaisa kvalitāti un Savienības gaisa kvalitātes standartus ciešāk saskaņot ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) ieteikumiem. Eiropas zaļajā kursā Komisija arī paziņoja nodomu stiprināt gaisa kvalitātes monitoringu, modelēšanu un plānošanu.

(3) Komisija 2021. gada 12. maija paziņojumā "Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem: ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns" iekļāva "Nulles piesārņojuma rīcības plānu", kurā cita starpā risināti Eiropas zaļajā kursā minētie piesārņojuma aspekti un pausta apņemšanās līdz 2030. gadam par vairāk nekā 55 % samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz veselību un par 25 % – uz Savienības ekosistēmām, kurās gaisa piesārņojums apdraud biodaudzveidību.

---

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/107/EK (2004. gada 15. decembris) par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskiem aromātiskiem ogļūdeņražiem apkārtējā gaisā (OV L 23, 26.1.2005., 3. lpp.).

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.).

(4) Nulles piesārņojuma rīcības plānā ir izklāstīts arī redzējums 2050. gadam, proti, ka gaisa piesārņojums tiks samazināts līdz līmenim, kas vairs netiek uzskatīts par kaitīgu veselībai un dabiskajām ekosistēmām. Šajā nolūkā, nosakot pašreizējos un turpmākos Savienības gaisa kvalitātes standartus, būtu jāīsteno pakāpeniska pieeja, kurā noteiktu gaisa kvalitātes standartus 2030. gadam un periodam pēc tam un izstrādātu perspektīvu par to, kā panākt atbilstību jaunākajām PVO gaisa kvalitātes vadlīnijām vēlākais līdz 2050. gadam, un šāda pieeja būtu jābalsta uz regulāras pārskatīšanas mehānismu, ar kura palīdzību tiktu ņemti vērā jaunākie zinātniskie pierādījumi. Ņemot vērā saiknes starp piesārņojuma samazināšanu un dekarbonizāciju, ilgtermiņa mērķis īstenot nulles piesārņojuma ieceri būtu jāsasniedz vienlaikus ar siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119[6].

(5) PVO 2021. gada septembrī atjauninājа gaisa kvalitātes vadlīnijas, pamatojoties uz zinātnisko pierādījumu par gaisa piesārņojuma ietekmi uz veselību sistemātisku pārskatīšanu. Salīdzinājumā ar iepriekšējām vadlīnijām atjauninātajās PVO gaisa kvalitātes vadlīnijās ir izklāstīti jauni pierādījumi par ietekmi, ko rada zemi gaisa piesārņojuma līmeņi, un formulētas gaisa kvalitātes vadlīnijas attiecībā uz daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$) zemākiem līmeņiem, kā arī attiecībā uz slāpekļa dioksīdu. Šajā direktīvā ir ņemti vērā jaunākie zinātniskie pierādījumi, tostarp jaunākās PVO gaisa kvalitātes vadlīnijas.

---

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

(6) Iepriekšējās trijās desmitgadēs ar Savienības un valstu tiesību aktiem pastāvīgi ir samazinātas kaitīgo gaisa piesārņotāju emisijas un attiecīgi uzlabota gaisa kvalitāte. Iespējamie politikas risinājumi, kas analizēti šai direktīvai pievienotajā ietekmes novērtējumā, norāda uz papildu neto sociālekonomiskajiem ieguvumiem no gaisa piesārņojuma turpmākas samazināšanas, un prognozētie ieguvumi naudas izteiksmē ievērojami pārsniedz paredzamās īstenošanas izmaksas.

(7) Veicot attiecīgus pasākumus Savienības un valstu līmenī, kuru mērķis ir gaisa piesārņojuma jomā panākt nulles piesārņojumu, dalībvalstīm, Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai būtu jāievēro tādi principi kā piesardzības princips, preventīvas darbības veikšanas princips, kaitējuma videi prioritāra novēršana piesārņojuma avotā un princips "piesārņotājs maksā", kas ir noteikti Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), kā arī būtu jāievēro Eiropas zaļā kursa princips "nekaitēt", vienlaikus ievērojot cilvēka tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, kas ir atzītas Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ģenerālās asamblejas 2022. gada 28. jūlija Rezolūcijā 76/300. Tām cita starpā būtu jāņem vērā šādi aspekti: uzlabotas gaisa kvalitātes devums sabiedrības veselībā, vides kvalitātē un ekosistēmu noturībā, iedzīvotāju labbūtībā, vienlīdzībā un jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātu grupu aizsardzībā, veselības aprūpes izmaksās, sabiedrības labklājībā, nodarbinātībā un ekonomikas konkurētspējā; enerģētikas pārkārtošana, lielāka enerģētiskā drošība un enerģētiskās nabadzības mazināšana; nodrošinātība ar pārtiku un pieejamība cenas ziņā; ilgtspējīgas un viedas mobilitātes un transporta risinājumu, kā arī saistītās infrastruktūras izstrāde; uzvedības maiņas ietekme; fiskālās politikas ietekme; taisnīgums un solidaritāte starp dalībvalstīm un pašās dalībvalstīs, ņemot vērā ekonomiskās iespējas, vietējos apstākļus, piemēram, salu īpatnības, un nepieciešamību laika gaitā panākt konverģenci; nepieciešamība ar attiecīgām izglītības un apmācību programmām panākt godīgu un sociāli taisnīgu pārkārtošanos, tostarp attiecībā uz veselības aprūpes speciālistiem; labākie pieejamie un visjaunākie zinātniskie pierādījumi, it sevišķi PVO paziņotie konstatējumi; nepieciešamība ar gaisa piesārņojumu saistītos riskus integrēt investīciju un plānošanas lēmumu pieņemšanā; izmaksu lietderība, labākie pieejamie tehnoloģiskie risinājumi un tehnoloģiskā neitralitāte gaisa piesārņotāju emisiju samazināšanā, un vides integritātes un ieceru vērienīguma kāpināšana laika gaitā.

(8) Šī direktīva palīdz sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), jo īpaši 3., 7., 10., 11. un 13. IAM.

(9) Vispārējā Savienības vides rīcības programmā līdz 2030. gadam, kas izklāstīta Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā (ES) 2022/591[7] ("8. vides rīcības programma"), cita starpā izvirzīts mērķis panākt no toksikantiem brīvu vidi, un aizsargāt no vides riskiem un negatīvas ietekmes cilvēku, dzīvnieku un ekosistēmu veselību un labbūtību, un šajā nolūkā cita starpā ir noteikts, ka ir jāturpina uzlabot monitoringa metodes, jāsekmē starptautiskā sadarbība, labāk jāinformē sabiedrība un jāpalielina piekļuve tiesu iestādēm. Iepriekš minētais virza šajā direktīvā noteiktos mērķus.

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/591 (2022. gada 6. aprīlis) par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam (OV L 114, 12.4.2022., 22. lpp.).

(10) Komisijai regulāri būtu jāpārskata zinātniskie pierādījumi par piesārņotājiem, to ietekmi uz cilvēka veselību un vidi un cita starpā jāņem vērā ar gaisa piesārņojumu saistītās tiešās un netiešās veselības aprūpes izmaksas, sociālekonomiskā ietekme, vides izmaksas un tendences ieradumu, fiskālajā un tehnoloģiju jomā. Balstoties uz savu pārskatu, Komisijai būtu jānovērtē, vai piemērojamie gaisa kvalitātes standarti joprojām ir piemēroti šīs direktīvas mērķu sasniegšanai. Komisijai pirmā pārskatīšana būtu jāveic līdz 2030. gada 31. decembrim. Pārskatīšanā Komisijai būtu jāizvērtē iespējas gaisa kvalitātes standartus saskaņot ar jaunākajām PVO gaisa kvalitātes vadlīnijām un iespējas noteikt šādas saskaņošanas termiņus, kā arī būtu jāizvērtē, vai, balstoties uz jaunāko zinātnisko informāciju, ir jāatjaunina gaisa kvalitātes standarti, vai ir jāaptver papildu gaisa piesārņotāji un vai ir jāgroza noteikumi par sasniegšanas termiņu atlikšanu un pārrobežu gaisa piesārņojumu. Pēc pārskatīšanas Komisijai, ja tā uzskata par lietderīgu, būtu jāiesniedz priekšlikums pārskatīt gaisa kvalitātes standartus vai aptvert citus gaisa piesārņotājus. Ja Komisija uzskata par nepieciešamu, tai būtu arī jāiesniedz priekšlikumi, ar ko ievieš vai pārskata tiesību aktus par attiecīgajiem avotiem, lai ierosinātos pārskatītos gaisa kvalitātes standartus palīdzētu sasniegt Savienības līmenī, un tai būtu jāierosina turpmākas darbības, kas veicamas Savienības līmenī.

(11) Gaisa kvalitāte būtu jāvērtē, izmantojot kopīgu pieeju, saskaņā ar kuru piemēro kopīgus vērtēšanas kritērijus. Vērtējot gaisa kvalitāti, būtu jāņem vērā gaisa piesārņojumam pakļauto iedzīvotāju skaits un ekosistēmu lielums. Tādēļ ir lietderīgi katras dalībvalsts teritoriju iedalīt zonās, kas atbilstu iedzīvotāju blīvumam un vidējās ekspozīcijas teritoriālajām vienībām.

(12) Zonās, kurās ir pārsniegti novērtēšanas sliekšņi, obligāti būtu jāveic stacionāri mērījumi. Modelēšanas lietotnes un indikatīvi mērījumi papildus informācijai, kas iegūta ar stacionāriem mērījumiem, dod iespēju paraugu ņemšanas punktu datus interpretēt pēc koncentrāciju ģeogrāfiskās izplatības. Šādu novērtēšanas papildlīdzekļu izmantošanai vajadzētu arī palīdzēt samazināt stacionāriem mērījumiem vajadzīgo paraugu ņemšanas punktu minimālo skaitu zonās, kurās robežvērtības vai mērķvērtības ir atbilstīgas, taču novērtēšanas slieksnis ir pārsniegts. Zonās, kurās robežvērtības vai mērķvērtības ir pārsniegtas, no brīža, kad pagājuši divi gadi pēc tam, kad pieņemti īstenošanas akti par modelēšanas lietotnēm un paraugu ņemšanas punktu telpiskās reprezentativitātes noteikšanu, būtu jāizmanto modelēšanas lietotnes vai indikatīvi mērījumi, kas jāveic papildus gaisa kvalitātes novērtēšanas obligātajiem stacionārajiem mērījumiem. Lai gūtu labāku izpratni par piesārņojuma līmeņiem un izkliedi, papildus būtu arī jāmonitorē gaisā esošo piesārņotāju fona koncentrācijas un nosēdumi.

(13) Vajadzības gadījumā būtu jāizmanto modelēšanas lietotnes, lai iegūtos punktu datus būtu iespējams interpretēt saistībā ar piesārņotāju koncentrācijas ģeogrāfisko sadalījumu, kas var palīdzēt atklāt gaisa kvalitātes standartu pārkāpumus un iegūt noderīgu informāciju, ko varētu izmantot gaisa kvalitātes plānos un gaisa kvalitātes ceļvežos, kā arī paraugu ņemšanas punktu izvietošanas nolūkiem. Papildus šajā direktīvā noteiktajām gaisa kvalitātes monitoringa prasībām dalībvalstis tiek mudinātas monitoringa vajadzībām izmantot informācijas produktus un papildrīkus, piemēram, regulārus izvērtēšanas un kvalitātes novērtēšanas ziņojumus vai rīcībpolitikas tiešsaistes lietotnes, ko nodrošina Savienības kosmosa programmas zemes novērošanai veltītais komponents, it sevišķi Copernicus atmosfēras monitoringa pakalpojums.

(14) Ir svarīgi, ka monitoringa virsstacijās gan lauku fona teritorijās, gan pilsētas fona teritorijās tiek mērīti potenciāli problemātiski piesārņotāji, piemēram, ultrasmalkas daļiņas, melnais ogleklis un elementārais ogleklis, kā arī amonjaks un daļiņu oksidatīvais potenciāls, lai atbilstoši PVO ieteikumiem sekmētu zinātnisko izpratni par šo piesārņotāju ietekmi uz cilvēka veselību un vidi. Dalībvalstīs, kuru teritorija nepārsniedz 10 000 km^2, pietiktu ar mērījumiem monitoringa virsstacijās pilsētas fona teritorijās.

(15) Būtu jāveic sīkāki smalko daļiņu ($PM_{2,5}$) mērījumi, lai labāk izprastu šā piesārņotāja ietekmi un izstrādātu atbilstīgu politiku. Šādiem mērījumiem vajadzētu būt saskanīgiem ar mērījumiem, kuri paredzēti kopējā programmā gaisa piesārņojuma izplatības lielos attālumos novērošanai un novērtēšanai Eiropā (*EMEP*), kas izveidota saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (*UNECE*) 1979. gada Konvenciju par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos, kura apstiprināta Padomes Lēmumā 81/462/EEK[8], un tās protokoliem, tostarp 2012. gadā pārskatīto 1999. gada Protokolu par acidifikācijas, eitrofikācijas un piezemes ozona samazināšanu.

(16) Lai savāktā informācija par gaisa piesārņojumu būtu pietiekami reprezentatīva un salīdzināma Savienības mērogā, gaisa kvalitātes novērtēšanā ir būtiski izmantot standartizētus mērīšanas paņēmienus un kopīgus kritērijus paraugu ņemšanas punktu skaita un atrašanās vietas izvēlei. Gaisa kvalitātes novērtēšanai var izmantot ne tikai mērījumus, bet arī citus paņēmienus, un tādēļ jānosaka šādu paņēmienu izmantojuma un vajadzīgās precizitātes kritēriji.

---

[8] Padomes Lēmums 81/462/EEK (1981. gada 11. jūnijs) par Konvencijas par tāldarbīgu pārrobežu gaisa piesārņojumu noslēgšanu (OV L 171, 27.6.1981., 11. lpp.).

(17) Atzīts, ka ir svarīgi nodrošināt mērīšanas references metodes. Komisija jau devusi atļauju veikt darbu pie tādu EN standartu sagatavošanas, kas vajadzīgi policiklisko aromātisko ogļūdeņražu mērīšanai un tādu sensorsistēmu snieguma izvērtēšanai, ar kurām nosaka gāzveida piesārņotāju un daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$) koncentrācijas gaisā, lai standartus laikus varētu izstrādāt un pieņemt. Ja EN standarta metodes nepastāv, vajadzētu atļaut izmantot starptautiska mēroga mērīšanas standarta references metodes, valsts mēroga mērīšanas standarta references metodes vai Eiropas Standartizācijas komitejas (*CEN*) tehniskās specifikācijas.

(18) Lai aizsargātu cilvēka veselību un vidi kopumā, ir jo īpaši svarīgi apkarot piesārņotāju emisijas piesārņojuma avotā un apzināt un īstenot efektīvākos emisiju mazināšanas pasākumus vietējā, valsts un Savienības mērogā, it sevišķi attiecībā uz emisijām no lauksaimniecības, rūpniecības, transporta, apkures un dzesēšanas sistēmām un enerģijas ražošanas. Tādēļ būtu jāizvairās no kaitīgu gaisa piesārņotāju emisijām, tās būtu jānovērš vai jāsamazina un jāparedz attiecīgi gaisa kvalitātes standarti, cita starpā pamatojoties uz visjaunākajiem zinātniskajiem pierādījumiem, tostarp PVO ieteikumiem.

(19) Zinātniski pierādīts, ka sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds un slāpekļa oksīdi, daļiņas (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzols, oglekļa monoksīds, arsēns, kadmijs, svins, niķelis, daži policikliski aromātiski ogļūdeņraži un ozons daudzos veidos un ļoti negatīvi ietekmē cilvēka veselību, ir saistīti ar vairākām neinfekciozām slimībām, sliktas veselības stāvokļiem un mirstības pieaugumu. Cilvēka veselību un vidi ietekmē to koncentrācija gaisā un nosēdumi.

(20) Lai gan gaisa piesārņojums ir vispārēja veselības problēma, riski iedzīvotāju vidū nav sadalīti vienmērīgi, proti, jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas ir pakļautas lielākam kaitējuma riskam nekā pārējie iedzīvotāji. Šajā direktīvā ir atzīts, ka jutīgiem iedzīvotājiem un mazaizsargātām grupām ir lielāki riski un īpašas vajadzības saistībā ar gaisa piesārņojumu, un direktīvas mērķis ir minētās iedzīvotāju grupas informēt un aizsargāt.

(21) Saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras ziņojumu Nr. 22/2018 "Nevienlīdzīga eksponētība un nevienlīdzīga ietekme: sociālā neaizsargātība no gaisa piesārņojuma, trokšņa un ekstremālām temperatūrām Eiropā" to cilvēku veselību, kuriem ir zemāks sociālekonomiskais stāvoklis, gaisa piesārņojums parasti skar vairāk nekā vispārējās sabiedrības veselību, un iemesls tam ir gan lielāka eksponētība, gan mazāka aizsargātība. Šajā direktīvā ir ņemti vērā gaisa piesārņojuma sociālie aspekti un ieviesto pasākumu sociālekonomiskā ietekme.

(22) Arsēna, kadmija, svina, dzīvsudraba, niķeļa un policiklisku aromātisku ogļūdeņražu ietekme uz cilvēka veselību, tostarp caur barošanās ķēdi, un uz vidi notiek arī ar nosēdumu starpniecību. Ir jāņem vērā minēto vielu uzkrāšanās augsnē un gruntsūdeņu aizsardzība.

(23) Balstoties uz visjaunākajiem PVO ieteikumiem, būtu jāsamazina iedzīvotāju vidējā eksponētība piesārņotājiem ar augstāko dokumentēto ietekmi uz cilvēka veselību, smalkajām daļiņām ($PM_{2,5}$) un slāpekļa dioksīdam. Šajā nolūkā būtu jānosaka vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums, kas papildinātu gaisa kvalitātes standartu, taču neaizstātu robežvērtības.

(24) Gaisa kvalitātes direktīvu (Direktīva 2004/107/EK un Direktīva°2008/50/EK) atbilstības pārbaude liecina, ka piesārņotāju koncentrāciju samazināšanā robežvērtības ir iedarbīgākas nekā cita veida gaisa kvalitātes standarti, piemēram, mērķvērtības. Lai pēc iespējas samazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, īpašu uzmanību pievēršot mazaizsargātām grupām un jutīgiem iedzīvotājiem, un lai aizsargātu vidi, ir jānosaka robežvērtības sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzola, oglekļa monoksīda, arsēna, kadmija, svina, niķeļa un policiklisku aromātisko ogļūdeņražu koncentrācijai gaisā. Benz(a)pirēns būtu jāizmanto kā rādītājs, pēc kura noteikt policiklisku aromātisku ogļūdeņražu kancerogēno risku gaisā.

(25) Lai dalībvalstis varētu sagatavoties pārskatītiem gaisa kvalitātes standartiem, kas noteikti ar šo direktīvu, un lai nodrošinātu juridisko nepārtrauktību, starpposmā, līdz sāk piemērot jaunās robežvērtības un mērķvērtības, robežvērtībām vajadzētu būt identiskām tām, kas noteiktas saskaņā ar atceltajām direktīvām.

(26) Ozons ir pārrobežu piesārņotājs, kas veidojas no atmosfērā emitētiem primārajiem piesārņotājiem. Uz atsevišķiem minētajiem gaisa piesārņotājiem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284[9]. Piezemes ozons negatīvi ietekmē ne tikai cilvēka veselību, bet arī veģetāciju un ekosistēmas. Šajā direktīvā noteikto ar ozonu saistītu mērķvērtību un ilgtermiņa mērķu sasniegšanas gaita būtu jānosaka ar mērķrādītājiem un emisiju samazināšanas saistībām, kas paredzētas Direktīvā (ES) 2016/2284, un vajadzības gadījumā būtu jāīsteno izmakslietderīgi pasākumi, gaisa kvalitātes ceļveži un gaisa kvalitātes plāni.

---

[9] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

(27) Ozona mērķvērtības un ilgtermiņa mērķi, ar ko jānodrošina efektīva aizsardzība pret ozona iedarbības kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, veģetāciju un ekosistēmām, būtu jāatjaunina, ņemot vērā visjaunākos zinātniskos pierādījumus, tostarp PVO ieteikumus.

(28) Lai vispārējo sabiedrību un jo īpaši jutīgus iedzīvotājus un mazaizsargātas grupas aizsargātu pret paaugstinātas koncentrācijas piesārņotāju īslaicīgu ekspozīciju, būtu jānosaka trauksmes slieksnis un informēšanas slieksnis attiecībā uz sēra dioksīdu, slāpekļa dioksīdu, daļiņām (PM_{10} un $PM_{2,5}$) un ozonu. Ja šie sliekšņi tiek pārsniegti, sabiedrība būtu jāinformē par veselības apdraudējumu, kas saistīts ar ekspozīciju, un vajadzības gadījumā par atbilstīgu īstermiņa pasākumu īstenošanu piesārņojuma līmeņu samazināšanai, ja ir pārsniegts noteiktais trauksmes slieksnis.

(29) Saskaņā ar LESD 193. pantu dalībvalstis var uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, ar noteikumu, ka tie ir saderīgi ar Līgumiem un ka par tiem paziņo Komisijai. Šādam paziņojumam var pievienot skaidrojumu, kā ir veikts attiecīgo gaisa kvalitātes standartu noteikšanas process, un var pievienot izmantoto zinātnisko informāciju.

(30) Ja gaisa kvalitāte jau ir laba, tā būtu jāuztur vai jāuzlabo. Ja šajā direktīvā noteiktie gaisa kvalitātes standarti varētu palikt nesasniegti vai ja tie nav sasniegti, dalībvalstīm saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem attiecīgajiem termiņiem būtu jāpieņem piemēroti pasākumi, lai ievērotu robežvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumus un kritiskos līmeņus un, ja iespējams, sasniegtu mērķvērtības un ilgtermiņa mērķus attiecībā uz ozonu.

(31) Dzīvsudrabs ir ļoti bīstama viela cilvēka veselībai un videi. Tas atrodas visā vidē, un metildzīvsudraba formā tas var uzkrāties organismos, jo īpaši koncentrēties augstāk attīstītos organismos. Dzīvsudrabs, kas nokļuvis atmosfērā, var tikt pārnests ļoti tālos attālumos.

(32) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/852[10] mērķis ir nodrošināt cilvēka veselības un vides aizsardzību pret dzīvsudraba izplatību, pamatojoties uz aprites cikla pieeju un ņemot vērā ražošanu, lietojumu, atkritumu apstrādi un emisijas. Šīs direktīvas noteikumi par dzīvsudraba monitoringu minēto regulu papildina un sniedz informāciju, kas vajadzīga tās īstenošanai.

(33) Veģetācijai un dabiskām ekosistēmām radītie gaisa piesārņojuma riski vislielākie ir vietās ārpus pilsētu rajoniem. Tādēļ, novērtējot šādus apdraudējumus un atbilstību veģetācijas aizsardzībai noteiktajiem kritiskajiem līmeņiem, galvenā uzmanība būtu jāpievērš vietām, kas atrodas ārpus apbūvētām zonām. Minētajā novērtējumā būtu jāņem vērā un jāpapildina Direktīvā (ES) 2016/2284 noteiktās prasības monitorēt gaisa piesārņojuma ietekmi uz sauszemes un ūdens ekosistēmām un par šādu ietekmi ziņot.

---

[10] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/852 (2017. gada 17. maijs) par dzīvsudrabu un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1102/2008 (OV L 137, 24.5.2017., 1. lpp.).

(34) Pienesumu no dabiskiem avotiem var novērtēt, bet to nevar kontrolēt. Tādēļ, ja pietiekami skaidri var konstatēt dabisko pienesumu piesārņotājiem gaisā un ja pārsniegumi ir pilnībā vai daļēji radušies dabiskā pienesuma dēļ, vajadzētu būt iespējai saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem minētos pārsniegumus atskaitīt, kad tiek novērtēta atbilstība gaisa kvalitātes robežvērtībām un vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumiem. Daļiņu (PM_{10}) robežvērtību pārsniegumu, ko var saistīt ar ceļu kaisīšanu ar smiltīm vai ar sāli ziemā, arī vajadzētu būt iespējai atskaitīt, kad tiek novērtēta atbilstība gaisa kvalitātes robežvērtībām, ja vien ir veikti saprātīgi pasākumi, lai mazinātu koncentrāciju. Minētā pienesuma atskaitīšana neliedz dalībvalstīm rīkoties, lai samazinātu tā ietekmi uz veselību.

(35) Ir ļoti svarīgi sistemātiski uzraudzīt gaisa kvalitāti gaisa piesārņojuma karstajos punktos, tostarp vietās, kurās piesārņojuma līmeni izteikti ietekmē emisijas no ļoti piesārņojošiem avotiem, kas indivīdus un iedzīvotāju grupas varētu pakļaut paaugstinātam nelabvēlīgas ietekmes uz veselību riskam. Šajā nolūkā dalībvalstīm gaisa piesārņojuma karstajos punktos būtu jāuzstāda paraugu ņemšanas punkti un jāveic atbilstīgi pasākumi, lai minētajos karstajos punktos līdz minimumam samazinātu gaisa piesārņojuma ietekmi uz cilvēka veselību.

(36) Attiecībā uz zonām, kurās ir sevišķi sarežģīti apstākļi, vajadzētu būt iespējai izņēmuma kārtā atlikt termiņu, kurā jānodrošina atbilstība gaisa kvalitātes robežvērtībām, ja – neatkarīgi no attiecīgo piesārņojuma mazināšanas pasākumu īstenošanas – konkrētās zonās pastāv nopietnas problēmas saistībā ar atbilstības nodrošināšanu. Ja kādā konkrētā zonā termiņu atliek, būtu jāizstrādā visaptverošs gaisa kvalitātes ceļvedis, kas jānovērtē Komisijai. Šādā gadījumā gaisa kvalitātes ceļvedī būtu jānosaka atbilstīgi pasākumi, ar ko pārsnieguma periodu saglabāt pēc iespējas īsāku. Dalībvalstīm būtu arī jāpierāda, ka to gaisa kvalitātes ceļvežos paredzētie pasākumi tikuši īstenoti, lai nodrošinātu atbilstību.

(37) Zonām vai vidējās ekspozīcijas teritoriālajām vienībām, kurās piesārņotāju koncentrācija gaisā pārsniedz attiecīgās gaisa kvalitātes robežvērtības, mērķvērtības vai vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumus, būtu jāsagatavo un jāatjaunina gaisa kvalitātes plāni. Gaisa kvalitātes plāni būtu jāizstrādā un jāatjaunina arī attiecībā uz ozona mērķvērtību pārsniegumiem, izņemot gadījumus, kad konkrētajos apstākļos ozona koncentrācijas samazināšanas potenciāls ir neliels un ja pārsniegumu novēršanas pasākumi radītu nesamērīgas izmaksas.

(38) Gaisa piesārņotājus emitē daudzi dažādi avoti un darbības. Lai nodrošinātu dažādu rīcībpolitiku saskanību, gaisa kvalitātes plāniem vai gaisa kvalitātes ceļvežiem vajadzētu būt pēc iespējas konsekventākiem ar plāniem un programmām, kas izstrādātas atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām 2002/49/EK[11] un 2010/75/ES[12] un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2016/2284.

---

[11] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK (2002. gada 25. jūnijs) par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību (OV L 189, 18.7.2002., 12. lpp.).

[12] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

(39) Kā noteikts Tiesas judikatūrā[13], fakts, ka ir izstrādāts gaisa kvalitātes plāns, pats par sevi nenozīmē, ka dalībvalsts ir izpildījusi savas saistības nodrošināt, lai gaisa piesārņotāju līmenis nepārsniegtu šajā direktīvā noteiktos gaisa kvalitātes standartus.

(40) Gaisa kvalitātes ceļveži būtu jāsagatavo pirms 2030. gada, ja pastāv risks, ka dalībvalstis līdz minētajam termiņam nesasniegs robežvērtības vai attiecīgā gadījumā mērķvērtības, lai nodrošinātu, ka piesārņotāju līmeņi tiek attiecīgi samazināti. Gaisa kvalitātes ceļvedī būtu jānosaka rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir līdz nospraustajam termiņam panākt atbilstību minētajām robežvērtībām un attiecīgā gadījumā mērķvērtībām. Juridiskās skaidrības labad un neatkarīgi no izmantotās specifiskās terminoloģijas gaisa kvalitātes ceļvedis ir gaisa kvalitātes plāna veids, kā definēts šajā direktīvā.

(41) Ja pastāv viena vai vairāku trauksmes pārsnieguma iespējamība, tad, lai šo iespējamību samazinātu un lai ierobežotu šādas parādības ilgumu, būtu jāizstrādā īstermiņa rīcības plāni, kuros norādīti īstermiņā veicamie pasākumi. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai konkrētos apstākļos šādus īstermiņa rīcības plānus neizstrādāt attiecībā uz ozonu, ja šāda pārsnieguma riska, ilguma vai smaguma mazināšanas potenciāls ir neliels.

---

[13] Tiesas 2014. gada 19. novembra spriedums *ClientEarth / The Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs*, C-404/13, ECLI:EU:C:2014:2382, 49. punkts, un Tiesas 2020. gada 10. novembra spriedums Eiropas Komisija / Itālijas Republika, C-644/18, ECLI:EU:C:2020:895, 154. punkts.

(42) Gaisa piesārņojumam nav robežu, un tas skar visu Savienību. Lielākajā daļā dalībvalstu ievērojama daļa piesārņojuma rodas ārpus attiecīgo valstu teritorijas. Vajadzības gadījumā dalībvalstīm būtu citai ar citu jāsadarbojas, ja citā dalībvalstī izraisīta nozīmīga piesārņojuma dēļ piesārņotāja līmenis pārsniedz vai varētu pārsniegt kādu robežvērtību, mērķvērtību, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumu vai trauksmes slieksni. Konkrētu piesārņotāju, piemēram, ozona un daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), pārrobežu ietekmes dēļ attiecīgajām dalībvalstīm ir savstarpēji jāsadarbojas, lai noteiktu gaisa piesārņojuma avotus un pasākumus, kas jāveic nolūkā pievērsties šiem avotiem, un jāizstrādā koordinētas darbības, piemēram, gaisa kvalitātes plānu un īstermiņa rīcības plānu koordinēšanas darbības, un šādos plānos katrai dalībvalstij būtu jāpievēršas piesārņojuma avotiem savā teritorijā, lai novērstu pārsniegumus, kā arī lai informētu sabiedrību. Vajadzības gadījumā dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar trešām valstīm, jo īpaši uzsverot nepieciešamību pēc iespējas agrā posmā iesaistīt kandidātvalstis. Komisija būtu laikus jāinformē, kā arī jāaicina piedalīties un palīdzēt šādā sadarbībā, un Komisijai vajadzētu būt spējīgai vajadzības gadījumā pēc pieprasījuma sniegt tehnisku atbalstu dalībvalstīm.

(43) Dalībvalstīm un Komisijai jāvāc informācija par gaisa kvalitāti, jāapmainās ar to un tā jāizplata, lai labāk izprastu gaisa piesārņojuma ietekmi un izstrādātu attiecīgas rīcībpolitikas. Turklāt jaunākajai informācijai, ja tāda ir pieejama, par visu regulēto piesārņotāju koncentrāciju gaisā, informācijai par ietekmi uz veselību, kā arī gaisa kvalitātes plāniem, gaisa kvalitātes ceļvežiem un īstermiņa rīcības plāniem vajadzētu būt viegli pieejamiem iedzīvotājiem saskaņotā un viegli saprotamā veidā.

(44) Lai nodrošinātu plašu sabiedrības piekļuvi informācijai par gaisa kvalitāti, minētā informācija būtu jāpublisko, izmantojot digitālus un attiecīgā gadījumā nedigitālus saziņas kanālus.

(45) Informācija par regulēto piesārņotāju koncentrācijām un nosēdumiem būtu jāpārsūta Komisijai, kas būtu pamats regulāriem ziņojumiem. Lai sekmētu gaisa kvalitātes informācijas apstrādi un salīdzināšanu, dati Komisijai būtu jāiesniedz standartizētā formā.

(46) Datu iesniegšanas, gaisa kvalitātes novērtēšanas un ziņojumu iesniegšanas procedūras būtu jāpielāgo tā, lai elektroniskie sakaru līdzekļi un internets kļūtu par galveno līdzekli, kuru izmanto, lai informāciju darītu pieejamu un lai nodrošinātu šo procedūru atbilstību Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2007/2/EK[14].

(47) Ir lietderīgi paredzēt iespēju, ka gaisa kvalitātes novērtēšanas kritēriji un paņēmieni ir pielāgojami zinātnes un tehnikas attīstībai, un attiecīgi būtu jāpielāgo sniedzamā informācija.

---

[14] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK (2007. gada 14. marts), ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*) (OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.).

(48) Kā noteikts Tiesas judikatūrā[15], dalībvalstis tiesības celt prasību pret publiskas iestādes lēmumu nevar attiecināt tikai uz tiem attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem, kuri ir piedalījušies iepriekšējā administratīvā procedūrā, ar kuru minētais lēmums pieņemts. Turklāt jebkurai pārskatīšanas procedūrai vajadzētu būt taisnīgai, vienlīdzīgai un ne pārmērīgi dārgai, un tajā būtu jāparedz pienācīgi tiesiskās aizsardzības mehānismi, tostarp attiecīgā gadījumā pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Bez tam saskaņā ar Tiesas judikatūru[16] piekļuve tiesai ir jānodrošina vismaz attiecīgajai sabiedrības daļai.

---

15 Tiesas 2021. gada 14. janvāra spriedums *LB* u. c. / *College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren*, C–826/18, ECLI:EU:C:2021:7, 58. un 59. punkts.

16 Tiesas 2008. gada 25. jūlija spriedums *Dieter Janecek / Freistaat Bayern*, C-237/07, ECLI:EU:C:2008:447, 42. punkts; Tiesas 2014. gada 19. novembra spriedums *Client Earth / The Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs*, C-404/13, ECLI:EU:C:2014:2382, 56. punkts; Tiesas 2019. gada 26. jūnija spriedums *Lies Craeynest* u. c. / *Brussels Hoofdstedelijk Gewest and Brussels Instituut voor Milieubeheer*, C-723/17, ECLI:EU:C:2019:533, 56. punkts; un Tiesas 2019. gada 19. decembra spriedums *Deutsche Umwelthilfe eV / Freistaat Bayern*, C-752/18, ECLI:EU:C:2019:1114, 56. punkts.

(49) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”). Ja valsts noteikumu, ar kuriem transponē šīs direktīvas 19. panta 1. līdz 5. punktu un 20. panta 1. un 2. punktu, pārkāpuma rezultātā ir radies kaitējums cilvēka veselībai un ja minētais pārkāpums ir izdarīts tīši vai nolaidības dēļ, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka personām, kuras skar šādi pārkāpumi, ir tiesības par minēto kaitējumu no attiecīgās kompetentās iestādes pieprasīt un saņemt atlīdzību par zaudējumiem. Šajā direktīvā paredzēto noteikumu par zaudējumu atlīdzināšanu, iespējām vērsties tiesu iestādēs un sodu mērķis ir novērst, nepieļaut un samazināt gaisa piesārņojuma kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi saskaņā ar LESD 191. panta 1. punktu. Minēto noteikumu mērķis ir Savienības rīcībpolitikās integrēt augstu vides aizsardzības līmeni un uzlabot vides kvalitāti saskaņā ar Hartas 37. pantā noteikto ilgtspējīgas attīstības principu un konkrētos noteikumos iestrādāt Hartas 2., 3. un 35. pantā noteikto pienākumu aizsargāt tiesības uz dzīvību, tiesības uz veselības aprūpi un personas neaizskaramību. Šī direktīva arī veicina hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistībā ar cilvēka veselības aizsardzību. Šajā direktīvā paredzētajiem sodiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem.

(50) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz modelēšanas lietotņu turpmākiem tehniskiem precizējumiem; paraugu ņemšanas punktu telpiskās reprezentativitātes noteikšanu; tādu pārsniegumu pierādīšanu un atskaitīšanu, kas attiecināmi uz dabiskiem avotiem; daļiņu atkārtotas suspendēšanās pienesumu noteikšanu pēc smilšu un sāls kaisīšanas ziemā; par prasībām prognozēm, kas veiktas nolūkā atlikt izpildes termiņus, un par informāciju, kas jāiekļauj īstenošanas ziņojumos; un par prasībām izplatīt informāciju un ziņot par gaisa kvalitāti saistībā ar pienākumiem i) izstrādāt noteikumus attiecībā uz informāciju par gaisa kvalitāti, kas dalībvalstīm jādara pieejama Komisijai, kā arī noteikt termiņus, kādos minētā informācija ir jāpaziņo, un ii) racionalizēt veidu, kā paziņojami dati un notiek savstarpēja informācijas un datu apmaiņa no tīkliem un atsevišķiem paraugu ņemšanas punktiem, kuros mēra gaisa piesārņojumu dalībvalstīs. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[17].

[17] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

(51) Lai nodrošinātu, ka šīs direktīvas mērķi, jo īpaši nepieļaut, novērst un samazināt gaisa kvalitātes kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, tiek sasniegti arī turpmāk, būtu jādeleģē pilnvaras Komisijai pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz šīs direktīvas III līdz VII pielikuma, IX un X pielikuma grozīšanu, lai ņemtu vērā tehnikas un zinātnes attīstību gaisa kvalitātes novērtēšanas jomā un lai apsvērtu pasākumus, kas jāiekļauj īstermiņa rīcības plānos, kā arī lai informētu sabiedrību. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu[18]. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

(52) Pienākums transponēt šo direktīvu valsts tiesību aktos būtu jāattiecina vienīgi uz tiem noteikumiem, kuri, salīdzinot ar iepriekšējām direktīvām, ir grozījumi pēc būtības. Pienākums transponēt noteikumus, kas nav mainīti, izriet no iepriekšējām direktīvām.

(53) Šai direktīvai nevajadzētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu šīs direktīvas XI pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos.

---

[18] OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

(54) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, paredzēt gaisa kvalitātes noteikumus, lai sasniegtu nulles piesārņojuma mērķi un līdz ar to gaisa kvalitāte Savienībā pakāpeniski tiktu uzlabota līdz līmenim, ko vairs neuzskata par kaitīgu cilvēka veselībai, dabiskajām ekosistēmām vai biodaudzveidībai, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs gaisa piesārņotāju pārrobežu rakstura dēļ, bet tā mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1. pants

Mērķi

1. Šī direktīva paredz gaisa kvalitātes noteikumus, lai sasniegtu nulles piesārņojuma mērķi un līdz ar to gaisa kvalitāte Savienībā pakāpeniski tiktu uzlabota līdz līmenim, ko vairs neuzskata par kaitīgu cilvēka veselībai, dabiskajām ekosistēmām un biodaudzveidībai, kā definēts labākajos pieejamajos un visjaunākajos zinātniskajos pierādījumos, un tas palīdzēs vēlākais līdz 2050. gadam izveidot no toksikantiem brīvu vidi.

2. Šī direktīva nosaka robežvērtības, mērķvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumus, vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķus, kritiskos līmeņus, trauksmes sliekšņus, informēšanas sliekšņus un ilgtermiņa mērķus. Šādi gaisa kvalitātes standarti, kas izklāstīti I pielikumā, ir regulāri jāpārskata saskaņā ar 3. pantu un atbilstīgi PVO ieteikumiem.

3. Turklāt šī direktīva palīdz sasniegt Savienības piesārņojuma mazināšanas, biodaudzveidības un ekosistēmu mērķus saskaņā ar 8. vides rīcības programmu, kā arī uzlabot sinerģiju starp Savienības gaisa kvalitātes politiku un citām attiecīgām Savienības rīcībpolitikām.

2. pants

Priekšmets

Šī direktīva paredz noteikumus attiecībā uz to, kā:

1) nosaka un izvirza mērķus gaisa kvalitātei, kas izstrādāti tā, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi;

2) nosaka kopīgas metodes un kritērijus, pēc kuriem novērtē gaisa kvalitāti dalībvalstīs;

3) monitorē pašreizējās gaisa kvalitātes un ilgtermiņa attīstības tendences, kā arī Savienības un valstu pasākumu ietekmi uz gaisa kvalitāti;

4) nodrošina, ka informācija par gaisa kvalitāti ir salīdzināma visā Savienībā un pieejama sabiedrībai;

5) uztur gaisa kvalitāti tur, kur tā ir laba, un pārējos gadījumos to uzlabo;

6) veicina ciešāku sadarbību starp dalībvalstīm un to kompetentajām iestādēm un struktūrām gaisa piesārņojuma mazināšanā.

3. pants

Regulāra pārskatīšana

1. Līdz 2030. gada 31. decembrim un pēc tam reizi 5 gados vai biežāk, ja būtiski jauni zinātniskie konstatējumi, piemēram, pārskatītās PVO gaisa kvalitātes vadlīnijas, liecina par šādu nepieciešamību, Komisija pārskata zinātniskos pierādījumus par gaisa piesārņotājiem un to ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, kas ir būtiski 1. pantā noteiktā mērķa sasniegšanai, un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu ar galvenajiem konstatējumiem.

2. Šā panta 1. punktā minētajā pārskatīšanā novērtē, vai piemērojamie gaisa kvalitātes standarti joprojām ir atbilstīgi, lai sasniegtu mērķi nepieļaut, novērst vai samazināt kaitīgu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, un vai būtu jāaptver papildu gaisa piesārņotāji.

   Lai sasniegtu 1. pantā noteiktos mērķus, pārskatīšanā novērtē iespējas un grafiku gaisa kvalitātes standartu saskaņošanai ar visjaunākajām PVO gaisa kvalitātes vadlīnijām un visjaunākajiem zinātniskajiem pierādījumiem.

   Pārskatīšanā novērtē arī visus pārējos šīs direktīvas noteikumus, tostarp noteikumus par sasniegšanas termiņu atlikšanu un gaisa pārrobežu piesārņojumu, un turklāt tajā novērtē visjaunākos zinātniskos pierādījumus, tostarp attiecīgā gadījumā par gaisa piesārņotājiem, kas izmērīti 10. pantā minētajās monitoringa virsstacijās, taču pašlaik nav iekļauti I pielikumā.

Pārskatīšanas vajadzībām Komisija cita starpā ņem vērā šādus elementus:

a) jaunākā zinātniskā informācija, ko sniegušas attiecīgās Savienības struktūras, starptautiskās organizācijas, piemēram, PVO un *UNECE* Konvencija par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos, un citas attiecīgās zinātniskās organizācijas;

b) ieradumu izmaiņas, fiskālās rīcībpolitikas un tehnoloģiju attīstība, kas ietekmē gaisa kvalitāti un tās novērtēšanu;

c) gaisa kvalitātes situācijas un ar tām saistītā ietekme uz cilvēka veselību un vidi, tostarp ozona ietekme uz veģetāciju dalībvalstīs;

d) tiešās un netiešās veselības aprūpes un vides izmaksas, kas saistītas ar gaisa piesārņojumu;

e) jaunu mērķu sasniegšanai īstenojamo papildu darbību raksturs un sociālekonomiskā ietekme, kā arī šo darbību izmaksu un ieguvumu analīze;

f) progress, kas panākts valstu un Savienības piesārņotāju samazināšanas pasākumu īstenošanā un gaisa kvalitātes uzlabošanā;

g) tiesību akti par attiecīgajiem avotiem Savienības līmenī saistībā ar nozarēm un darbībām, kas veicina gaisa piesārņojumu, tostarp progress, kas panākts šādu tiesību aktu īstenošanā;

h) attiecīgā informācija, ko dalībvalstis iesniegušas Komisijai pārskatīšanai;

i) atsevišķu dalībvalstu ieviesti stingrāki gaisa kvalitātes standarti saskaņā ar LESD 193. pantu.

3. Komisijai pārskatīšanā palīdz Eiropas Vides aģentūra.

4. Ja Komisija pārskatīšanas rezultātā to uzskata par nepieciešamu, tā iesniedz priekšlikumu pārskatīt gaisa kvalitātes standartus vai aptvert citus gaisa piesārņotājus. Bez tam, lai ierosinātos pārskatītos gaisa kvalitātes standartus palīdzētu sasniegt Savienības līmenī, Komisija, ja tā to uzskata par nepieciešamu, iesniedz priekšlikumus ieviest vai pārskatīt jebkādus tiesību aktus par attiecīgajiem avotiem.

5. Ja Komisija pārskatīšanas laikā konstatē, ka ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai sasniegtu piemērojamos gaisa kvalitātes standartus nozīmīgā Savienības teritorijas daļā, Komisija var ierosināt papildu pasākumus, kas veicami Savienības līmenī.

4. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "gaiss" ir ārtelpu gaiss troposfērā, izņemot darba vietās, kā definēts Padomes Direktīvas 89/654/EEK[19] 2. pantā, kurās piemēro noteikumus par veselības aizsardzību un drošību darba vietā un kuras sabiedrības locekļiem nav regulāri pieejamas;

2) "gaisa kvalitātes standarti" ir robežvērtības, mērķvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumi, vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķi, kritiskie līmeņi, trauksmes sliekšņi, informēšanas sliekšņi un ilgtermiņa mērķi;

[19] Padomes Direktīva 89/654/EEK (1989. gada 30. novembris) par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā (pirmā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu) (OV L 393, 30.12.1989., 1. lpp.).

3) “piesārņotājs” ir jebkura gaisā esoša viela, kas var kaitīgi ietekmēt cilvēka veselību vai vidi;

4) “līmenis” ir piesārņotāja koncentrācija gaisā vai šā piesārņotāja nosēdumi uz virsmas noteiktā laikā;

5) “kopējie nosēdumi” ir piesārņotāju kopējā masa, kas no atmosfēras nonāk uz virsmām, piemēram, uz augsnes, veģetācijas, ūdenī vai uz ēkām, kādā noteiktā apgabalā konkrētā laikposmā;

6) “PM_{10}” ir daļiņas, kas iziet caur lieluma ziņā selektīvu sprauslu, kura definēta references metodē PM_{10} paraugu ņemšanai un mērījumu veikšanai (EN 12341) un kuras efektivitātes sliekšņvērtība pie 10 μm aerodinamiskā diametra ir 50 %;

7) “$PM_{2,5}$” ir daļiņas, kas iziet caur lieluma ziņā selektīvu sprauslu, kura definēta references metodē $PM_{2,5}$ paraugu ņemšanai un mērījumu veikšanai (EN 12341) un kuras efektivitātes sliekšņvērtība pie 2,5 μm aerodinamiskā diametra ir 50 %;

8) “slāpekļa oksīdi” ir tilpumattiecību (*ppbv*) summa maisījumam, kas sastāv no slāpekļa monoksīda (slāpekļa oksīda) un slāpekļa dioksīda, kura izteikta slāpekļa dioksīda masas koncentrācijas vienībās ($\mu g/m^3$);

9) “arsēns”, “kadmijs”, “svins”, “niķelis”, “benz(a)pirēns” ir šo elementu un savienojumu kopējais saturs PM_{10} frakcijā;

10) “policikliski aromātiski ogļūdeņraži” ir tādi organiskie savienojumi, ko veido vismaz divi savienoti aromātiskie gredzeni, kuros ir tikai ogleklis un ūdeņradis;

11) “kopējais gāzveida dzīvsudrabs” ir elementāra dzīvsudraba tvaiki (Hg^0) un reaktīvs gāzveida dzīvsudrabs, t. i., ūdenī šķīstoši dzīvsudraba paveidi ar pietiekami augstu tvaika spiedienu, lai tie būtu gāzes stāvoklī;

12) “gaistošie organiskie savienojumi” (GOS) ir antropogēnas vai biogēnas izcelsmes organiskie savienojumi (izņemot metānu), no kuriem saules gaismā reakcijās ar slāpekļa oksīdiem var veidoties fotoķīmiski oksidanti;

13) “ozona prekursori” ir vielas, kuras veicina piezemes ozona veidošanos;

14) “melnais ogleklis” (*BC*) ir oglekli saturoši aerosoli, ko mēra ar gaismas absorbciju;

15) “ultrasmalkas daļiņas” jeb “*UFP*” ir daļiņas, kam diametrs ir 100 nm vai mazāks, ja *UFP* mēra kā daļiņu skaita koncentrāciju vienā kubikcentimetrā izmēru diapazonā ar apakšējo robežu 10 nm un izmēru diapazonā bez ierobežojuma augšējai robežai;

16) “daļiņu oksidatīvais potenciāls” ir mērs, kas raksturo daļiņu spēju oksidēt potenciālās mērķa molekulas;

17) “zona” ir dalībvalsts teritorijas daļa, ko dalībvalsts noteikusi gaisa kvalitātes novērtēšanas un pārvaldības vajadzībām;

18) "vidējās ekspozīcijas teritoriālā vienība" ir dalībvalsts teritorijas daļa, kuru dalībvalsts izraudzījusies vidējās ekspozīcijas rādītāja noteikšanai un kura atbilst *NUTS* 1 vai *NUTS* 2 reģionam, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1059/2003[20], vai divu vai vairāku blakusesošu *NUTS* 1 vai *NUTS* 2 reģionu kombinācijai ar noteikumu, ka to kopējais apvienotais lielums ir mazāks par visu minētās dalībvalsts teritoriju un nav lielāks par 85 000 km²;

19) "aglomerācija" ir konurbācija, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 250 000, vai, ja iedzīvotāju skaits nepārsniedz 250 000, konurbācija, kurā ir konkrēts iedzīvotāju blīvums uz km^2, kā noteikusi dalībvalsts;

20) "novērtēšana" ir jebkuras tādas metodes izmantošana, ko lieto, lai mērītu, aprēķinātu, prognozētu vai aplēstu piesārņojuma līmeni;

21) "piesārņojuma novērtēšanas slieksnis" ir piesārņojuma līmenis, kurš nosaka novērtēšanas režīmu, kas jāizmanto, lai novērtētu gaisa kvalitāti;

22) "stacionāri mērījumi" ir paraugu ņemšanas punktos veikti nepārtraukti vai izlases mērījumi, kas veikti konstantās atrašanās vietās vismaz vienu kalendāro gadu, lai noteiktu piesārņotāju līmeņus saskaņā ar attiecīgajiem datu kvalitātes mērķiem;

23) "indikatīvie mērījumi" ir mērījumi, kas veikti vai nu periodiski kalendārā gada laikā, vai veicot paraugu ņemšanu izlases veidā, lai noteiktu līmeņus saskaņā ar datu kvalitātes mērķiem un kas salīdzinājumā ar stacionāriem mērījumiem atbilst mazāk stingriem datu kvalitātes mērķiem;

---

20 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1059/2003 (2003. gada 26. maijs) par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (*NUTS*) izveidi (OV L 154, 21.6.2003., 1. lpp.).

24) “modelēšanas lietotne” ir modelēšanas sistēmas lietotne, proti, modeļu un apakšmodeļu virkne, tostarp visi nepieciešamie ievaddati, un jebkāda pēcapstrāde;

25) “objektīva aplēse” ir informācija par konkrēta piesārņotāja koncentrāciju vai nosēdumu līmeni, kuru iegūst ekspertu veiktā analīzē un kurā var izmantot statistikas rīkus;

26) “telpiskā reprezentativitāte” ir novērtēšanas pieeja, saskaņā ar kuru paraugu ņemšanas punktā novērotie gaisa kvalitātes rādītāji ir reprezentatīvi nepārprotami norobežotam ģeogrāfiskajam apgabalam tādā mērā, ka gaisa kvalitātes rādītāji minētajā apgabalā neatšķiras no paraugu ņemšanas punktā novērotajiem rādītājiem vairāk kā par iepriekš definētu pielaides līmeni;

27) “gaisa piesārņojuma karstie punkti” ir vietas zonā ar visaugstāko koncentrāciju, kam iedzīvotāji varētu būt tieši vai netieši pakļauti laikposmā, kas ir nozīmīgs attiecībā pret robežvērtību vai mērķvērtību vidējās vērtības aprēķināšanas periodu, tostarp, ja piesārņojuma līmeni spēcīgi ietekmē emisijas no ļoti piesārņojošiem avotiem, piemēram, tuvumā esošiem pārslogotiem un intensīvas satiksmes ceļiem, viena industriāla avota vai industriālas zonas ar daudziem avotiem, ostām, lidostām, intensīvu dzīvojamo ēku apkuri, vai ja šādu ietekmi rada minēto apstākļu kombinācija;

28) “pilsētas fona teritorijas” ir tādas vietas pilsētas un piepilsētu teritorijās, kurās līmeņi reprezentē pilsētu iedzīvotāju vispārējo eksponētību;

29) “lauku fona teritorijas” ir tādas vietas lauku teritorijās ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kurās līmeņi reprezentē lauku iedzīvotāju, veģetācijas un dabisko ekosistēmu vispārējo eksponētību;

30) “monitoringa virsstacija” ir monitoringa stacija pilsētas fona teritorijā vai lauku fona teritorijā, kurā apvienoti vairāki paraugu ņemšanas punkti, ar kuru palīdzību vāc ilgtermiņa datus par vairākiem piesārņotājiem;

31) “robežvērtība” ir līmenis, kas ir noteikts, balstoties uz zinātnes atziņām, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību vai uz vidi, un kas ir jāsasniedz konkrētā periodā, un ko pēc sasniegšanas nedrīkst pārsniegt;

32) “ mērķvērtība ” ir līmenis, kas noteikts, balstoties uz zinātniskajām atziņām, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību vai vidi, un kas pēc iespējas ir jāsasniedz noteiktā termiņā;

33) “vidējās ekspozīcijas rādītājs” jeb “*AEI*” ir vidējais līmenis, kas noteikts, pamatojoties uz mērījumiem pilsētas fona teritorijās visā vidējās ekspozīcijas teritoriālajā vienībā, vai – ja konkrētajā teritoriālajā vienībā nav nevienas pilsētas teritorijas – lauku fona teritorijās, un kas atspoguļo iedzīvotāju eksponētību; to izmanto, lai pārbaudītu, vai konkrētajā teritoriālajā vienībā ir izpildīts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums un ir sasniegts vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķis;

34) “vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums” ir tas, cik procentu izteiksmē kādā vidējās ekspozīcijas teritoriālajā vienībā paredz mazināt iedzīvotāju vidējo eksponētību, kas izteikta kā vidējās ekspozīcijas rādītājs, lai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, un kas jāsasniedz konkrētā termiņā un ko pēc sasniegšanas nedrīkst pārsniegt;

35) “vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķis” ir vidējās ekspozīcijas rādītāja līmenis, kas jāsasniedz, lai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību;

36) “kritiskais līmenis” ir līmenis, kura pārsniegšana var tieši kaitīgi ietekmēt dažus piesārņojuma saņēmējus, piemēram, kokus, citus augus vai dabiskās ekosistēmas, bet nekaitē cilvēkiem;

37) “trauksmes slieksnis” ir piesārņojuma līmenis, kuru pārsniedzot pat īslaicīga eksponētība rada risku visu iedzīvotāju veselībai un kuru sasniedzot dalībvalstīm jāveic tūlītēji pasākumi;

38) “informēšanas slieksnis” ir līmenis, kuru pārsniedzot pat īslaicīga eksponētība apdraud īpaši jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātām grupām piederīgu cilvēku veselību un kuru sasniedzot tūlīt pienācīgi jāinformē iedzīvotāji;

39) “ilgtermiņa mērķis” ir līmenis, kas jāsasniedz ilgākā termiņā (ja vien tas ir iespējams ar samērīgiem pasākumiem), lai nodrošinātu īstenu cilvēka veselības un vides aizsardzību;

40) “dabisko avotu pienesums ” ir piesārņotāju emisijas, ko nav radījušas tiešas vai netiešas cilvēka darbības, tostarp dabas parādības, piemēram, vulkānu izvirdumi, seismiskas aktivitātes, ģeotermiskas aktivitātes, dabas ugunsgrēki, vētras, jūru aerosoli vai sausajos reģionos esošo dabisko daļiņu atkārtota suspensija atmosfērā vai to pārnese;

41) “gaisa kvalitātes plāns” ir plāns, kurā paredzētas rīcībpolitikas un pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību robežvērtībām, mērķvērtībām vai vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumiem, līdzko minētās vērtības ir pārsniegtas;

42) “gaisa kvalitātes ceļvedis” ir gaisa kvalitātes plāns, kurš tiek pieņemts pirms robežvērtību un mērķvērtību sasniegšanas termiņa un kurā izklāstītas rīcībpolitikas un pasākumi minēto robežvērtību un mērķvērtību sasniegšanai līdz noteiktajam termiņam;

43) “īstermiņa rīcības plāns” ir plāns, kurā izklāstīti ārkārtas pasākumi, kas jāveic īstermiņā, lai samazinātu tūlītēju risku vai trauksmes sliekšņu pārsnieguma ilgumu;

44) “jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas” ir iedzīvotāju grupas, kuras pastāvīgi vai uz laiku ir jutīgākas vai mazaizsargātākas pret gaisa piesārņojuma ietekmi nekā caurmēra iedzīvotāji, jo pastāv konkrēti apstākļi, kuru dēļ eksponētības radītais veselības ietekmējums ir smagāks, vai kurām ir augstāka jutība vai zemāks izturības slieksnis attiecībā pret ietekmi uz veselību, vai arī kurām ir samazināta spēja sevi aizsargāt;

45) “attiecīgā sabiedrības daļa” ir viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas, kuras ietekmē vai var ietekmēt lēmumu pieņemšanas procedūras vai kuras ir ieinteresētas attiecīgajās procedūrās, kas saistītas ar 9., 19. vai 20. panta īstenošanu; piemērojot šo definīciju, nevalstiskās organizācijas, kuras veicina cilvēka veselības vai vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, uzskata par ieinteresētām personām.

5. pants

Kompetence

Dalībvalstis ieceļ attiecīgā līmeņa kompetentās iestādes un struktūras, kas ir atbildīgas par:

a) gaisa kvalitātes novērtēšanu, tostarp monitoringa tīkla pienācīgas darbības nodrošināšanu un uzturēšanu;

b) mērījumu sistēmu (metožu, iekārtu, tīklu un laboratoriju) akreditāciju;

c) mērījumu precizitātes un mērījumu datu pārsūtīšanas un kopīgošanas nodrošināšanu;

d) modelēšanas lietotņu precizitātes veicināšanu;

e) novērtējuma metožu analīzi;

f) ja Komisija Savienības mērogā organizē kvalitātes nodrošināšanas programmas – par to koordināciju savas valsts teritorijā;

g) sadarbību ar pārējām dalībvalstīm un ar Komisiju, tostarp pārrobežu gaisa piesārņojuma jautājumos;

h) gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu izveidi;

i) īstermiņa rīcības plānu izveidi;

j) gaisa kvalitātes indeksa un citas sabiedrībai būtiskas informācijas sniegšanu un uzturēšanu, kā norādīts X pielikumā.

6. pants

Zonu un vidējās ekspozīcijas teritoriālo vienību izveide

Dalībvalstis visā to teritorijā izveido zonas un vidējās ekspozīcijas teritoriālās vienības, tostarp aglomerāciju līmenī, ja tas ir lietderīgi gaisa kvalitātes novērtēšanas un pārvaldības vajadzībām. Gaisa kvalitātes novērtēšanu un gaisa kvalitātes pārvaldību veic visās zonās un vidējās ekspozīcijas teritoriālajās vienībās.

II nodaļa

Gaisa kvalitātes un nosēšanās rādītāju novērtēšana

7. pants

Novērtēšanas režīms

1. Šīs direktīvas II pielikumā noteiktos piesārņojuma novērtēšanas sliekšņus piemēro sēra dioksīdam, slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem, daļiņām (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzolam, oglekļa monoksīdam, arsēnam, kadmijam, svinam, niķelim, benz(a)pirēnam un ozonam gaisā.

   Katru zonu klasificē attiecībā uz šiem piesārņojuma novērtēšanas sliekšņiem.

2. Dalībvalstis 1. punktā minēto klasifikāciju pārskata vismaz reizi piecos gados saskaņā ar 3. punktā noteikto kārtību. Tomēr klasifikāciju pārskata biežāk, ja būtiski mainās darbības, kas ietekmē tādu vielu koncentrāciju gaisā kā sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds un slāpekļa oksīdi, daļiņas (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzols, oglekļa monoksīds, arsēns, kadmijs, svins, niķelis, benz(a)pirēns vai ozons.

3. II pielikumā noteikto piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumu nosaka, pamatojoties uz iepriekšējo 5 gadu koncentrācijām teritorijās, par kurām ir pieejami pietiekami dati. Novērtēšanas slieksni uzskata par pārsniegtu, ja pārsniegums konstatēts vismaz trijos atsevišķos gados no minētajiem iepriekšējiem pieciem gadiem.

Ja dati ir pieejami par mazāk nekā pieciem gadiem, dalībvalstis nolūkā noteikt piesārņojuma novērtējuma sliekšņu pārsniegumus var apvienot rezultātus, kas īslaicīgās mērījumu kampaņās iegūti tajā gada laikā un tajās vietās, kad un kur tipiski varētu būt lielākais piesārņojuma līmenis, ar informāciju no emisiju inventarizācijas pārskatiem un rezultātiem, kas iegūti no modelēšanas lietotnēm.

8. pants

Novērtēšanas kritēriji

1. Dalībvalstis visās zonās novērtē gaisa kvalitāti attiecībā uz 7. pantā minētajiem piesārņotājiem saskaņā ar šā panta 2. līdz 6. punktā paredzētajiem kritērijiem un saskaņā ar IV pielikumu.

2. Visās zonās, kas klasificētas kā tādas, kurās 7. pantā minētajiem piesārņotājiem noteiktie piesārņojuma novērtēšanas sliekšņi ir pārsniegti, gaisa kvalitātes novērtēšanai izmanto stacionārus mērījumus. Minētos stacionāros mērījumus var papildināt ar modelēšanas lietotnēm vai indikatīviem mērījumiem, ar kuriem novērtē gaisa kvalitāti un kuri sniedz pietiekamu informāciju par gaisa piesārņotāju telpisko sadalījumu un stacionāro mērījumu telpisko reprezentativitāti.

3. Divus gadus pēc šā panta 7. punktā minēto īstenošanas aktu pieņemšanas gaisa kvalitātes novērtēšanai visās zonās, kurās piesārņotāju līmenis pārsniedz I pielikumā noteikto attiecīgo robežvērtību vai mērķvērtību, papildus stacionāriem mērījumiem izmanto modelēšanas lietotnes vai indikatīvus mērījumus.

   Pirmajā daļā minētās modelēšanas lietotnes vai indikatīvie mērījumi sniedz informāciju par piesārņotāju telpisko sadalījumu. Ja izmanto modelēšanas lietotnes, tās sniedz arī informāciju par stacionāro mērījumu telpisko reprezentativitāti, un šādus mērījumus veic tik bieži, cik nepieciešams, bet vismaz reizi piecos gados.

4. Visās zonās, kas klasificētas kā tādas, kurās 7. pantā minēto piesārņotāju sliekšņi ir mazāki par noteiktajiem piesārņojuma novērtēšanas sliekšņiem, gaisa kvalitātes novērtēšanai pietiek ar modelēšanas lietotnēm, indikatīviem mērījumiem, objektīvām aplēsēm vai minēto paņēmienu kombināciju.

5. Ar modelēšanas lietotnēm, ko izmanto saskaņā ar šā panta 3. vai 4. punktu vai 9. panta 3. punktu, vai ar indikatīviem mērījumiem iegūtos rezultātus ņem vērā, vērtējot gaisa kvalitāti attiecībā uz robežvērtībām un mērķvērtībām.

Ja ir pieejami stacionāri mērījumi par telpiskās reprezentativitātes aptvertu zonu, kurā konstatēts modelēšanas lietotnes aprēķināts pārsniegums, dalībvalsts var izvēlēties par modelēto pārsniegumu neziņot kā par attiecīgo robežvērtību un mērķvērtību pārsniegumu.

6. Ja saskaņā ar 3. vai 4. punktu izmantotās modelēšanas lietotnes uzrāda, ka zonas apgabalā, kuru neaptver stacionāri mērījumi, un minēto mērījumu telpiskās reprezentativitātes zonā kāda robežvērtība vai mērķvērtība ir pārsniegta, var izmantot vismaz vienu papildu stacionāro vai indikatīvo mērījumu iespējamajos papildu gaisa piesārņojuma karstajos punktos attiecīgajā zonā, kas ir noteikta modelēšanas lietotnē.

Ja saskaņā ar 9. panta 3. punktu izmantotās modelēšanas lietotnes uzrāda, ka zonas apgabalā, kuru neaptver stacionāri mērījumi, un attiecīgo lietotņu telpiskās reprezentativitātes zonā kāda robežvērtība vai mērķvērtība ir pārsniegta, izmanto vismaz vienu papildu stacionāro vai indikatīvo mērījumu iespējamajos papildu gaisa piesārņojuma karstajos punktos attiecīgajā zonā, kas ir noteikta modelēšanas lietotnē.

Ja izmanto papildu stacionāros mērījumus, šos mērījumus nosaka divu kalendāro gadu laikā pēc tam, kad ar modelēšanu konstatēts pārsniegums. Ja izmanto papildu indikatīvos mērījumus, šos mērījumus nosaka viena kalendārā gada laikā pēc pārsnieguma modelēšanas. Lai novērtētu attiecīgā piesārņotāja koncentrācijas līmeni, mērījumi aptver vismaz vienu kalendāro gadu saskaņā ar V pielikuma B punktā noteiktajām minimālā datu aptvēruma prasībām.

Ja dalībvalsts izvēlas neveikt nekādus papildu stacionāros vai indikatīvos mērījumus, gaisa kvalitātes novērtēšanā izmanto modelēšanas lietotnēs norādīto pārsniegumu.

7. Līdz ... [18 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija ar īstenošanas aktiem sniedz sīkāku tehnisko informāciju par:

a) modelēšanas lietotnēm, tostarp to, kā gaisa kvalitātes novērtēšanā tiek ņemti vērā modelēšanas lietotņu indikatīvo mērījumu rezultāti un kā iespējams verificēt potenciālos pārsniegumus, kas ir konstatēti ar attiecīgajām novērtēšanas metodēm;

b) paraugu ņemšanas punktu telpiskās reprezentativitātes noteikšanu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 26. panta 2. punktā.

8. Vērtējot ekosistēmu ietekmējuma reģionālās iezīmes, apsver iespēju izmantot bioindikatorus, arī saskaņā ar monitoringu, ko veic atbilstīgi Direktīvai (ES) 2016/2284.

9. pants

Paraugu ņemšanas punkti

1. Paraugu ņemšanas punktu izvietojumu sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzola, oglekļa monoksīda, arsēna, kadmija, svina, niķeļa, benz(a)pirēna un ozona mērīšanai gaisā nosaka saskaņā ar IV pielikumu.

2. Katrā zonā, kur piesārņotāju līmenis pārsniedz II pielikumā norādīto piesārņojuma novērtēšanas slieksni, paraugu ņemšanas punktu skaits katram piesārņotājam nav mazāks kā minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas paredzēts III pielikuma A un C punktā.

3. Zonās, kurās piesārņotāju līmenis pārsniedz attiecīgo II pielikumā norādīto piesārņojuma novērtēšanas slieksni, bet ne attiecīgās I pielikumā norādītās robežvērtības, mērķvērtības un kritiskos līmeņus, stacionāru mērījumu vajadzībām paredzēto paraugu ņemšanas punktu minimālo skaitu var samazināt līdz 50 % saskaņā ar III pielikuma A un C punktu, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

   a) papildus informācijai, ko sniedz stacionāru mērījumu vajadzībām paredzētie paraugu ņemšanas punkti, ar indikatīviem mērījumiem vai modelēšanas lietotnēm iegūtā informācija ir pietiekama gaisa kvalitātes novērtēšanai attiecībā uz robežvērtībām, mērķvērtībām, kritiskajiem līmeņiem, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem, un tā ir pietiekama sabiedrības informēšanai;

b) ierīkojamo paraugu ņemšanas punktu skaits un indikatīvo mērījumu un modelēšanas lietotņu nodrošinātā telpiskā izšķirtspēja ir pietiekama, lai attiecīgā piesārņotāja koncentrāciju noteiktu saskaņā ar V pielikuma A un B punktā paredzētajiem datu kvalitātes mērķiem un lai iegūtu V pielikuma E punktā norādītajām prasībām atbilstīgus novērtējuma rezultātus;

c) indikatīvo mērījumu skaits, ja tos izmanto šā punkta prasību izpildei, ir vismaz tāds pats kā aizstājamo stacionāro mērījumu skaits, un indikatīvie mērījumi ir vienmērīgi sadalīti pa visu kalendāro gadu;

d) attiecībā uz ozonu, slāpekļa dioksīda koncentrāciju mēra visos atlikušajos paraugu ņemšanas punktos, kuros mēra ozonu, izņemot ozona novērtēšanas punktus lauku fona teritorijās, kā minēts IV pielikuma B punktā.

4. Dalībvalsts teritorijā uzstāda vienu vai vairākus paraugu ņemšanas punktus, kas pielāgoti VII pielikuma 3. iedaļas A punktā norādītajam monitoringa mērķim, lai iegūtu datus par minētās iedaļas B punktā uzskaitīto ozona prekursoru koncentrāciju vietās, kas noteiktas saskaņā ar minētās iedaļas C punktu.

5. Slāpekļa dioksīda mērījumus veic vismaz 50 % ozona paraugu ņemšanas punktu, kuru skaits noteikts III pielikuma 2. tabulas A punktā. Minētie mērījumi ir nepārtraukti, izņemot IV pielikuma B punktā minētās lauku fona teritorijas, kurās var izmantot citas mērījumu metodes.

6. Katra dalībvalsts saskaņā ar IV pielikumu nodrošina, ka to paraugu ņemšanas punktu sadalījums, ko izmanto vidējo ekspozīcijas rādītāju aprēķināšanai attiecībā uz $PM_{2,5}$ un slāpekļa dioksīdu, pienācīgi atspoguļo vispārējās sabiedrības eksponētību. Paraugu ņemšanas punktu skaits nedrīkst būt mazāks par to, ko nosaka, piemērojot III pielikuma B punktu.

7. Paraugu ņemšanas punktus, kuros iepriekšējos trīs gados ir konstatēti I pielikuma 1. iedaļā norādīto attiecīgo robežvērtību vai mērķvērtību pārsniegumi, nepārvieto, ja vien pārvietošana nav nepieciešama īpašu apstākļu dēļ, arī telpiskās attīstības dēļ. Šādu paraugu ņemšanas punktu pārvietošanu atbalsta ar modelēšanas lietotnēm vai indikatīviem mērījumiem un, ja iespējams, nodrošina mērījumu nepārtrauktību, un pārvietošanu veic attiecīgo punktu telpiskās reprezentativitātes zonā. Šādu paraugu ņemšanas punktu pārvietošanas detalizētu pamatojumu pilnībā dokumentē saskaņā ar IV pielikuma D punktā noteiktajām prasībām.

8. Lai novērtētu benz(a)pirēna daudzumu gaisā, katra dalībvalsts ierobežotā skaitā paraugu ņemšanas punktu monitorē citus attiecīgos policikliskos aromātiskos ogļūdeņražus. Minētie policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži ietver vismaz: benz(a)antracēnu, benz(b)fluorantēnu, benz(j)fluorantēnu, benz(k)fluorantēnu, indeno(1,2,3-cd)pirēnu un dibenz(a,h)antracēnu. Minētie policiklisko aromātisko ogļūdeņražu paraugu ņemšanas punkti atrodas turpat, kur benz(a)pirēna paraugu ņemšanas punkti, un tos izraugās tā, lai varētu konstatēt ģeogrāfiskās atšķirības un ilgtermiņa tendences.

9. Papildus 10. pantā prasītajam monitoringam dalībvalstis monitorē ultrasmalko daļiņu līmeņus saskaņā ar III pielikuma D punktu un VII pielikuma 4. iedaļu. Melnā oglekļa koncentrācijas monitoringu var veikt tajās pašās vietās.

10. pants

Monitoringa virsstacijas

1. Katra dalībvalsts uz katriem 10 miljoniem iedzīvotāju izveido vismaz vienu monitoringa virsstaciju pilsētas fona teritorijā. Dalībvalstis, kurās ir mazāk nekā 10 miljoni iedzīvotāju, izveido vismaz vienu monitoringa virsstaciju pilsētas fona teritorijā.

   Dalībvalstis, kuru teritorija ir lielāka par 10 000 km^2, bet nepārsniedz 100 000 km^2, izveido vismaz vienu monitoringa virsstaciju lauku fona teritorijā. Katra dalībvalsts, kuras teritorija ir lielāka par 100 000 km^2, uz katriem 100 000 km^2 izveido vismaz vienu monitoringa virsstaciju lauku fona teritorijā.

2. Monitoringa virsstaciju izvietojumu pilsētas fona teritorijām un lauku fona teritorijām nosaka saskaņā ar IV pielikuma B punktu.

3. Visus paraugu ņemšanas punktus, kas izpilda IV pielikuma B un C punktā noteiktās prasības un kas ir uzstādīti monitoringa virsstacijās, var ņemt vērā, lai izpildītu prasības par attiecīgo piesārņotāju paraugu ņemšanas punktu minimālo skaitu, kas noteikts III pielikumā.

4. Lai ieviestu 1. punktā noteiktās prasības, dalībvalsts kopīgi ar vienu vai vairākām kaimiņos esošām dalībvalstīm var izveidot vienu vai vairākas kopīgas monitoringa virsstacijas. Tas neietekmē katras dalībvalsts pienākumu izveidot vismaz vienu monitoringa virsstaciju pilsētas fona teritorijā un katras dalībvalsts, kuras teritorija pārsniedz 10 000 km^2, pienākumu izveidot vismaz vienu monitoringa virsstaciju lauku fona teritorijā.

5. Mērījumi monitoringa virsstacijās pilsētas fona teritorijās un lauku fona teritorijās ietver VII pielikuma 1. iedaļas 1. un 2. tabulā uzskaitītos piesārņotājus un var ietvert arī minētās iedaļas 3. tabulā uzskaitītos piesārņotājus.

6. Dalībvalsts pusē no savām monitoringa virsstacijām lauku fona teritorijās var izvēlēties nemērīt melno oglekli, ultrasmalkās daļiņas vai amonjaku, ja dalībvalsts monitoringa virsstaciju skaits lauku fona teritorijās pārsniedz monitoringa virsstaciju skaitu pilsētu fona teritorijās ar attiecību vismaz 2:1, ja vien šajā dalībvalstī attiecīgo piesārņotāju monitoringa virsstaciju atlase ir reprezentatīva.

7. Vajadzības gadījumā monitoringu koordinē ar *EMEP* monitoringa stratēģiju un mērījumu programmu, aerosolu, mākoņu un mikrogāzu pētniecības infrastruktūru (*ACTRIS*) un gaisa piesārņojuma ietekmes monitoringu, ko veic, ievērojot Direktīvu (ES) 2016/2284.

11. pants

Mērījumu references metodes, modelēšanas lietotnes un datu kvalitātes mērķi

1. Mērījumu veikšanā dalībvalstis izmanto references metodes, kas norādītas VI pielikuma A un C punktā.

   Tomēr, ievērojot nosacījumus VI pielikuma B, C un D punktā, drīkst izmantot arī citas mērīšanas metodes.

2. Dalībvalstis gaisa kvalitātes modelēšanas lietotnes piemēro, ievērojot VI pielikuma E punktā izklāstītos nosacījumus.

3. Gaisa kvalitātes novērtēšanas dati atbilst V pielikumā noteiktajiem datu kvalitātes mērķiem.

III nodaļa

Gaisa kvalitātes pārvaldība

12. pants

Prasības, ko piemēro, ja piesārņotāju līmeņi ir mazāki par robežvērtībām, mērķvērtībām un vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķiem

1. Zonās, kurās piesārņotāju līmenis gaisā ir mazāks par attiecīgajām robežvērtībām, kas noteiktas I pielikuma 1. iedaļā, dalībvalstis nodrošina, ka minēto piesārņotāju līmenis saglabājas zemāks par robežvērtībām.

2. Zonās, kurās piesārņotāju līmenis gaisā ir zemāks par attiecīgajām mērķvērtībām, kas norādītas I pielikuma 1. un 2. iedaļā, dalībvalstis, neradot nesamērīgas izmaksas, veic nepieciešamos pasākumus, lai saglabātu šos līmeņus zem mērķvērtībām.

Dalībvalstis cenšas sasniegt I pielikuma 2. iedaļā norādītos ilgtermiņa mērķus attiecībā uz ozonu un pēc mērķu sasniegšanas cenšas saglabāt ozona līmeni zem minētajiem ilgtermiņa mērķiem, ciktāl to atļauj tādi faktori kā ozona piesārņojuma pārrobežu raksturs, biogēno avotu gaistošie organiskie savienojumi un meteoroloģiskie apstākļi un ar nosacījumu, ka vajadzīgie pasākumi nerada nesamērīgas izmaksas.

3. Vidējās ekspozīcijas teritoriālajās vienībās, kurās $PM_{2,5}$ un NO_2 vidējās ekspozīcijas rādītāji ir zemāki par šo piesārņotāju vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķu attiecīgo vērtību, kas noteikta I pielikuma 5. iedaļā, dalībvalstis nodrošina, ka šo piesārņotāju līmeņi saglabājas mazāki par vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķiem.

4. Dalībvalstis cenšas panākt un saglabāt vislabāko gaisa kvalitāti un augstu cilvēka veselības un vides aizsardzības līmeni, lai saskaņā ar PVO ieteikumiem sasniegtu 1. panta 1. punktā minēto nulles piesārņojuma līmeni un lai tas būtu zem II pielikumā noteiktajiem novērtēšanas sliekšņiem.

13. pants

Robežvērtības, mērķvērtības un vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka viscaur to zonās piesārņotāju līmeņi gaisā nepārsniedz attiecīgās robežvērtības, kas noteiktas I pielikuma 1. iedaļā.

2. Dalībvalstis, veikdamas visus vajadzīgos pasākumus, kas nerada nesamērīgas izmaksas, nodrošina, ka viscaur to zonās piesārņotāju līmeņi nepārsniedz attiecīgās mērķvērtības, kas noteiktas I pielikuma 1. un 2. iedaļā.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka to vidējās ekspozīcijas teritoriālajās vienībās tiek izpildīti I pielikuma 5. iedaļas B punktā noteiktie vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumi attiecībā uz $PM_{2,5}$ un NO_2, ja to līmeņi pārsniedz I pielikuma 5. iedaļas C punktā noteiktos vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķus.

4. Atbilstību šā panta 1., 2. un 3. punktam novērtē saskaņā ar IV pielikumu.

5. Vidējās ekspozīcijas rādītājus novērtē saskaņā ar I pielikuma 5. iedaļas A punktu.

6. Termiņu, kādā jāsasniedz robežvērtības, kas noteiktas I pielikuma 1. iedaļas 1. tabulā, var pagarināt saskaņā ar 18. pantu.

7. Dalībvalstis saskaņā ar LESD 193. pantu var uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, tostarp gaisa kvalitātes standartus, kas ir stingrāki par šajā pantā minētajiem. Dalībvalstis par šādiem pasākumiem paziņo Komisijai trīs mēnešu laikā pēc to pieņemšanas.

14. pants

Veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzībai noteiktie kritiskie līmeņi

Dalībvalstis nodrošina atbilstību I pielikuma 3. iedaļā noteiktajiem kritiskajiem līmeņiem, kā novērtēts saskaņā ar IV pielikuma A punkta 1. punktu un B punkta 3. punktu.

15. pants

Trauksmes sliekšņu vai informēšanas sliekšņu pārsniegumi

1. Trauksmes sliekšņi sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$) un ozona koncentrācijai gaisā ir noteikti I pielikuma 4. iedaļas A punktā.

2. Informēšanas sliekšņi attiecībā uz sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5)}$ un ozona koncentrāciju ir tie, kas noteikti I pielikuma 4. iedaļas B punktā.

3. Ja tiek pārsniegts jebkurš I pielikuma 4. iedaļas A punktā noteiktais trauksmes slieksnis vai ja attiecīgā gadījumā šāds pārsniegums tiek prognozēts, pamatojoties uz modelēšanas lietotnēm vai citiem prognozēšanas rīkiem, dalībvalstis vajadzības gadījumā bez liekas kavēšanās īsteno saskaņā ar 20. pantu izstrādātajos īstermiņa rīcības plānos noteiktos ārkārtas pasākumus.

4. Ja tiek pārsniegts jebkurš I pielikuma 4. iedaļā noteiktais trauksmes slieksnis vai informēšanas slieksnis vai ja attiecīgā gadījumā šāds pārsniegums tiek prognozēts, pamatojoties uz modelēšanas lietotnēm vai citiem prognozēšanas rīkiem, dalībvalstis saskaņā ar X pielikuma 2. un 3. punktu pēc iespējas īsākā termiņā un, ja vien iespējams, dažu stundu laikā, izmantojot dažādus plašsaziņas līdzekļus un komunikācijas kanālus un nodrošinot plašu sabiedrības piekļuvi, veic vajadzīgos pasākumus sabiedrības informēšanai.

5. Dalībvalstis saskaņā ar LESD 193. pantu var uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, tostarp trauksmes sliekšņus vai informēšanas sliekšņus, kas ir stingrāki par šajā pantā minētajiem. Dalībvalstis par šādiem pasākumiem paziņo Komisijai trīs mēnešu laikā pēc to pieņemšanas.

16. pants

Dabisko avotu pienesums

1. Dalībvalstis var par konkrētu gadu identificēt:

   a) zonas, kurās konkrēta piesārņotāja robežvērtību pārsniegumi ir attiecināmi uz dabiskajiem avotiem; un

b) vidējās ekspozīcijas teritoriālās vienības, kurās vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumu noteiktā līmeņa pārsniegumi ir attiecināmi uz dabiskiem avotiem.

2. Dalībvalstis Komisijai iesniedz šādu 1. punktā minēto zonu un vidējās ekspozīcijas teritoriālo vienību sarakstus un informāciju par koncentrācijām un pienesuma avotiem, kā arī pierādījumus par to, ka pārsniegumi ir attiecināmi uz dabiskajiem avotiem.

3. Ja Komisiju saskaņā ar 2. punktu informē par pārsniegumu, kas attiecināms uz dabiskajiem avotiem, šo pārsniegumu neuzskata par pārsniegumu šīs direktīvas izpratnē. Ja Komisija uzskata, ka kādas dalībvalsts iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tā informē šo dalībvalsti, ka pārsniegums nav attiecināms uz dabiskajiem avotiem līdz brīdim, kad attiecīgā dalībvalsts sniedz vajadzīgo papildu informāciju.

4. Līdz 2026. gada 31. decembrim Komisija ar īstenošanas aktiem sniedz tehnisku informāciju par tādu pārsniegumu pierādīšanu un atskaitīšanu, kas attiecināmi uz dabiskajiem avotiem. Šādā tehniskajā informācijā precizē pierādījumu saturu, kuri dalībvalstīm jāiesniedz, ievērojot 2. punktu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 26. panta 2. punktā.

17. pants

Pārsniegumi, kas attiecināmi uz ceļu nokaisīšanu ar smiltīm vai sāli ziemā

1. Dalībvalstis var par konkrētu gadu identificēt zonas, kurās PM_{10} robežvērtības gaisā ir pārsniegtas atkārtotas daļiņu suspensijas dēļ pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā.

2. Dalībvalstis iesniedz Komisijai šādu 1. punktā minēto zonu sarakstus, kam pievieno informāciju par šādās zonās konstatēto PM_{10} koncentrācijām un avotiem.

   Dalībvalstis iesniedz arī pierādījumus, kuri apliecina, ka robežvērtības pārsnieguma iemesls ir šādas atkārtoti suspendētas daļiņas un ka ir veikti saprātīgi pasākumi, lai mazinātu šādas koncentrācijas.

3. Neskarot 16. pantu, attiecībā uz šā panta 1. punktā minētajām zonām dalībvalstīm 19. pantā paredzētie gaisa kvalitātes uzlabošanas plāni ir jāizstrādā vienīgi tādā apmērā, kādā pārsniegumi ir attiecināmi uz PM_{10} avotiem, kas nav ceļu nokaisīšana ar smiltīm vai sāli ziemā.

4. Līdz 2026. gada 31. decembrim Komisija ar īstenošanas aktiem sniedz tehnisku informāciju par metodiku, pēc kuras nosaka daļiņu atkārtotas suspensijas pienesumu pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā, kā arī informāciju, kas dalībvalstīm jāsniedz saskaņā ar 2. punktu, attiecīgā gadījumā iekļaujot informāciju par atkārtotas suspensijas pienesumu dienas koncentrācijas līmeņos.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 26. panta 2. punktā.

18. pants

Sasniegšanas termiņa atlikšana

un atbrīvojums no konkrētu robežvērtību piemērošanas pienākuma

1. Ja konkrētā zonā atbilstību daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), slāpekļa dioksīda, benzola vai benz(a)pirēna robežvērtībām nevar sasniegt I pielikuma 1. iedaļas 1. tabulā norādītajā termiņā, dalībvalsts šai konkrētajai zonai var atlikt minēto termiņu uz laiku, kuru pamato gaisa kvalitātes ceļvedis, un ar noteikumu, ka ir izpildīti šā panta 2. punktā minētie nosacījumi:

   a) līdz 2040. gada 1. janvārim – ja to pamato objektam specifiskas dispersijas īpatnības, orogrāfiskās robežas īpatnības, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, pārrobežu pienesums vai ja vajadzīgos samazinājumus var panākt vienīgi tad, ja nomaina ievērojamu daļu no esošajām mājsaimniecību apkures sistēmām, kuru dēļ ir radies piesārņojuma pārsniegumus; vai

   b) līdz 2035. gada 1. janvārim – ja to pamato prognozes, kas pierāda, ka, pat ņemot vērā gaisa kvalitātes ceļvedī noteikto efektīvo gaisa piesārņojuma pasākumu paredzamo ietekmi, robežvērtības nevar sasniegt līdz noteiktajam termiņam.

Ja sasniegšanas termiņš ir atlikts saskaņā ar šā punkta pirmās daļas b) apakšpunktu, taču sasniegšanas mērķi nevar panākt minētajā atliktajā termiņā, dalībvalstis otro un pēdējo reizi var atlikt termiņu konkrētajai zonai par laikposmu, kurš nav ilgāks par diviem gadiem no pirmā atlikšanas laikposma beigām un kuru pamato atjaunināts gaisa kvalitātes ceļvedis, ar noteikumu, ka ir izpildīti 2. punktā izklāstītie nosacījumi.

2. Dalībvalstis var atlikt sasniegšanas termiņu saskaņā ar šā panta 1. punktu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) zonai, uz kuru attiecas atlikšana, ir izstrādāts gaisa kvalitātes ceļvedis līdz 2028. gada 31. decembrim, un tajā ir ievērotas 19. panta 6., 7. un 8. punkta prasības;

b) šā punkta a) apakšpunktā minētais gaisa kvalitātes ceļvedis ir papildināts ar VIII pielikuma B punktā minēto informāciju par gaisa piesārņojuma mazināšanas pasākumiem, un tajā ir izklāstīts, kā tiks nodrošināts, ka robežvērtību pārsniegumu periodi saglabājas pēc iespējas īsāki;

c) šā punkta a) apakšpunktā minētā gaisa kvalitātes ceļveža pamatā ir gaisa kvalitātes prognozes, tostarp tās, kas veiktas VIII pielikuma A punkta 5. apakšpunkta un 7. apakšpunkta e) punkta vajadzībām un kas parāda, kā robežvērtības tiks sasniegtas pēc iespējas drīzāk un ne vēlāk kā līdz atliktā sasniegšanas termiņa beigām, ņemot vērā saprātīgus un samērīgus pasākumus;

d) šā punkta a) apakšpunktā minētajā gaisa kvalitātes ceļvedī ir izklāstīts, kā sabiedrība, jo īpaši jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas, tiks saskaņotā un viegli saprotamā veidā informētas par atlikšanas ietekmi uz cilvēka veselību un vidi;

e) šā punkta a) apakšpunktā minētajā gaisa kvalitātes ceļvedī ir izklāstīts, kā tiks mobilizēts papildu finansējums, tostarp ar attiecīgu nacionālo un vajadzības gadījumā Savienības finansējuma programmu palīdzību, lai paātrinātu gaisa kvalitātes uzlabošanos zonā, uz kuru attiecas atlikšana;

f) šā panta 3. punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti visā sasniegšanas termiņa atlikšanas laikā;

g) ja sasniegšanas termiņš ir atlikts saskaņā ar 1. punkta otro daļu, tajā minētais atjauninātais gaisa kvalitātes ceļvedis parāda, ka pirmais gaisa kvalitātes ceļvedis ir ticis īstenots vai ka ir veikti pasākumi tā īstenošanai, un to papildina analīze, kas parāda, ka nav īstenojušās saskaņā ar šā punkta c) apakšpunktu sagatavotās sākotnējās prognozes par atbilstību.

3. Ja sasniegšanas termiņš saskaņā ar šā panta 1. punktu ir atlikts, dalībvalstis atlikšanas laikposmā nodrošina, ka ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) ir īstenoti šā panta 1. punktā minētā gaisa kvalitātes ceļveža pasākumi, kas attiecīgā gadījumā atjaunināti saskaņā ar šā punkta b) apakšpunktu, kā to apliecina dalībvalsts īstenošanas ziņojums, kas ietver atjauninātas emisiju un, ja iespējams, koncentrāciju prognozes, ko Komisijai iesniedz reizi divarpus gados un pirmo reizi līdz 2031. gada 30. jūnijam; attiecīgā gadījumā var atsaukties uz jaunākajām programmām un emisiju prognozēm, kas paziņotas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/2284, un pievienot informatīvu pārskata ziņojumu, un attiecīgā gadījumā īstenošanas ziņojumu var iekļaut atjauninātajā gaisa kvalitātes ceļvedī;

b) šā panta 1. punktā minētais gaisa kvalitātes ceļvedis ir atjaunināts saskaņā ar 19. panta 5. punktu;

c) no 2035. gada 1. janvāra attiecīgā piesārņotāja koncentrācijas līmeņi uzrāda vispārēju lejupejošu tendenci, kas atbilst indikatīvajai trajektorijai virzībā uz atbilstību, kura aplēsta atjauninātajā gaisa kvalitātes ceļvedī, kas izveidots saskaņā ar VIII pielikuma A punkta 7. apakšpunkta e) punktu;

d) īstenošanas ziņojumi un atjauninātie gaisa kvalitātes ceļveži ir paziņoti Komisijai divu mēnešu laikā pēc to pieņemšanas.

4. Dalībvalstis ne vēlāk kā 2029. gada 31. janvārī paziņo Komisijai, ja tās uzskata, ka ir jāpiemēro 1. punkta pirmās daļas a) vai b) apakšpunkts, un paziņo 1. punktā minēto gaisa kvalitātes ceļvedi un visu attiecīgo informāciju, kas Komisijai vajadzīga, lai novērtētu, vai norādītais atlikšanas iemesls ir pamatots un vai ir izpildīti minētajā punktā noteiktie nosacījumi.

Dalībvalstis ne vēlāk kā 2034. gada 31. janvārī paziņo Komisijai, ja tās uzskata, ka sasniegšanas mērķis nav izpildāms līdz atliktajam sasniegšanas termiņam, kas noteikts saskaņā ar 1. punkta otro daļu, un paziņo 1. punktā minēto gaisa kvalitātes ceļvedi un visu attiecīgo informāciju, kas Komisijai vajadzīga, lai novērtētu, vai norādītais atlikšanas iemesls ir pamatots un vai ir izpildīti minētajā punktā paredzētie nosacījumi.

Attiecībā uz prognozēm, kas sniegtas kā atlikšanas iemesls, dalībvalstis pamato metodes, kā arī datus, kas izmantoti minēto prognožu veidošanai.

Komisija savā novērtējumā ņem vērā attiecīgās dalībvalsts sniegtās gaisa kvalitātes prognozes, attiecīgās dalībvalsts veikto pasākumu aplēsto ietekmi uz gaisa kvalitāti attiecīgajā dalībvalstī, kā arī Savienības pasākumu aplēsto ietekmi uz gaisa kvalitāti.

Ja deviņos mēnešos no minētā paziņojuma saņemšanas dienas Komisija nav cēlusi iebildumus, uzskata, ka attiecīgie nosacījumi 1. punkta piemērošanai ir izpildīti.

Ja tiek celti iebildumi, Komisija var pieprasīt attiecīgajai dalībvalstij, lai tā nolūkā izpildīt 1. punktā noteiktās prasības gaisa kvalitātes ceļvedi koriģē vai izstrādā jaunu gaisa kvalitātes ceļvedi.

5. Līdz 2026. gada 31. decembrim Komisija ar īstenošanas aktiem sniedz sīkāku tehnisko informāciju par prasībām attiecībā uz prognozēm, kas veiktas šā panta 1. punkta vajadzībām nolūkā parādīt, kā tiks sasniegtas I pielikuma 1. iedaļas 1. tabulā norādītās robežvērtības, ņemot vērā saprātīgus un samērīgus pasākumus. Turklāt Komisija precizē informāciju, kas jāiekļauj īstenošanas ziņojumos šā panta 3. punkta vajadzībām.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 26. panta 2. punktā.

IV nodaļa

Plāni

19. pants

Gaisa kvalitātes plāni un gaisa kvalitātes ceļveži

1. Ja konkrētās zonās piesārņotāju līmeņi gaisā pārsniedz kādu I pielikuma 1. iedaļā noteiktu robežvērtību vai mērķvērtību, dalībvalstis attiecīgajām zonām izstrādā gaisa kvalitātes plānus, kuros nosaka piemērotus pasākumus, ar ko sasniegt attiecīgo robežvērtību vai mērķvērtību un pārsnieguma periodu saglabāt pēc iespējas īsāku un jebkurā gadījumā ne ilgāku kā četri gadi pēc tā kalendārā gada beigām, kurā reģistrēts pirmais pārsniegums. Minētos gaisa kvalitātes plānus izstrādā cik vien drīz iespējams un ne vēlāk kā divus gadus pēc kalendārā gada, kurā reģistrēts attiecīgais kādas robežvērtības vai mērķvērtības pārsniegums.

Ja konkrētā zonā robežvērtības pārsniegums jau ir aptverts gaisa kvalitātes ceļvedī, dalībvalstis nodrošina, ka minētajā ceļvedī izklāstītie pasākumi ir piemēroti tam, lai pārsnieguma periodu saglabātu pēc iespējas īsāku, un attiecīgā gadījumā veic papildu un efektīvākus pasākumus un ievēro 5. punktā izklāstīto gaisa kvalitātes ceļveža atjaunināšanas procedūru.

2. Ja teritoriālajās vienībās, kas aptver vismaz vienu zonu, piesārņotāju līmenis gaisā pārsniedz jebkuru I pielikuma 2. iedaļā noteikto ozona mērķvērtību, dalībvalstis šīm teritoriālajām vienībām izstrādā gaisa kvalitātes plānus, kuros nosaka piemērotus pasākumus, ar ko sasniegt ozona mērķvērtību un pārsnieguma periodu saglabāt pēc iespējas īsāku. Minētos gaisa kvalitātes plānus izstrādā cik vien drīz iespējams un ne vēlāk kā divus gadus pēc kalendārā gada, kurā reģistrēts ozona mērķvērtības pārsniegums.

Ja konkrētā teritoriālajā vienībā ozona robežvērtības pārsniegums jau ir aptverts gaisa kvalitātes ceļvedī, dalībvalstis nodrošina, ka minētajā ceļvedī izklāstītie pasākumi ir piemēroti tam, lai pārsnieguma periodu saglabātu pēc iespējas īsāku, un attiecīgā gadījumā ievēro 5. punktā izklāstīto gaisa kvalitātes ceļveža atjaunināšanas procedūru.

Tomēr dalībvalstis, ņemot vērā ģeogrāfiskos un meteoroloģiskos apstākļus, var atturēties no šādu gaisa kvalitātes plānu vai gaisa kvalitātes ceļvežu izstrādes, kuras mērķis ir novērst ozona pārsniegumu, ja nav būtiska potenciāla mazināt ozona koncentrāciju, un ja pasākumi radītu nesamērīgas izmaksas.

Ja gaisa kvalitātes plāns vai gaisa kvalitātes ceļvedis nav izstrādāts, dalībvalstis sniedz sabiedrībai un Komisijai detalizētu pamatojumu par to, kāpēc nav būtiska potenciāla mazināt pārsniegumu, un līdz ar to ticis pieņemts lēmums neizstrādāt gaisa kvalitātes plānu vai gaisa kvalitātes ceļvedi.

Vismaz reizi piecos gados dalībvalstis atkārtoti novērtē potenciālu mazināt ozona koncentrāciju.

Attiecībā uz teritoriālajām vienībām, kurās ir pārsniegta ozona mērķvērtība, dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajā nacionālajā gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmā, kas sagatavota saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 6. pantu, ir ietverti pasākumi, ar kuriem pievēršas minētajā direktīvā aptvertajiem ozona prekursoriem.

3. Ja kādā konkrētā vidējās ekspozīcijas teritoriālajā vienībā nav sasniegts I pielikuma 5. iedaļā noteiktais vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums, dalībvalstis minētajām vidējās ekspozīcijas teritoriālajām vienībām izstrādā gaisa kvalitātes plānus, kuros nosaka piemērotus pasākumus, ar ko izpildīt vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumu un pārsnieguma periodu saglabāt pēc iespējas īsāku. Minētos gaisa kvalitātes plānus izstrādā cik vien drīz iespējams un ne vēlāk kā divus gadus pēc kalendārā gada, kurā reģistrēts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākuma pārsniegums.

4. Ja no 2026. gada 1. janvāra līdz 2029. gada 31. decembrim kādā zonā vai teritoriālajā vienībā piesārņotāju līmeņi pārsniedz jebkuru I pielikuma 1. iedaļas 1. tabulā un, neskarot šā panta 2. punkta trešo daļu, I pielikuma 2. iedaļas B punktā noteiktu robežvērtību vai mērķvērtību, kas jāsasniedz līdz 2030. gada 1. janvārim, dalībvalstis attiecīgajam piesārņotājam izstrādā gaisa kvalitātes ceļvedi, lai līdz sasniegšanas termiņa beigām sasniegtu attiecīgās robežvērtības vai mērķvērtības. Minētos gaisa kvalitātes ceļvežus izstrādā cik vien drīz iespējams un ne vēlāk kā divus gadus pēc kalendārā gada, kurā reģistrēts pārsniegums.

   Tomēr dalībvalstis var atturēties no šādu gaisa kvalitātes ceļvežu izstrādes, ja pamatscenārijs, kas izstrādāts atbilstīgi VIII pielikuma A punkta 5. apakšpunktā prasītajai informācijai, parāda, ka robežvērtība vai mērķvērtība tiks sasniegta ar jau spēkā esošajiem pasākumiem, tostarp tad, ja pārsniegumu izraisa īslaicīgas aktivitātes, kas ietekmē piesārņotāju līmeni vienā gadā. Ja gaisa kvalitātes ceļvedis nav izstrādāts saskaņā ar šo daļu, dalībvalstis sniedz sabiedrībai un Komisijai detalizētu pamatojumu.

5. Ja trešajā kalendārajā gadā pēc gaisa kvalitātes plāna vai gaisa kvalitātes ceļveža izstrādes termiņa un neskarot 2. punkta trešo daļu pastāv jebkuras robežvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākuma vai mērķvērtības pārsniegumi, dalībvalstis ne vēlāk kā piecus gadus pēc iepriekšējā gaisa kvalitātes plāna vai gaisa kvalitātes ceļveža izstrādes termiņa beigām atjaunina gaisa kvalitātes plānu vai gaisa kvalitātes ceļvedi un tajā ietvertos pasākumus, tostarp to ietekmi uz prognozētajām emisijām un koncentrācijām, un veic papildu un efektīvākus pasākumus, lai pārsnieguma periodu saglabātu pēc iespējas īsāku.

6. Gaisa kvalitātes plānos un gaisa kvalitātes ceļvežos ir vismaz šāda informācija:

a) VIII pielikuma A punkta 1. līdz 7. apakšpunktā uzskaitītā informācija;

b) attiecīgā gadījumā VIII pielikuma A punkta 8., 9. un 10. apakšpunktā uzskaitītā informācija;

c) informācija par VIII pielikuma B punkta 2. apakšpunktā uzskaitītajiem attiecīgajiem piesārņojuma mazināšanas pasākumiem.

Dalībvalstis vajadzības gadījumā savos gaisa kvalitātes plānos un gaisa kvalitātes ceļvežos iekļauj 20. panta 2. punktā minētos pasākumus un īpašus pasākumus, lai aizsargātu jutīgus iedzīvotājus un mazaizsargātas grupas, tostarp bērnus.

Dalībvalstis, sagatavojot gaisa kvalitātes plānus vai gaisa kvalitātes ceļvežus, novērtē risku, ka tiks pārsniegti konkrētu piesārņotāju attiecīgie trauksmes sliekšņi. Minēto analīzi attiecīgā gadījumā izmanto, lai izstrādātu īstermiņa rīcības plānus.

Ja izstrādā gaisa kvalitātes plānus vai gaisa kvalitātes ceļvežus par vairākiem piesārņotājiem vai gaisa kvalitātes standartiem, dalībvalstis vajadzības gadījumā izstrādā integrētus gaisa kvalitātes plānus vai gaisa kvalitātes ceļvežus, kas aptver visus attiecīgos piesārņotājus un gaisa kvalitātes standartus.

Dalībvalstis pēc iespējas nodrošina savu gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu saderību ar pārējiem plāniem, kam ir būtiska ietekme uz gaisa kvalitāti, tostarp tiem, kas prasīti saskaņā ar Direktīvām 2002/49/EK, 2010/75/ES un (ES) 2016/2284 un saskaņā ar klimata, biodaudzveidības, enerģētikas, transporta un lauksaimniecības tiesību aktiem.

7. Dalībvalstis saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK[21] pirms galīgās versijas sagatavošanas par gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu projektiem un jebkādiem būtiskiem gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu atjauninājumiem apspriežas ar sabiedrību un kompetentajām iestādēm, uz kurām, ņemot vērā to pienākumus gaisa piesārņojuma un gaisa kvalitātes jomā, varētu attiekties gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu īstenošana. Dalībvalstis nodrošina, ka, sabiedrībai, kad ar to apspriežas, ir pieejams gaisa kvalitātes plāna projekts vai gaisa kvalitātes ceļveža projekts, kurā ietverta saskaņā ar šīs direktīvas VIII pielikumu prasītās informācijas minimums un, ja iespējams, šajā daļā minētās informācijas netehnisks kopsavilkums.

   Dalībvalstis veicina visu ieinteresēto personu aktīvu iesaisti gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu sagatavošanā, pārskatīšanā un atjaunināšanā. Kad tiek izstrādāti gaisa kvalitātes plāni un gaisa kvalitātes ceļveži, dalībvalstis nodrošina, ka ieinteresētās personas, kuru darbības veicina pārsniegumu rašanās situāciju, tiek mudinātas ierosināt pasākumus, ko tās var veikt, lai palīdzētu izbeigt pārsniegumus, un ka šajās apspriedēs tiek mudinātas piedalīties nevalstiskās organizācijas, piemēram, vides un veselības aizsardzības organizācijas, patērētāju organizācijas, organizācijas, kas pārstāv jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātu grupu intereses, citas attiecīgās veselības aprūpes struktūras, tostarp veselības aprūpes speciālistu organizācijas, un attiecīgās nozares apvienības.

8. Gaisa kvalitātes plānus un gaisa kvalitātes ceļvežus divu mēnešu laikā pēc to pieņemšanas dara zināmus Komisijai.

---

[21] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV L 156, 25.6.2003., 17. lpp.).

20. pants

Īstermiņa rīcības plāni

1. Ja konkrētā zonā pastāv risks, ka piesārņotāju līmeņi pārsniegs vienu vai vairākus trauksmes sliekšņus, kas noteikti I pielikuma 4. iedaļā, dalībvalstis izstrādā īstermiņa rīcības plānus, kuros norāda ārkārtas pasākumus, kas veicami īstermiņā, lai mazinātu minēto risku un šāda pārsnieguma ilgumu.

   Tomēr, ja pastāv risks, ka tiks pārsniegts ozonam noteiktais trauksmes slieksnis, dalībvalstis var atturēties no šādu īstermiņa rīcības plānu izstrādes, ja, ņemot vērā valsts ģeogrāfiskos, meteoroloģiskos un ekonomiskos apstākļus, nav būtiska potenciāla mazināt minētā pārsnieguma risku, ilgumu vai pakāpi.

   Ja attiecībā uz daļiņām (PM_{10} un $PM_{2,5}$) šāda pārsnieguma riska mazināšanas potenciāls ir ļoti ierobežots, ņemot vērā vietējos ģeogrāfiskos un meteoroloģiskos apstākļus un mājsaimniecību apkures sistēmu īpatnības, dalībvalstis var izstrādāt īstermiņa rīcības plānu, kurā galvenā uzmanība pievērsta vienīgi konkrētām darbībām, kuru mērķis ir aizsargāt gan plašu sabiedrību, gan jutīgus iedzīvotājus un mazaizsargātas grupas, kā arī viegli saprotamā veidā sniedz informāciju par ieteicamo rīcību, ar ko samazināt izmērītā vai prognozētā pārsnieguma iedarbību.

2. Izstrādājot šā panta 1. punktā minētos īstermiņa rīcības plānus, dalībvalstis atkarībā no konkrētā gadījuma var paredzēt iedarbīgus pasākumus, ar ko kontrolēt un vajadzības gadījumā īslaicīgi apturēt tādas darbības, kas palielina attiecīgo robežvērtību vai mērķvērtību vai trauksmes sliekšņa pārsniegšanas risku. Dalībvalstis savos īstermiņa rīcības plānos ņem vērā arī IX pielikumā iekļauto pasākumu sarakstu un atkarībā no galveno piesārņojuma avotu īpatsvara attiecībā pret risināmajiem pārsniegumiem vajadzības gadījumā apsver iespēju minētajos īstermiņa rīcības plānos iekļaut tādas darbības kā transports, būvdarbi, rūpnieciskās iekārtas, lauksaimniecība un produktu un mājsaimniecību apkures izmantošana. Saistībā ar minētajiem plāniem apsver arī konkrētu rīcību, lai aizsargātu jutīgus iedzīvotājus un mazaizsargātas grupas, tostarp bērnus.

3. Dalībvalstis par īstermiņa rīcības plānu projektiem un jebkādiem būtiskiem to atjauninājumiem pirms to galīgās versijas sagatavošanas apspriežas ar sabiedrību saskaņā ar Direktīvu 2003/35/EK un ar kompetentajām iestādēm, uz kurām, ņemot vērā to pienākumus gaisa piesārņojuma un gaisa kvalitātes jomā, varētu attiekties īstermiņa rīcības plāna īstenošana.

4. Kad dalībvalstis ir izstrādājušas īstermiņa rīcības plānu, tās sabiedrībai un attiecīgajām organizācijām, piemēram, vides un veselības aizsardzības organizācijām, patērētāju organizācijām, organizācijām, kas pārstāv jutīgu iedzīvotāju, mazaizsargātu grupu un veselības aprūpes speciālistu organizāciju intereses, citām attiecīgajām veselības aprūpes struktūrām un attiecīgajām nozares apvienībām dara pieejamus gan konkrēto īstermiņa rīcības plānu izstrādes iespēju, gan to satura novērtējuma rezultātus, kā arī informāciju par minēto plānu īstenošanu.

5. Īstermiņa rīcības plānus paziņo Komisijai viena gada laikā pēc to pieņemšanas, un šo paziņošanu veic saistībā ar 23. pantā minētajiem gada ziņojumiem.

6. Kad dalībvalstis izstrādā savus īstermiņa plānus, kuros izklāsta veicamos ārkārtas pasākumus, dalībvalstis var prasīt Komisijai organizēt apmaiņu ar labāko praksi, lai dalībvalstis, kuras to pieprasa, gūtu labumu no citu dalībvalstu pieredzes.

21. pants

Gaisa pārrobežu piesārņojums

1. Ja kādas robežvērtības, ozona mērķvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākuma vai trauksmes sliekšņa pārsniegumu būtiski sekmē gaisa pārrobežu piesārņojums no vienas vai vairākām dalībvalstīm kādā citā dalībvalstī, attiecīgā dalībvalsts par to paziņo gaisa piesārņojuma izcelsmes dalībvalstīm un Komisijai.

2. Attiecīgās dalībvalstis savstarpēji sadarbojas, tostarp izveido kopīgas ekspertu grupas un saņem Komisijas tehnisko atbalstu, lai apzinātu gaisa piesārņojuma avotus, šo avotu pienesumu pārsniegumos citā dalībvalstī un pasākumus, kas jāveic individuāli un koordinācijā ar citām dalībvalstīm nolūkā risināt minēto avotu problēmu, un izstrādā koordinētas darbības, piemēram, koordinē gaisa kvalitātes plānus saskaņā ar 19. pantu, un šajās darbībās katra dalībvalsts pievēršas savā teritorijā esošiem piesārņojuma avotiem, lai novērstu attiecīgos pārsniegumus.

Dalībvalstis ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad kāda cita dalībvalsts ir sniegusi paziņojumu saskaņā ar pirmo daļu, laikus sniedz atbildi cita citai un informē Komisiju.

3. Komisiju informē par visiem šā panta 2. punktā minētajiem sadarbības pasākumiem un uzaicina tajos būt klāt vai piedalīties. Komisija var pieprasīt attiecīgajām dalībvalstīm sniegt jaunāko informāciju par progresu, kas panākts, īstenojot visas koordinētās darbības, kas izstrādātas saskaņā ar minēto punktu. Vajadzības gadījumā Komisija, ņemot vērā ziņojumus, kas sagatavoti, ievērojot Direktīvas (ES) 2016/2284 11. pantu, izskata jautājumu par to, vai Savienības mērogā ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai mazinātu pārrobežu piesārņojumu izraisītāju prekursoru emisijas.

4. Vajadzības gadījumā dalībvalstis, ievērojot 20. pantu, sagatavo un īsteno koordinētus īstermiņa rīcības plānus, kas aptver kaimiņos esošas zonas citās dalībvalstīs. Dalībvalstis nodrošina, ka kaimiņos esošās zonas, kuras atrodas citās dalībvalstīs, bez liekas kavēšanās saņem visu attiecīgo informāciju par minētajiem īstermiņa rīcības plāniem.

5. Ja zonās, kas atrodas valsts robežas tuvumā, tiek pārsniegts trauksmes slieksnis vai informēšanas slieksnis, par minētajiem pārsniegumiem pēc iespējas drīzāk informē attiecīgo kaimiņos esošo dalībvalstu kompetentās iestādes. Minēto informāciju dara pieejamu arī sabiedrībai.

6. Paziņojumā, kas minēts 1. punktā, dalībvalstis par attiecīgo gadu var norādīt:

   a) zonas, kurās gaisa pārrobežu piesārņojums no vienas vai vairākām dalībvalstīm būtiski veicina robežvērtību vai mērķvērtību pārsniegumus attiecīgajās zonās;

   b) vidējās ekspozīcijas teritoriālās vienības, kurās gaisa pārrobežu piesārņojums no vienas vai vairākām dalībvalstīm būtiski veicina to līmeņu pārsniegumus, ko nosaka vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumi attiecīgajās vienībās.

   Dalībvalsts var arī sniegt attiecīgajām dalībvalstīm un Komisijai šādu zonu un vidējas ekspozīcijas teritoriālo vienību sarakstus, kā arī informāciju par koncentrācijām un pierādījumiem, kas apliecina, ka gaisa piesārņojums no pārrobežu avotiem, tostarp no trešām valstīm, pār kuriem attiecīgajai dalībvalstij nav tiešas kontroles, būtiski veicina pārsniegumus. Komisija attiecīgā gadījumā minēto informāciju var ņemt vērā 18. panta vajadzībām.

7. Izstrādājot 2. un 4. punktā paredzētos plānus un informējot sabiedrību, kā minēts 5. punktā, dalībvalstis vajadzības gadījumā cenšas sadarboties ar trešām valstīm, un jo īpaši ar kandidātvalstīm. Dalībvalstis vajadzības gadījumā var lūgt Komisijai sniegt tehnisko atbalstu.

V nodaļa
Informācija un ziņojumi

22. pants

Sabiedrības informēšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrību, kā arī attiecīgās organizācijas, piemēram, vides un veselības aizsardzības organizācijas, patērētāju organizācijas, organizācijas, kas pārstāv jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātu grupu intereses, veselības aprūpes speciālistu organizācijas, citas attiecīgās veselības aprūpes struktūras un attiecīgās nozares apvienības, pienācīgi un laikus informē par:

   a) gaisa kvalitāti saskaņā ar X pielikumu;

   b) visu gaisa piesārņotāju paraugu ņemšanas punktu atrašanās vietu, kā arī sniedz informāciju par jebkādām problēmām, kas saistītas ar datu aptvēruma prasību ievērošanu attiecībā uz katru paraugu ņemšanas punktu un piesārņotāju;

   c) izpildes termiņa atlikšanas lēmumu, ievērojot 18. pantu;

   d) gaisa kvalitātes plāniem un gaisa kvalitātes ceļvežiem, kā paredzēts 19. pantā;

   e) īstermiņa rīcības plāniem, kas izstrādāti, ievērojot 20. pantu;

f) robežvērtību, mērķvērtību, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumu, vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķu, trauksmes sliekšņu un informēšanas sliekšņu pārsniegumu ietekmi kopsavilkuma novērtējumā; vajadzības gadījumā kopsavilkuma novērtējumā iekļauj papildu informāciju un novērtējumus saistībā ar vidi, kā arī informāciju par citiem piesārņotājiem, ko aptver 10. pants un VII pielikums.

2. Dalībvalstis izveido un, izmantojot publisku avotu, dara pieejamu viegli saprotamu gaisa kvalitātes indeksu, kas aptver ik stundu atjauninātu informāciju vismaz par sēra dioksīdu, slāpekļa dioksīdu, cietajām daļiņām (PM_{10} un $PM_{2,5}$) un ozonu, ar noteikumu, ka ir paredzēts pienākums veikt minēto piesārņotāju monitoringu saskaņā ar šo direktīvu. Minētais indekss attiecīgā gadījumā var ietvert papildu piesārņotājus. Ciktāl iespējams, gaisa kvalitātes indekss ir salīdzināms visās dalībvalstīs un atbilst PVO ieteikumiem. Gaisa kvalitātes indeksā par pamatu izmanto Eiropas Vides aģentūras nodrošinātos Eiropas mēroga gaisa kvalitātes indeksus un ietver informāciju par ietekmi uz veselību, tostarp jutīgiem iedzīvotājiem un mazaizsargātām grupām pielāgotu informāciju. Nolūkā izpildīt šajā punktā noteiktās prasības kā alternatīvu dalībvalstis var izmantot Eiropas Vides aģentūras sniegto gaisa kvalitātes indeksu. Ja kāda dalībvalsts nolemj neizmantot Eiropas Vides aģentūras sniegto indeksu, atsauci uz šo indeksu dara pieejamu valsts līmenī.

3. Dalībvalstis dara pieejamu sabiedrībai informāciju par simptomiem, kas saistīti ar gaisa piesārņojuma maksimālo līmeni, un par uzvedību, kas palīdz samazināt eksponētību un aizsargā no gaisa piesārņojuma, un mudina šādu informāciju izvietot publiskās vietās, ko bieži apmeklē jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas, piemēram, veselības aprūpes iestādēs.

4. Dalībvalstis informē sabiedrību par kompetento iestādi vai struktūru, kas norīkota saistībā ar 5. pantā minētajiem uzdevumiem.

5. Šajā pantā minēto informāciju sabiedrībai sniedz bez atlīdzības un saskaņotā un viegli saprotamā veidā, izmantojot viegli pieejamus masu informācijas līdzekļus un komunikācijas kanālus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2007/2/EK un Direktīvu (ES) 2019/1024[22], tā nodrošinot šīs informācijas pieejamību plašai sabiedrībai.

23. pants

Informācijas pārsūtīšana un ziņošana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par gaisa kvalitāti ir darīta pieejama Komisijai paredzētajā termiņā saskaņā ar 5. punktā minētajiem īstenošanas aktiem un neatkarīgi no atbilstības V pielikuma B punktā noteiktajiem datu kvalitātes mērķiem attiecībā uz datu aptvērumu.

2. Lai konkrēti novērtētu atbilstību robežvērtībām, mērķvērtībām, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumiem un kritiskajiem līmeņiem, 1. punktā minēto informāciju dara pieejamu Komisijai vēlākais deviņus mēnešus pēc katra kalendārā gada beigām, un tajā iekļauj:

   a) izmaiņas, kas attiecīgajā gadā veiktas sarakstā un saskaņā ar 6. pantu izveidotajās zonās vai vidējās ekspozīcijas teritoriālajās vienībās;

[22] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1024 (2019. gada 20. jūnijs) par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu (OV L 172, 26.6.2019., 56. lpp.).

b) zonu un vidējās ekspozīcijas teritoriālo vienību un novērtēto piesārņotāju līmeņu sarakstu;

c) zonām, kurās viena vai vairāku piesārņotāju līmenis ir augstāks par robežvērtībām, mērķvērtībām vai kritiskiem līmeņiem, kā arī vidējās ekspozīcijas teritoriālajām vienībām, kurās viena vai vairāku piesārņotāju līmenis ir augstāks par līmeni, kas noteikts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumos:

i) datumus un periodus, kuros attiecīgie līmeņi ir novēroti;

ii) vajadzības gadījumā – novērtējumu, kāds ir dabisko avotu un atkārtotas daļiņu suspensijas radītā piesārņojuma pienesums novērtētajiem līmeņiem pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā, kas iesniegts Komisijai saskaņā ar 16. un 17. pantu.

3. Dalībvalstis saskaņā ar 1. punktu ziņo Komisijai informāciju par reģistrētajiem līmeņiem un par to laikposmu ilgumu, kuros trauksmes slieksnis vai informēšanas slieksnis bija pārsniegts.

4. Dalībvalstis IV pielikuma D punktā minēto informāciju Komisijai sniedz trīs mēnešu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

5. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem pasākumus, ar ko:

a) precizē papildu informāciju, kas dalībvalstīm jādara pieejama saskaņā ar šo pantu, kā arī termiņus, kādos šāda informācija jāpaziņo;

b) apzina veidus, kā racionalizēt datu ziņošanu un savstarpēju apmaiņu ar informāciju un datiem no tīkliem un atsevišķiem paraugu ņemšanas punktiem, kuros mēra gaisa piesārņojumu dalībvalstīs.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 26. panta 2. punktā.

VI nodaļa
Deleģētie un īstenošanas akti

24. pants

Grozījumi pielikumos

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 25. pantu, ar kuriem groza III līdz VII, IX un X pielikumu, lai ņemtu vērā tehnikas un zinātnes attīstību attiecībā uz gaisa kvalitātes novērtēšanu, pasākumiem, kuri ir jāapsver, lai tos iekļautu īstermiņa rīcības plānos, un sabiedrības informēšanu.

Tomēr ar izdarītajiem grozījumiem nedrīkst tieši vai netieši mainīt turpmāk minēto:

a) robežvērtības, mērķvērtības, ozona ilgtermiņa mērķus, kritiskos līmeņus, trauksmes sliekšņus un informēšanas sliekšņus, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumus un vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķus, kas noteikti I pielikumā;

b) termiņus, kādos jānodrošina atbilstība a) apakšpunktā minētajiem parametriem.

25. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 24. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no … [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 24. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

Saskaņā ar 24. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

26. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz "Gaisa kvalitātes komiteja". Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

VII nodaļa

Iespēja vērsties tiesu iestādēs, zaudējumu atlīdzināšana un sodi

27. pants

Iespēja vērsties tiesu iestādēs

1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar savas valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem ir iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā ar likumu noteiktā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, lai apstrīdētu visu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbību būtības vai procesuālo likumību, kurus dalībvalstis attiecīgi pieņēmušas, veikušas vai pieļāvušas un kuri attiecas uz 9. pantā minēto paraugu ņemšanas punktu vietu un skaitu, ievērojot III un IV pielikuma noteiktos attiecīgos kritērijus, 19. pantā minētajiem dalībvalsts gaisa kvalitātes plāniem un gaisa kvalitātes ceļvežiem un 20. pantā minētajiem īstermiņa rīcības plāniem, ar noteikumu, ka ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

   a) sabiedrības locekļi ir pietiekami ieinteresēti;

   b) ir aizskartas sabiedrības locekļu tiesības, ja dalībvalsts administratīvo pārkāpumu kodekss to pieprasa kā priekšnosacījumu.

   Dalībvalstis nosaka, kas uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību un tiesību aizskārumu, un to dara, ievērojot mērķi nodrošināt attiecīgajai sabiedrības daļai plašas iespējas vērsties tiesu iestādēs.

Līdz ar to pirmās daļas a) apakšpunkta piemērošanas vajadzībām par pietiekamu uzskata jebkādas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kas veicina cilvēka veselības vai vides aizsardzību un kas atbilst jebkādām valsts tiesību aktu prasībām. Tāpat pirmās daļas b) apakšpunkta piemērošanas vajadzībām uzskata, ka šādām organizācijām ir tiesības, ko iespējams aizskart.

2. Pārskatīšanas procedūra ir taisnīga, vienlīdzīga, savlaicīga un nav pārmērīgi dārga, un tajā paredz pienācīgus un iedarbīgus tiesiskās aizsardzības mehānismus, tostarp attiecīgā gadījumā pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

3. Dalībvalstis nosaka stadiju, kurā var apstrīdēt lēmumus, darbību vai bezdarbību, lai piekļuve pārskatīšanas procedūrai tiesā vai citā ar likumu izveidotā neatkarīgā un objektīvā iestādē nebūtu neiespējama vai pārmērīgi sarežģīta.

4. Šis pants neliedz dalībvalstīm prasīt lietu nodot sākotnējai pārskatīšanai administratīvā iestādē un neietekmē prasību pirms izskatīšanas tiesā izsmelt administratīvās pārskatīšanas iespējas, ja valsts tiesību aktos šāda prasība noteikta.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par piekļuvi šajā pantā minētajām administratīvajām un tiesu pārskatīšanas procedūrām.

28. pants

Zaudējumu atlīdzināšana par kaitējumu cilvēka veselībai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka fiziskām personām, kuras cieš no kaitējuma cilvēka veselībai, kas radies sakarā ar to, ka kompetentās iestādes tīši vai aiz nolaidības ir pārkāpušas valsts noteikumus, ar kuriem transponē šīs direktīvas 19. panta 1. līdz 5. punktu un 20. panta 1. un 2. punktu, ir tiesības pieprasīt un saņemt atlīdzību par minēto kaitējumu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts noteikumi un procedūras, kas attiecas uz zaudējumu atlīdzināšanas prasībām, tiek izstrādāti un piemēroti tā, lai tie nepadarītu neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtinātu to, ka tiek īstenotas tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu par kaitējumu, ievērojot 1. punktu.

3. Dalībvalstis var noteikt noilguma termiņus 1. punktā minēto zaudējumu atlīdzināšanas prasību celšanai. Šādus termiņus nesāk skaitīt, pirms pārkāpums nav beidzies un persona, kas ceļ zaudējumu atlīdzināšanas prasību, zina vai var saprātīgi sagaidīt, ka tā zinās, ka tai pārkāpuma rezultātā ir nodarīts kaitējums, kā minēts 1. punktā.

29. pants

Sodi

1. Neskarot dalībvalstu pienākumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/99/EK[23], dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, ko piemēro par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu pieņemto, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētie sodi ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši. Dalībvalstis minētos noteikumus un pasākumus nekavējoties dara zināmus Komisijai un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar 1. punktu noteiktajos sodos attiecīgā gadījumā pienācīgi ņem vērā šādus apstākļus:

   a) pārkāpuma būtība, smaguma pakāpe, apmērs un ilgums;

   b) pārkāpuma radītā ietekme uz kādu iedzīvotāju grupu, arī jutīgiem iedzīvotājiem un mazaizsargātām grupām, vai vidi, paturot prātā mērķi panākt augstu cilvēka veselības un vides aizsardzības līmeni;

   c) tas, vai pārkāpums izdarīts atkārtoti vai vienu reizi, tostarp tas, vai iepriekš ir izteikts brīdinājums, uzlikts administratīvs sods vai krimināls sods;

   d) ekonomiskais labums, ko pārkāpuma rezultātā guvusi pie atbildības sauktā fiziskā vai juridiskā persona, ciktāl tas ir konstatējams.

---

[23] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/99/EK (2008. gada 19. novembris) par vides krimināltiesisko aizsardzību (OV L 328, 6.12.2008., 28. lpp.).

VIII nodaļa
Pārejas un nobeiguma noteikumi

30. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs vēlākais līdz ... [2 gadi no šīs direktīvas stāšanās spēkā] stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1. un 3. panta, 4. panta 2., 7., 9., 14., 15., 16., 18., 21. līdz 30., 33., 34. un 41. līdz 45. punkta, 5. līdz 8. panta, 9. panta 1., 2., 3. un 5. līdz 9. punkta, 10., 11. un 12. panta, 13. panta 1., 2., 3., 5., 6. un 7. punkta, 15. panta, 16. panta 1., 2. un 4. punkta, 17. panta 4. punkta, 18. līdz 21. panta, 22. panta 1., 2., 3. un 5. punkta, 23. līdz 29. panta un I līdz X pielikuma prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

   Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos ietver arī paziņojumu, ka atsauces esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos uz direktīvām, kas atceltas ar šo direktīvu, uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

31. pants

Atcelšana

1. Direktīvas 2004/107/EK un 2008/50/EK, kas grozītas ar šīs direktīvas XI pielikuma A daļā uzskaitītajiem aktiem, atceļ no ... [1 diena no transponēšanas termiņa], neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem šīs direktīvas XI pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos.

2. Atsauces uz atceltajām direktīvām uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar šīs direktīvas XII pielikumā iekļauto atbilstības tabulu.

32. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Direktīvas 2. pantu, 4. panta 1., 3. līdz 6. punktu, 8. punktu, 10. līdz 13. punktu, 17., 19., 20., 31., 32. un 35. līdz 40. punktu, 9. panta 4. punktu, 13. panta 4. punktu, 14. pantu, 16. panta 3. punktu, 17. panta 1., 2. un 3. punktu un 22. panta 4. punktu piemēro no ... [diena, kas seko 30. panta 1. punkta pirmajā daļā minētajai dienai].

33. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā,

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*

I PIELIKUMS

Gaisa kvalitātes standarti

1. iedaļa. Robežvērtības cilvēka veselības aizsardzībai

1. tabula. Cilvēka veselības aizsardzībai noteiktās robežvērtības, kas jāsasniedz līdz 2030. gada 1. janvārim

Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Robežvērtība	
$PM_{2,5}$		
1 diena	25 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	10 µg/m³	
PM_{10}		
1 diena	45 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	20 µg/m^3	
Slāpekļa dioksīds (NO_2)		
1 stunda	200 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 3 reizes kalendārajā gadā
1 diena	50 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	20 µg/m^3	
Sēra dioksīds (SO_2)		
1 stunda	350 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 3 reizes kalendārajā gadā
1 diena	50 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	20 µg/m^3	
Benzols		
Kalendārais gads	3,4 µg/m^3	
Oglekļa monoksīds (CO)		
Maksimālā dienas 8 stundu vidējā vērtība[(1)]	10 mg/m^3	
1 diena	4 mg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā

Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Robežvērtība
Svins (Pb)	
Kalendārais gads	0,5 μg/m^3
Arsēns (As)	
Kalendārais gads	6,0 ng/m^3
Kadmijs (Cd)	
Kalendārais gads	5,0 ng/m^3
Niķelis (Ni)	
Kalendārais gads	20 ng/m^3
Benz(a)pirēns	
Kalendārais gads	1,0 ng/m^3

(1) Maksimālo dienas 8 stundu vidējo koncentrāciju izvēlas, izvērtējot 8 stundu slīdošās vidējās vērtības, ko aprēķina no stundas datiem un atjaunina ik stundu. Katru šādi aprēķināto 8 stundu vidējo rādītāju attiecina uz dienu, kurā tas beidzas, t. i., jebkuras 1 dienas pirmā aprēķina periods ir no plkst. 17.00 iepriekšējā dienā līdz plkst. 01.00 attiecīgajā dienā; pēdējais aprēķina periods jebkurai 1 dienai ir periods no plkst. 16.00 līdz plkst. 24.00 attiecīgajā dienā.

2. tabula. Cilvēka veselības aizsardzībai noteiktās robežvērtības, kas jāsasniedz līdz ...

[TRANSPONĒŠANAS TERMIŅŠ]

Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Robežvērtība	
$PM_{2,5}$		
Kalendārais gads	25 µg/m³	
PM_{10}		
1 diena	50 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	40 µg/m^3	
Slāpekļa dioksīds (NO_2)		
1 stunda	200 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendārajā gadā
Kalendārais gads	40 µg/m^3	
Sēra dioksīds (SO_2)		
1 stunda	350 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 24 reizes kalendārajā gadā
1 diena	125 µg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 3 reizes kalendārajā gadā
Benzols		
Kalendārais gads	5 µg/m^3	
Oglekļa monoksīds (CO)		
Maksimālā dienas 8 stundu vidējā vērtība[(1)]	10 mg/m^3	
Svins (Pb)		
Kalendārais gads	0,5 µg/m^3	

(1) Maksimālo dienas 8 stundu vidējo koncentrāciju izvēlas, izvērtējot 8 stundu slīdošās vidējās vērtības, ko aprēķina no stundas datiem un atjaunina ik stundu. Katru šādi aprēķināto 8 stundu vidējo rādītāju attiecina uz dienu, kurā tas beidzas, t. i., jebkuras 1 dienas pirmā aprēķina periods ir no plkst. 17.00 iepriekšējā dienā līdz plkst. 01.00 attiecīgajā dienā; pēdējais aprēķina periods jebkurai 1 dienai ir periods no plkst. 16.00 līdz plkst. 24.00 attiecīgajā dienā.

3. tabula. Cilvēka veselības aizsardzībai noteiktās mērķvērtības, kas jāsasniedz līdz ... [TRANSPONĒŠANAS TERMIŅŠ]

Arsēns (As)	
Kalendārais gads	6,0 ng/m³
Kadmijs (Cd)	
Kalendārais gads	5,0 ng/m³
Niķelis (Ni)	
Kalendārais gads	20 ng/m³
Benz(a)pirēns	
Kalendārais gads	1,0 ng/m³

2. iedaļa. Ozona mērķvērtības un ilgtermiņa mērķi attiecībā uz ozonu

A. Definīcijas un kritēriji

"Akumulētā ozona ekspozīcija virs 40 miljardo daļu sliekšņa" (*AOT40*) (izsaka ar mērvienību "(µg/m^3) × stundas") ir summa, ko iegūst, saskaitot starpības starp stundas koncentrācijām, kas ir lielākas par 80 µg/m^3 (= 40 miljardās daļas), un 80 µg/m^3 kādā konkrētā periodā, izmantojot tikai 1 stundas vērtības, kuras mēra katru dienu laikā starp plkst. 8.00 un 20.00 pēc Centrāleiropas laika (CET).

B. Ozona mērķvērtības

Mērķis	Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Mērķvērtība	
Cilvēka veselības aizsardzība	Maksimālā dienas 8 stundu vidējā vērtība[(1)]	120 μg/m^3	nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 dienas kalendārajā gadā, aprēķinot vidējo vērtību 3 gadu periodā [(2)] [(3)]
Veģetācijas aizsardzība	No maija līdz jūlijam	*AOT40* (aprēķina, izmantojot 1 stundas vērtības)	18 000 μg/m^3 × h, aprēķinot vidējo vērtību 5 gadu periodā [(2)]

(1) Maksimālo dienas 8 stundu vidējo koncentrāciju izvēlas, izvērtējot 8 stundu slīdošās vidējās vērtības, ko aprēķina no stundas datiem un atjaunina ik stundu. Katru šādi aprēķināto 8 stundu vidējo rādītāju attiecina uz dienu, kurā tas beidzas, t. i., jebkuras 1 dienas pirmā aprēķina periods ir no plkst. 17.00 iepriekšējā dienā līdz plkst. 01.00 attiecīgajā dienā; pēdējais aprēķina periods jebkurai 1 dienai ir periods no plkst. 16.00 līdz plkst. 24.00 attiecīgajā dienā.

(2) Ja nevar noteikt pilnīgā un secīgā gada datu kopumā balstītas 3 vai 5 gadu vidējās vērtības, minimālie gada dati, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu atbilstību ozona mērķvērtībām, ir šādi:

– cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajai mērķvērtībai: derīgi dati par 1 gadu,

– veģetācijas aizsardzībai noteiktajai mērķvērtībai: derīgi dati par 3 gadiem.

(3) Līdz 2030. gada 1. janvārim 120 μg/m^3 nedrīkst pārsniegt vairāk kā 25 dienas kalendārajā gadā, aprēķinot vidējo vērtību 3 gadu periodā.

C. Ilgtermiņa mērķi attiecībā uz ozonu (O_3), kas jāsasniedz līdz 2050. gada 1. janvārim

Mērķis	Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Ilgtermiņa mērķis
Cilvēka veselības aizsardzība	Maksimālā dienas 8 stundu vidējā vērtība kalendārajā gadā	100 μg/m^3, ko nedrīkst pārsniegt vairāk nekā 3 dienas kalendārajā gadā (99. procentile)
Veģetācijas aizsardzība	No maija līdz jūlijam	*AOT40* (aprēķina, izmantojot 1 h vērtības) 6000 μg/m^3 × h

3. iedaļa. Veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzībai noteiktie kritiskie līmeņi

Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Kritiskais līmenis
Sēra dioksīds (SO_2)	
Kalendārais gads un ziema (1. oktobris līdz 31. marts)	20 $\mu g/m^3$
Slāpekļa oksīdi (NO_x)	
Kalendārais gads	30 $\mu g/m^3$

4. iedaļa. Trauksmes sliekšņi un informēšanas sliekšņi

A. Trauksmes sliekšņi

Sēra dioksīda un slāpekļa dioksīda gadījumā jāmēra stundas vidējā vērtība 3 secīgās stundās, un PM_{10} un $PM_{2,5}$ gadījumā jāmēra dienas vidējā vērtība 3 secīgās dienās vai īsākā laikposmā vietās, kas reprezentē gaisa kvalitāti vismaz 100 km^2 platībā vai visā zonā (atkarībā no tā, kura platība ir mazāka).

Ozona gadījumā jāmēra 1 stundā; šīs direktīvas 20. panta īstenošanas vajadzībām sliekšņa pārsniegums jāmēra vai jāprognozē 3 secīgām stundām.

Piesārņotājs	Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Trauksmes slieksnis
Sēra dioksīds (SO_2)	1 stunda	350 $\mu g/m^3$
Slāpekļa dioksīds (NO_2)	1 stunda	200 $\mu g/m^3$
$PM_{2,5}$	1 diena	50 $\mu g/m^3$
PM_{10}	1 diena	90 $\mu g/m^3$
Ozons	1 stunda	240 $\mu g/m^3$

B. Informēšanas sliekšņi

Sēra dioksīda un slāpekļa dioksīda gadījumā jāmēra 1 stundā un PM_{10} un $PM_{2,5}$ gadījumā – 1 dienā vietās, kas reprezentē gaisa kvalitāti vismaz 100 km^2 platībā vai visā zonā (atkarībā no tā, kura platība ir mazāka).

Ozona gadījumā jāmēra 1 stundā.

Piesārņotājs	Vidējās vērtības aprēķināšanas periods	Informēšanas slieksnis
Sēra dioksīds (SO_2)	1 stunda	275 $\mu g/m^3$
Slāpekļa dioksīds (NO_2)	1 stunda	150 $\mu g/m^3$
$PM_{2,5}$	1 diena	50 $\mu g/m^3$
PM_{10}	1 diena	90 $\mu g/m^3$
Ozons	1 stunda	180 $\mu g/m^3$

5. iedaļa. Vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums attiecībā uz $PM_{2,5}$ un NO_2

A. Vidējās ekspozīcijas rādītājs

Vidējās ekspozīcijas rādītājs (*AEI*), kura mērvienība ir $\mu g/m^3$, ir balstīts mērījumos visos paraugu ņemšanas punktos vidējās ekspozīcijas teritoriālajās vienībās pilsētas fona teritorijās visā dalībvalsts teritorijā. To novērtē kā 3 kalendāro gadu slīdošo gada vidējo koncentrāciju, kas vidējota no visiem paraugu ņemšanas punktiem, visos attiecīgā piesārņotāja paraugu ņemšanas punktos, kas izveidoti saskaņā ar III pielikuma B punktu katrā vidējās ekspozīcijas teritoriālajā vienībā. *AEI* konkrētam gadam ir tā paša gada un iepriekšējo 2 gadu vidējā koncentrācija.

Ja dalībvalstis konstatē pārsniegumus, kas attiecināmi uz dabiskiem avotiem, pirms *AEI* aprēķināšanas atskaita dabisko avotu pienesumu.

AEI izmanto, lai pārbaudītu, vai ir izpildīts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums.

B. Vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumi

No 2030. gada *AEI* nedrīkst pārsniegt līmeni, kas ir:

1. $PM_{2,5}$ gadījumā –

   a) ja pirms 10 gadiem *AEI* bijis < 10,0 µg/m^3: par 10 % mazāks nekā *AEI* bijis pirms 10 gadiem vai 8,5 µg/m^3 (atkarībā no tā, kura vērtība ir mazāka), ja vien $PM_{2,5}$ gadījumā *AEI* jau nav mazāks par C punktā noteikto vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķi;

   b) ja pirms 10 gadiem *AEI* bijis < 12,0 µg/m^3 un ≥ 10,0 µg/m^3: par 15 % mazāks nekā *AEI* bijis pirms 10 gadiem vai 9,0 µg/m^3 (atkarībā no tā, kura vērtība ir mazāka);

   c) ja pirms 10 gadiem *AEI* bijis ≥ 12,0 µg/m^3: par 25 % mazāks nekā *AEI* bija pirms 10 gadiem;

2. NO_2 gadījumā –

   a) ja pirms 10 gadiem *AEI* bijis < 20,0 µg/m^3: par 15 % mazāks nekā *AEI* bijis pirms 10 gadiem vai 15,0 µg/m^3 (atkarībā no tā, kura vērtība ir mazāka), ja vien *AEI* jau nav mazāks par NO_2 C punktā noteikto vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķi;

b) ja pirms 10 gadiem *AEI* bijis ≥ 20,0 μg/m^3: par 25 % mazāks nekā *AEI* bijis pirms 10 gadiem.

Aprēķinot līmeņus 2030., 2031. un 2032. gadam, dalībvalstis no *AEI* aprēķina bāzes gadam var izslēgt 2020. gadu.

C. Vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķi

Vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķis ir šāds *AEI* līmenis.

Piesārņotājs	Vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķis
$PM_{2,5}$	*AEI* = 5 μg/m^3
NO_2	*AEI* = 10 μg/m^3

II PIELIKUMS

Novērtēšanas sliekšņi

1. iedaļa. Novērtēšanas sliekšņi veselības aizsardzībai

Piesārņotājs	Novērtēšanas slieksnis (gada vidējā vērtība, ja vien nav norādīts)
$PM_{2,5}$	5 µg/m^3
PM_{10}	15 µg/m^3
Slāpekļa dioksīds (NO_2)	10 µg/m^3
Sēra dioksīds (SO_2)	40 µg/m³ (24 stundu vidējā vērtība)**(1)**
Benzols	1,7 µg/m^3
Oglekļa monoksīds (CO)	4 mg/m³ (24 stundu vidējā vērtība)**(1)**
Svins (Pb)	0,25 µg/m^3
Arsēns (As)	3,0 ng/m^3
Kadmijs (Cd)	2,5 ng/m^3
Niķelis (Ni)	10 ng/m^3
Benz(a)pirēns	0,30 ng/m^3
Ozons (O_3)	100 µg/m^3 (maksimālā 8 stundu vidējā vērtība)(1)
(1) 99. procentile (t. i., gadā 3 dienas, kad bijis pārsniegums).	

2. iedaļa. Novērtēšanas sliekšņi veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzībai

Piesārņotājs	Novērtēšanas slieksnis (gada vidējā vērtība, ja vien nav norādīts)
Sēra dioksīds (SO_2)	8 µg/m^3 (vidējā vērtība periodā no 1. oktobra līdz 31. martam)
Slāpekļa oksīdi (NOx)	19,5 µg/m^3

III PIELIKUMS

Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits stacionāriem mērījumiem

A. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajām robežvērtībām un mērķvērtībām, ozona mērķvērtībām, ilgtermiņa mērķiem, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem

1. Difūzi avoti

1. tabula. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajām robežvērtībām un mērķvērtībām, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem (visiem piesārņotājiem, izņemot ozonu)

Iedzīvotāju skaits zonā (tūkstošos)	Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, ja koncentrācijas pārsniedz novērtēšanas slieksni					
	NO_2, SO_2, CO, benzols		PM_{10}	$PM_{2,5}$	PM_{10} esošais Pb, Cd, As, Ni	PM_{10} esošais benz(a)pirēns
0–249	2		2	2	1	1
250–499	2		2	2	1	1
500–749	2		2	2	1	1
750–999	3		2	2	2	2
1000–1499	4		3	3	2	2
1500–1999	5		3	4	2	2
2000–2749	6		4	4	2	3
2750–3749	7		5	5	2	3
3750–4749	8		5	6	3	4
4750–5999	9		6	7	4	5
6000+	10		7	8	5	5

2. tabula. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību ozona mērķvērtībām, ilgtermiņa mērķiem, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem (tikai ozonam)

Iedzīvotāju skaits zonā (tūkstošos)	Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits[(1)]
< 250	1
< 500	2
< 1000	2
< 1500	3
< 2000	4
< 2750	5
< 3750	6
≥ 3750	1 papildu paraugu ņemšanas punkts uz katriem 2 miljoniem iedzīvotāju

(1) Vismaz viens paraugu ņemšanas punkts teritorijās, kur iedzīvotāji varētu būt pakļauti visaugstākajām ozona koncentrācijām. Aglomerācijās vismaz 50 % paraugu ņemšanas punktu izvieto piepilsētu teritorijās.

3. tabula. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajām robežvērtībām un mērķvērtībām, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem zonās, kur šādiem mērījumiem piemērojams 50 % samazinājums (visiem piesārņotājiem, izņemot ozonu)

Iedzīvotāju skaits zonā (tūkstošos)	Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, ja paraugu ņemšanas punktu skaits ir samazināts līdz pat 50 %					
	NO_2, SO_2, CO, benzols		PM_{10}	$PM_{2,5}$	PM_{10} esošais Pb, Cd, As, Ni	PM_{10} esošais benz(a)pirēns
0–249	1		1	1	1	1
250–499	1		1	1	1	1
500–749	1		1	1	1	1
750–999	2		1	1	1	1
1000–1499	2		1	2	1	1
1500–1999	3		2	2	1	1
2000–2749	3		2	2	1	2
2750–3749	4		2	3	1	2
3750–4749	4		3	3	2	2
4750–5999	5		3	4	2	3
6000+	5		4	4	3	3

4. tabula. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību ozona mērķvērtībām, ilgtermiņa mērķiem, trauksmes sliekšņiem un informēšanas sliekšņiem zonās, kur šādiem mērījumiem piemērojams 50 % samazinājums (tikai ozonam)

Iedzīvotāju skaits zonā (tūkstošos)	Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, ja paraugu ņemšanas punktu skaits ir samazināts līdz pat 50 %[(1)]
< 250	1
< 500	1
< 1000	1
< 1500	2
< 2000	2
< 2750	3
< 3750	3
≥ 3750	1 papildu paraugu ņemšanas punkts uz katriem 4 miljoniem iedzīvotāju

(1) Vismaz viens paraugu ņemšanas punkts teritorijās, kur iedzīvotāji varētu būt pakļauti visaugstākajām ozona koncentrācijām. Aglomerācijās vismaz 50 % paraugu ņemšanas punktu izvieto piepilsētu teritorijās.

Katrai zonai minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits stacionāriem mērījumiem, kas norādīts šā punkta 1. līdz 4. tabulā, ietver vismaz vienu fona teritorijas paraugu ņemšanas punktu un vienu paraugu ņemšanas punktu gaisa piesārņojuma karstajā punktā saskaņā ar IV pielikuma B punktu, ja vien tas nepalielina paraugu ņemšanas punktu skaitu. Attiecībā uz slāpekļa dioksīdu, daļiņām, benzolu un oglekļa monoksīdu minētais skaits ietver vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu, kas vērsts uz transporta emisiju pienesuma mērīšanu. Tomēr gadījumos, kad ir vajadzīgs tikai viens paraugu ņemšanas punkts, tam jāatrodas gaisa piesārņojuma karstajā punktā.

Katrai zonai attiecībā uz slāpekļa dioksīdu, daļiņām, benzolu un oglekļa monoksīdu prasītais kopējais pilsētas fona teritoriju paraugu ņemšanas punktu skaits un kopējais paraugu ņemšanas punktu skaits gaisa piesārņojuma karstajos punktos nedrīkst atšķirties vairāk kā par koeficientu 2. Attiecībā uz $PM_{2,5}$ un slāpekļa dioksīdu paraugu ņemšanas punktu skaitam pilsētas fona teritorijās jāatbilst B punktā noteiktajām prasībām.

2. Punktveida avoti

Lai novērtētu piesārņojumu punktveida avotu tuvumā, paraugu ņemšanas punktu skaitu stacionāriem mērījumiem aprēķina, ņemot vērā emisiju blīvumu, iespējamos gaisa piesārņojuma izkliedes modeļus un iedzīvotāju iespējamo eksponētību. Šādus paraugu ņemšanas punktus var izvietot tā, lai varētu monitorēt to, kā piemēro Direktīvā 2010/75/ES definētos labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP).

B. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajiem $PM_{2,5}$ un NO_2 vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākumiem

Katram $PM_{2,5}$ un NO_2 darbina vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu uz katru vidējās ekspozīcijas teritoriālo vienību un vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu uz miljonu iedzīvotāju, ko aprēķina pilsētu teritorijām, kurās iedzīvotāju skaits pārsniedz 100 000. Minētie paraugu ņemšanas punkti var būt tie paši paraugu ņemšanas punkti, kas noteikti A punktā.

C. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem mērījumiem, lai novērtētu atbilstību SO_2 un NO_x kritiskajiem līmeņiem un ilgtermiņa mērķiem attiecībā uz ozonu

1. Veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzībai noteiktie kritiskie līmeņi

Ja maksimālās koncentrācijas pārsniedz kritiskos līmeņus	viens paraugu ņemšanas punkts uz katriem 20 000 km^2
Ja maksimālās koncentrācijas pārsniedz novērtēšanas slieksni	viens paraugu ņemšanas punkts uz katriem 40 000 km^2

Salu zonās paraugu ņemšanas punktu skaitu stacionāriem mērījumiem aprēķina, ņemot vērā iespējamos gaisa piesārņojuma izkliedes modeļus un iespējamo veģetācijas eksponētību.

2. Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzībai noteiktais ilgtermiņa mērķis attiecībā uz ozonu

Lauku fona mērījumiem dalībvalstis vidēji uz visām zonām valstī nodrošina vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu uz katriem 50 000 km^2. Sarežģīta reljefa gadījumā ieteicams viens paraugu ņemšanas punkts uz katriem 25 000 km^2.

D. Minimālais paraugu ņemšanas punktu skaits, kas vajadzīgs stacionāriem ultrasmalko daļiņu mērījumiem vietās, kurās ir ļoti iespējamas augstas koncentrācijas

Ultrasmalkās daļiņas mēra atsevišķās vietās papildus citiem gaisa piesārņotājiem. Ultrasmalku daļiņu mērīšanai vajadzīgie paraugu ņemšanas punkti attiecīgā gadījumā sakrīt ar šā pielikuma A punktā minētajiem daļiņu vai slāpekļa dioksīda paraugu ņemšanas punktiem, un tos izvieto saskaņā ar VII pielikuma 4. iedaļu. Minētajā nolūkā uz katriem 5 miljoniem iedzīvotāju izveido vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu vietā, kur varētu rasties augsta ultrasmalko daļiņu koncentrācija. Dalībvalstis, kurās ir mazāk nekā 5 miljoni iedzīvotāju, izveido vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu stacionāriem mērījumiem vietā, kur varētu rasties augsta ultrasmalko daļiņu koncentrācija.

Dalībvalstīs ar vairāk nekā 2 miljoniem iedzīvotāju šajā punktā noteikto prasību izpildei attiecībā uz ultrasmalko daļiņu monitoringam vajadzīgo minimālo paraugu ņemšanas punktu skaitu neieskaita monitoringa virsstacijas pilsētas fona vai lauku fona teritorijās, kuras izveidotas saskaņā ar 10. pantu.

IV PIELIKUMS

Gaisa kvalitātes novērtēšana un paraugu ņemšanas punktu izvietošana

A. Vispārīgie noteikumi

Gaisa kvalitāti visās zonās novērtē šādi.

1. Gaisa kvalitāti novērtē visās vietās, izņemot tās, kas uzskaitītas 2. punktā.

   Uz paraugu ņemšanas vietu atrašanās vietu attiecas B un C punkts. Piemērojami arī B un C punktā noteiktie principi, ciktāl tie ir būtiski, lai apzinātu konkrētas vietas, kurās nosaka attiecīgo piesārņotāju koncentrācijas, ja gaisa kvalitāti novērtē ar indikatīviem mērījumiem vai modelēšanas lietotnēm.

2. Atbilstību cilvēka veselības aizsardzībai noteiktajām robežvērtībām un mērķvērtībām nenovērtē šādās vietās:

   a) vietās, kas atrodas teritorijās, kurām sabiedrības locekļiem nav piekļuves un kurās nav pastāvīgu dzīvesvietu;

   b) saskaņā ar 4. panta 1. punktu rūpnīcu teritorijās vai rūpnieciskos objektos, uz kuriem attiecas visi attiecīgie noteikumi par drošību un veselības aizsardzību darbā;

   c) uz ceļu brauktuvēm; un ceļu sadalošajās joslās, izņemot vietas, kurās sadalošajai joslai paredzēta gājēju vai velobraucēju piekļuve.

B. Paraugu ņemšanas punktu makronovietojums

1. Informēšana

Paraugu ņemšanas punktu novietošanā ņem vērā nacionālos koordinātu tīklam piesaistītos emisiju datus, ko ziņo, ievērojot Direktīvu (ES) 2016/2284, emisiju datus, ko ziņo saskaņā ar Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistru, un vietējos emisiju pārskatus, ja tādi ir pieejami.

2. Cilvēka veselības aizsardzība

a) Uz cilvēka veselības aizsardzību vērstos paraugu ņemšanas punktus izvieto tā, lai iegūtu uzticamus datus par visiem šiem elementiem:

i) koncentrācijas līmeņi zonās esošajos gaisa piesārņojuma karstajos punktos;

ii) koncentrācijas līmeņi citās zonu teritorijās, kuras reprezentē vispārējās sabiedrības eksponētību, turklāt gan pilsētu, gan lauku fona teritorijās;

iii) attiecībā uz arsēnu, kadmiju, svinu, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem – nosēšanās rādītāji, kas reprezentē iedzīvotāju netiešo eksponētību ar barības ķēdes starpniecību;

b) paraugu ņemšanas punktus parasti izvieto tā, lai netiktu mērīta tiešā paraugu ņemšanas punkta tuvumā esošā mikrovide, proti, paraugu ņemšanas punkts, ja vien iespējams, jānovieto tā, lai ņemtais gaisa paraugs reprezentētu gaisa kvalitāti ne mazāk kā 100 m garā ielas segmentā vietās, kurās mēra ceļu satiksmes pienesumu, vismaz 25 m × 25 m platībā vietās, kurās mēra pienesumu no mājsaimniecību apkures, un vismaz 250 m × 250 m platībā vietās, kurās mēra pienesumu no rūpnieciskiem objektiem vai citiem avotiem, piemēram, ostām vai lidostām;

c) ja mērķis ir novērtēt gaisa kvalitāti gaisa piesārņojuma karstajos punktos, paraugu ņemšanas punktus attiecīgajās zonās izvieto vietās ar visaugstākajiem koncentrācijas līmeņiem, kādiem iedzīvotāji varētu tikt tieši vai netieši pakļauti laikposmā, kas ir būtisks konkrētajā robežvērtību vai mērķvērtību vidējās vērtības aprēķināšanas periodā; attiecīgā gadījumā un ja vien iespējams šādus paraugu ņemšanas punktus izvieto vietās, kurās jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas varētu tikt tieši vai netieši pakļauti laikposmā, kas ir būtisks konkrētajā robežvērtību vai mērķvērtību vidējās vērtības aprēķināšanas periodā, tostarp, bet ne tikai, dzīvojamās zonās, skolās, slimnīcās, aprūpes namos vai biroju telpās;

d) paraugu ņemšanas punktu novietojums pilsētas fona teritorijās ir tāds, lai piesārņojuma līmeni tajās ietekmētu integrēts pienesums no visiem attiecīgajiem avotiem; piesārņojuma līmenī nedominē viens avots, ja vien šāds stāvoklis nav tipisks kādai lielākai pilsētas teritorijai; minētie paraugu ņemšanas punkti parasti reprezentē vairāku kvadrātkilometru lielu platību;

e) paraugu ņemšanas punktus lauku fona teritorijās izvieto tā, lai to piesārņojuma līmeni ietekmētu integrētais pienesums no attiecīgajiem avotiem, bet ne no pilsētu teritorijām, galvenajiem ceļiem vai to tuvumā esošiem rūpnieciskie objektiem, t. i., tuvāk par 5 km;

f) ja mērķis ir novērtēt ceļu satiksmes pienesumu, paraugu ņemšanas punktus izvieto tā, lai iegūtu datus no ielām ar augstāko koncentrācijas līmeni, ņemot vērā satiksmes intensitāti (kas atbilst lielākajam satiksmes blīvumam konkrētajā zonā), vietējās dispersijas īpatnības un telpisko zemes izmantojumu (piemēram, kanjona tipa ielas);

g) ja mērķis ir novērtēt mājsaimniecību apkures pienesumu, paraugu ņemšanas punktus izvieto pa vējam no galvenajiem avotiem attiecīgajā valdošā vēja virzienā no šiem avotiem;

h) ja mērķis ir novērtēt rūpniecisko avotu, ostu vai lidostu pienesumu, izvieto vismaz vienu paraugu ņemšanas punktu tuvākajā dzīvojamā zonā pa vējam no galvenā avota attiecīgajā valdošā vēja virzienā; ja fona koncentrācija nav zināma, papildu paraugu ņemšanas punktu izvieto pret vēju no galvenā avota, atkarībā no attiecīgā valdošā vēja virziena; paraugu ņemšanas punktus var izvietot tā, lai varētu uzraudzīt, kā tiek piemēroti LPTP;

i) ja iespējams, paraugu ņemšanas punkti arī reprezentē līdzīgas vietas, kuras neatrodas paraugu ņemšanas punktu tiešā tuvumā; zonās, kurās gaisa piesārņotāju līmenis pārsniedz novērtēšanas slieksni, skaidri definē teritoriju, kuru reprezentē katrs paraugu ņemšanas punkts; ja iespējams, visu zonu aptver dažādās reprezentativitātes teritorijas, kas definētas konkrētajam paraugu ņemšanas punktam; koncentrāciju attiecīgās zonas vietās, uz kurām neattiecas minētās zonas paraugu ņemšanas punkti, novērtē ar piemērotām metodēm;

j) ņem vērā vajadzība paraugu ņemšanas punktus izvietot uz salām, ja tas nepieciešams cilvēka veselības aizsardzībai;

k) ja iespējams, paraugu ņemšanas punktus, kuros mēra arsēnu, kadmiju, svinu, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskos aromātiskos ogļūdeņražus, izvieto vienuviet ar PM_{10} paraugu ņemšanas punktiem.

3. Veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzība

Paraugu ņemšanas punktus, kas vērsti uz veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzību, izvieto vairāk nekā 20 km attālumā no pilsētu teritorijām vai vairāk nekā 5 km attālumā no citām apbūvētām teritorijām, rūpnieciskajiem objektiem vai automaģistrālēm vai lieliem ceļiem, kur satiksmes intensitāte ir lielāka par 50 000 transportlīdzekļu dienā; tas nozīmē to, ka paraugu ņemšanas punktu izvieto tā, lai ņemtais gaisa paraugs reprezentētu gaisa kvalitāti apkārtējā teritorijā vismaz 1000 km^2 platībā. Dalībvalstis var noteikt, ka paraugu ņemšanas vietas var izvietot mazākā attālumā vai ka tajos ņemtie gaisa paraugi var raksturot gaisa kvalitāti mazākā teritorijā, ņemot vērā ģeogrāfiskos apstākļus vai iespējas aizsargāt īpaši aizsargājamas vietas.

Jāņem vērā vajadzība novērtēt gaisa kvalitāti salās.

4. Papildu kritēriji ozona paraugu ņemšanas punktiem

Stacionāriem un indikatīviem mērījumiem piemēro turpmāk izklāstītos nosacījumus:

Paraugu ņemšanas punkta veids	Mērījumu mērķi	Reprezentativitāte[1]	Makronovietojuma kritēriji
Pilsētas fona teritorijas ozona novērtēšanai	Cilvēka veselības aizsardzība: novērtēt pilsētas iedzīvotāju eksponētību ozonam, t. i., vietās, kurās ir liels iedzīvotāju blīvums un samērā liela ozona koncentrācija un kuras reprezentē vispārējās sabiedrības eksponētību.	1 līdz 10 km^2	Tālu no tādu vietējo emisiju ietekmes kā satiksme, degvielas uzpildes stacijas u. c.; gaisa apmaiņai pakļautas vietas, kurās var izmērīt labi sajaukušos piesārņotāju līmeņus; attiecīgā gadījumā un ciktāl iespējams – vietas, kur bieži uzturas jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas, piemēram, skolas, rotaļu laukumi, slimnīcas un veco ļaužu pansionāti; tādas vietas kā pilsētu dzīvojamie un komerciālie rajoni, parki (ne koku tuvumā), platas ielas vai laukumi ar nelielu satiksmi vai bez tās, izglītības, sporta vai atpūtas kompleksiem raksturīgas atklātas teritorijas.

Paraugu ņemšanas punkta veids	Mērījumu mērķi	Reprezentativitāte[1]	Makronovietojuma kritēriji
Piepilsētu vietas ozona novērtēšanai	Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzība: novērtēt iedzīvotāju un veģetāciju eksponētību pilsētu teritoriju nomalēs, kurās ir visaugstākie ozona līmeņi, kuriem iedzīvotāji un veģetācija varētu tikt tieši vai netieši pakļauti.	10 līdz 100 km^2	Noteiktā attālumā no maksimālo emisiju apgabala, valdošo vēju virzienā tādos apstākļos, kas ir labvēlīgi, lai veidotos ozons; vietās, kurās iedzīvotāji, jutīgi kultūraugi vai dabiskās ekosistēmas pilsētas teritorijas nomalē ir pakļauti augstiem ozona līmeņiem; vajadzības gadījumā dažus piepilsētas paraugu ņemšanas punktus izvieto arī valdošajiem vējiem pretējā virzienā (raugoties no maksimālo emisiju apgabala), lai noteiktu ozona reģionālos fona līmeņus.
Lauku vietas ozona novērtēšanai	Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzība: novērtēt iedzīvotāju, kultūraugu un dabisko ekosistēmu eksponētību ozona koncentrācijām subreģionālā mērogā.	Subreģionāls mērogs (100 līdz 1000 km^2)	Paraugu ņemšanas punktus var izvietot nelielās apdzīvotās vietās vai teritorijās ar dabiskām ekosistēmām, mežiem vai kultūraugiem; reprezentē ozona līmeni vietās, kas nav pakļautas tiešu vietējo emisiju ietekmei, piemēram, rūpnieciskiem objektiem un autoceļiem; atklātās teritorijās.

Paraugu ņemšanas punkta veids	Mērījumu mērķi	Reprezentativitāte[(1)]	Makronovietojuma kritēriji
Lauku fona teritorijas ozona novērtēšanai	Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzība: novērtēt kultūraugu un dabisko ekosistēmu eksponētību reģionāla mēroga ozona koncentrācijām, kā arī iedzīvotāju eksponētību.	Reģionāls, valsts vai kontinentāls mērogs (1000 līdz 10 000 km^2)	Paraugu ņemšanas punktus izvieto teritorijās ar mazu iedzīvotāju blīvumu, piemēram, teritorijās ar dabiskām ekosistēmām, mežiem, vismaz 20 km attālumā no pilsētu un rūpnieciskām teritorijām, kā arī atstatus no vietējām emisijām; jāvairās no vietām, kurās pastiprināti lokāli veidojas piezemes inversijas apstākļi; nav ieteicamas piekrastes teritorijas, kurās raksturīgi vietējie vēju diennakts cikli.

(1) Ja iespējams, paraugu ņemšanas punkti, ir reprezentatīvi līdzīgām vietām, kuras neatrodas paraugu ņemšanas punktu tiešā tuvumā.

Paraugu ņemšanas punktu atrašanās vietas ozona novērtēšanai lauku vietās un lauku fona teritorijās vajadzības gadījumā saskaņo ar Komisijas Regulā (EK) Nr. 1737/2006[1] noteiktajām monitoringa prasībām.

5. Kritēriji paraugu ņemšanas punktu telpiskās reprezentativitātes teritorijas noteikšanai

Nosakot telpiskās reprezentativitātes teritoriju, ņem vērā šādus raksturlielumus:

a) ģeogrāfiskais apgabals var ietvert kaimiņos neesošus apakšapgabalus, taču paplašinājums nedrīkst pārsniegt attiecīgās zonas robežas;

1 Komisijas Regula (EK) Nr. 1737/2006 (2006. gada 7. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 2152/2003 par mežu un vides mijiedarbības monitoringu Kopienā (OV L 334, 30.11.2006., 1. lpp.).

b) ja novērtēšana tiek veikta ar modelēšanas lietotnēm, izmanto mērķim atbilstošu modelēšanas sistēmu un modelētas koncentrācijas izmanto paraugu ņemšanas punkta atrašanās vietā, lai novērtējumu nekropļotu sistemātiska modelētā mērījuma neobjektivitāte;

c) var ņemt vērā citus rādītājus, kas nav absolūtās koncentrācijas (piemēram, procentiles);

d) dažādo piesārņotāju pielaides līmeņi un iespējamās izslēgšanas vērtības var mainīties atkarībā no paraugu ņemšanas punkta raksturlielumiem;

e) par gaisa kvalitātes rādītāju konkrētam gadam izmanto novērotā piesārņotāja gada vidējo koncentrāciju.

C. Paraugu ņemšanas punktu mikronovietojums

Ciktāl praktiski iespējams, ievēro šādus noteikumus:

a) gaisa plūsmai ap paraugu ņemšanas punkta ieplūdes atveri jābūt netraucētai (parasti tai jābūt brīvai vismaz 270° leņķī vai paraugu ņemšanas punktos uz apbūves līnijas – vismaz 180° leņķī), bez šķēršļiem, kas ietekmē gaisa plūsmu ieplūdes atveres tuvumā (vismaz 1,5 m attālumā no ēkām, balkoniem, kokiem un citiem šķēršļiem un vismaz 0,5 m attālumā no tuvākās ēkas, ja paraugu ņemšanas punkts reprezentē gaisa kvalitāti uz apbūves līnijas);

b) parasti paraugu ņemšanas punkta ieplūdes atveri novieto 0,5 m (elpošanas zona) līdz 4 m augstumā virs zemes; augstāks novietojums arī var būt piemērots, ja paraugu ņemšanas punkts atrodas fona teritorijās; lēmumu izmantot šādu augstāku novietojumu sīki dokumentē;

c) paraugu ņemšanas ierīces ieplūdes atveri nenovieto tiešā piesārņojuma avotu tuvumā, lai nepieļautu tādu emisiju tiešu ieplūdi, kuras nav sajaukušās ar gaisu un kurām sabiedrības locekļi nevarētu būt pakļauti;

d) paraugu ņemšanas ierīces izplūdes atveri novieto tā, lai novērstu no tās izvadītā gaisa atkārtotu pieplūdi ieplūdes atverei;

e) attiecībā uz visiem piesārņotājiem paraugu ņemšanas ierīces, ar ko mēra ceļu satiksmes pienesumu, novieto vismaz 25 m attālumā no lielu krustojumu malas un ne tālāk kā 10 m no brauktuves malas; šajā punktā "brauktuves mala" ir līnija, kas motorizēto satiksmi atdala no citām zonām; termins "liels krustojums" ir krustojums, kas aptur satiksmes plūsmu un rada atšķirīgas emisijas (apstāšanās un kustības atsākšana) salīdzinājumā ar pārējo ceļu.

f) nosēdumu mērījumiem fona teritorijās piemēro *EMEP* vadlīnijas un kritērijus;

g) attiecībā uz ozona mērījumiem dalībvalstis nodrošina, ka paraugu ņemšanas punkts atrodas tālu no tādiem avotiem kā krāsnis un incinerācijas dūmvadi un tālāk par 10 m no tuvākā autoceļa, attālumam palielinoties atkarībā no satiksmes intensitātes;

h) var ņemt vērā arī šādus faktorus:

   i) citi piesārņojuma avoti,

   ii) drošība,

iii) piekļuve,

iv) elektriskās strāvas un telefonsakaru pieejamība,

v) objekta redzamība tā apkārtnē,

vi) sabiedrības un operatoru drošība,

vii) vēlamība izvietot vienuviet dažādu piesārņotāju paraugu ņemšanas punktus,

viii) plānošanas prasības.

D. Vietas izvēle, tās pārskatīšana un dokumentēšana

1. Kompetentās iestādes, kas atbildīgas par gaisa kvalitātes novērtēšanu, attiecībā uz visām zonām pilnībā dokumentē vietas izvēles procedūras un reģistrē informāciju, lai pamatotu tīkla plānojumu un visu monitoringa staciju atrašanās vietu izvēli. Monitoringa tīkla plānojuma pamatā ir vismaz modelēšanas lietotnes vai indikatīvi mērījumi.

2. Dokumentācijā norāda paraugu ņemšanas punktu atrašanās vietu, izmantojot telpiskās koordinātas, detalizētas kartes un monitoringa vietas apkārtnes fotogrāfijas, kurās norādītas debespuses, un informāciju par visu paraugu ņemšanas punktu telpisko reprezentativitāti.

3. Dokumentācijā iekļauj pierādījumu par tīkla struktūras pamatotību un datus, kas pierāda atbilstību B un C punktā minētajām prasībām, jo īpaši:

   a) pamatojumu to vietu atlasei, kas izraudzītas, lai reprezentētu katra piesārņotāja augstākos piesārņojuma līmeņus attiecīgajā zonā vai aglomerācijā;

   b) iemeslus, to vietu atlasei, kas izraudzītas, lai reprezentētu iedzīvotāju vispārējo eksponētību; un

   c) visas novirzes no mikronovietojuma kritērijiem, to iemeslus un iespējamo ietekmi uz izmērītajiem līmeņiem.

4. Ja kādā zonā izmanto indikatīvus mērījumus, modelēšanas lietotnes vai objektīvu aplēsi, dokumentācijā iekļauj sīku informāciju par šīm metodēm un informāciju par to, kā ir izpildīti 9. panta 3. punktā uzskaitītie kritēriji.

5. Ja izmanto indikatīvus mērījumus, modelēšanas lietotnes vai objektīvu aplēsi, kompetentās iestādes izmanto datus ar ģeogrāfisko koordinātu piesaisti, kuri paziņoti, ievērojot Direktīvu (ES) 2016/2284, un informāciju par emisijām, kas paziņota saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES, un attiecīgā gadījumā vietējos emisiju pārskatus.

6. Ozona mērījumiem dalībvalstis monitoringa datus pienācīgi caurskata un interpretē, ņemot vērā meteoroloģiskos un fotoķīmiskos procesus, kas ietekmē attiecīgajās vietās izmērītās ozona koncentrācijas.

7. Attiecīgā gadījumā dokumentācijā iekļauj ozona prekursoru sarakstu, to mērīšanas mērķi un paraugu ņemšanai un mērīšanai izmantotās metodes.

8. Attiecīgā gadījumā dokumentācijā iekļauj arī informāciju par $PM_{2,5}$ ķīmiskā sastāva mērīšanā izmantotajām mērīšanas metodēm.

9. Atlases kritērijus, tīkla plānojumu un monitoringa objektu atrašanās vietas, ko kompetentās iestādes noteikušas, ņemot vērā šā pielikuma prasības, vismaz reizi 5 gados pārskata, lai nodrošinātu, ka tie laika gaitā joprojām ir derīgi un optimāli. Pārskatīšanas pamatā ir vismaz modelēšanas lietotnes vai indikatīvi mērījumi. Ja šādā pārskatīšanā konstatē, ka tīkla projektēšanas un monitoringa objektu atrašanās vietas vairs nav piemērotas, kompetentā iestāde tās atjaunina pēc iespējas drīzāk.

10. Dokumentāciju pēc katras pārskatīšanas un citām attiecīgām izmaiņām monitoringa tīklā atjaunina un publisko, izmantojot piemērotus komunikācijas kanālus.

V PIELIKUMS

Datu kvalitātes mērķi

A. Gaisa kvalitātes novērtēšanai vajadzīgo mērījumu un modelēšanas lietotņu nenoteiktība

1. tabula. Ilgtermiņa vidējo koncentrāciju (gada vidējo vērtību) mērījumu un modelēšanas nenoteiktība

Gaisa piesārņotājs	Stacionāro mērījumu maksimālā nenoteiktība		Indikatīvo mērījumu maksimālā nenoteiktība[(1)]		Modelēšanas lietotņu un objektīvās aplēses nenoteiktības un stacionāro mērījumu nenoteiktības maksimālā attiecība
	Absolūtā vērtība	Relatīvā vērtība	Absolūtā vērtība	Relatīvā vērtība	Maksimālā attiecība
$PM_{2,5}$	3,0 µg/m^3	30 %	4,0 µg/m^3	40 %	1,7
PM_{10}	4,0 µg/m^3	20 %	6,0 µg/m^3	30 %	1,3
SO_2 / NO_2 / NO_x	6,0 µg/m^3	30 %	8,0 µg/m^3	40 %	1,4
Benzols	0,85 µg/m^3	25 %	1,2 µg/m^3	35 %	1,7
Svins	0,125 µg/m^3	25 %	0,175 µg/m^3	35 %	1,7
Arsēns	2,4 ng/m^3	40 %	3,0 ng/m^3	50 %	1,1
Kadmijs	2,0 ng/m^3	40 %	2,5 ng/m^3	50 %	1,1
Niķelis	8,0 ng/m^3	40 %	10,0 ng/m^3	50 %	1,1
Benz(a)pirēns	0,5 ng/m^3	50 %	0,6 ng/m^3	60 %	1,1

(1) Ja indikatīvos mērījumus izmanto mērķiem, kas nav atbilstības novērtēšana, piemēram, bet ne tikai monitoringa tīkla izstrādei vai pārskatīšanai, modelēšanas lietotņu kalibrēšanai un validācijai, nenoteiktība var būt tā, kas noteikta modelēšanas lietotnēm.

2. tabula. Īstermiņa vidējo koncentrāciju (24 stundās, 8 stundās un stundā) mērījumu un modelēšanas nenoteiktība

Gaisa piesārņotājs	Stacionāro mērījumu maksimālā nenoteiktība		Indikatīvo mērījumu maksimālā nenoteiktība[(1)]		Modelēšanas lietotņu un objektīvās aplēses nenoteiktības un stacionāro mērījumu nenoteiktības maksimālā attiecība
	Absolūtā vērtība	Relatīvā vērtība	Absolūtā vērtība	Relatīvā vērtība	Maksimālā attiecība
$PM_{2,5}$ (24 stundas)	6,3 µg/m^3	25 %	8,8 µg/m^3	35 %	2,5
PM_{10} (24 stundas)	11,3 µg/m^3	25 %	22,5 µg/m^3	50 %	2,2
NO_2 (24 stundās)	7,5 µg/m^3	15 %	12,5 µg/m^3	25 %	3,2
NO_2 (stundā)	30 µg/m^3	15 %	50 µg/m^3	25 %	3,2
SO_2 (24 stundās)	7,5 µg/m^3	15 %	12,5 µg/m^3	25 %	3,2
SO_2 (stundā)	52,5 µg/m^3	15 %	87,5 µg/m^3	25 %	3,2
CO (24 stundas)	0,6 mg/m^3	15 %	1,0 mg/m^3	25 %	3,2
CO (8 stundas)	1,0 mg/m^3	10 %	2,0 mg/m^3	20 %	4,9
Ozons (8 stundu vidējā vērtība)	18 µg/m^3	15 %	30 µg/m^3	25 %	2,2

(1) Ja indikatīvos mērījumus izmanto mērķiem, kas nav atbilstības novērtēšana, piemēram, bet ne tikai monitoringa tīkla izstrādei vai pārskatīšanai, modelēšanas lietotņu kalibrēšanai un validācijai, nenoteiktība var būt tā, kas noteikta modelēšanas lietotnēm.

Ja novērtē atbilstību šā punkta 1. un 2. tabulā minētajiem datu kvalitātes mērķiem, novērtēšanas metožu mērījumu nenoteiktību (ar 95 % ticamību) aprēķina saskaņā ar katra piesārņotāja attiecīgo EN standartu. Attiecībā uz metodēm, kurām standarts nav pieejams, novērtēšanas metodes nenoteiktību izvērtē saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Apvienotās metroloģijas norādījumu komitejas (*JCGM*) 100:2008 dokumentā "*Evaluation of measurement data - Guide to the Expression of Uncertainty in Measurement*", un ISO 5725:1998 5. daļā noteikto metodiku. Ja nepastāv attiecīgs EN standarts, indikatīviem mērījumiem nenoteiktību aprēķina saskaņā ar VI pielikuma B punktā minētajiem norādījumiem par līdzvērtīguma pierādīšanu.

Nenoteiktības procenti šā punkta 1. un 2. tabulā attiecas uz visām robežvērtībām un mērķvērtībām, ko aprēķina, vienkārši nosakot atsevišķu mērījumu, piemēram, stundas vidējās, dienas vidējās vai gada vidējās vērtības, neņemot vērā papildu nenoteiktību attiecībā uz pārsniegumu skaita aprēķināšanu. Nenoteiktību interpretē kā tādu, kas ir piemērojama attiecīgo robežvērtību vai mērķvērtību apgabalā. Nenoteiktības aprēķins neattiecas uz *AOT40* un vērtībām, kas aptver vairāk nekā 1 gadu, vairāk nekā vienu paraugu ņemšanas punktu (piem., *AEI*) vai vairāk nekā vienu komponentu. To nepiemēro arī trauksmes sliekšņiem, informēšanas sliekšņiem un veģetācijas un dabisko ekosistēmu aizsardzībai noteiktajiem kritiskajiem līmeņiem.

Līdz 2030. gadam 1. un 2. tabulā minētās maksimālās nenoteiktības relatīvās vērtības piemēro visiem piesārņotājiem, izņemot 1. tabulā minētajiem $PM_{2,5}$ un NO_2/NO_x, kuriem stacionāro mērījumu maksimālā nenoteiktība attiecīgi ir 25 % un 15 %. No 2030. gada gaisa kvalitātes novērtēšanā izmantoto mērījumu datu nenoteiktība nepārsniedz šajā punktā izteikto absolūto vērtību vai relatīvo vērtību (atkarībā no tā, kura vērtība ir augstāka).

Modelēšanas lietotņu maksimālā nenoteiktība ir stacionāro mērījumu nenoteiktība, kas reizināta ar piemērojamo maksimālo attiecību. Modelēšanas kvalitātes mērķi (t. i., modelēšanas kvalitātes rādītāju, kas ir mazāks par vai vienāds ar 1) verificē vismaz 90 % pieejamo paraugu ņemšanas punktu novērtēšanas teritorijā un attiecīgajā periodā. Konkrētā paraugu ņemšanas punktā modelēšanas kvalitātes rādītāju aprēķina kā modelēšanas rezultātu un mērījumu vidējās kvadrātiskās kļūdas(-u) un modelēšanas lietotnes un mērījumu nenoteiktību kvadrātu summas(-u) kvadrātsaknes attiecību visā novērtēšanas periodā. Jāņem vērā, ka, apskatot gada vidējās vērtības, summa samazināsies līdz vienai vērtībai. Modelēšanas lietotnes nenoteiktības izvērtēšanai izmanto visus stacionāros mērījumus, kas atbilst datu kvalitātes mērķiem (t. i., attiecīgi šajā un B punktā aprakstītajai mērījumu nenoteiktībai un mērījumu datu aptvērumam) un kas atrodas modelēšanas lietotnes novērtējuma apgabalā. Jāņem vērā, ka maksimālo attiecību interpretē kā tādu, kas ir piemērojama visam koncentrāciju diapazonam.

Attiecībā uz īstermiņa vidējām koncentrācijām maksimālā to mērījumu datu nenoteiktība, ko izmanto modelēšanas kvalitātes mērķa novērtēšanai, ir absolūtā nenoteiktība, kas aprēķināta, izmantojot šajā punktā norādīto relatīvo vērtību, ja ir pārsniegta robežvērtība, un tā lineāri samazinās no absolūtās vērtības pie robežvērtības līdz slieksnim pie nulles koncentrācijas[1]. Sasniedz gan īstermiņa, gan ilgtermiņa modelēšanas kvalitātes mērķus.

Lai modelētu benzola, arsēna, kadmija, svina, niķeļa un benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas, modelēšanas kvalitātes mērķa novērtēšanai izmantoto mērījumu datu maksimālā nenoteiktība nepārsniedz relatīvo vērtību, kas norādīta šajā punktā.

Lai modelētu $PM_{2,5}$, PM_{10} un slāpekļa dioksīda gada vidējās koncentrācijas, modelēšanas kvalitātes mērķa novērtēšanai izmantoto mērījumu datu maksimālā nenoteiktība nepārsniedz vai nu absolūto vērtību, vai relatīvo vērtību, kas norādīta šajā punktā.

Ja novērtēšanai izmanto gaisa kvalitātes modeli, sagatavo atsauces uz modelēšanas lietotnes aprakstiem un informāciju par modelēšanas kvalitātes mērķa aprēķinu.

Objektīvās aplēses nenoteiktība nepārsniedz indikatīvo mērījumu nenoteiktību vairāk kā par piemērojamo maksimālo attiecību un nepārsniedz 85 %. Objektīvās aplēses nenoteiktību definē kā izmērīto un aprēķināto koncentrācijas līmeņu maksimālo novirzi attiecīgajā periodā attiecībā pret robežvērtību vai mērķvērtību, neņemot vērā notikumu laiku.

---

1 Slieksnis PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3, NO_2 un SO_2 ir attiecīgi 4, 3, 10, 3 un 5µg/m^3 un CO – 0,5 mg/m^3. Minētās vērtības reprezentē zināšanu līmeni, un tās regulāri atjaunina ne retāk kā reizi piecos gados, lai atspoguļotu jaunākos pilnveidojumus tehnikas līmenī.

B. Gaisa kvalitātes novērtēšanas mērījumu datu aptvērums

"Datu aptvērums" ir procentos izteikta kalendārā gada daļa, par kuru ir pieejami derīgi mērījumu dati.

Gaisa piesārņotājs	Minimālais datu aptvērums			
	Stacionāri mērījumi[(1)]		Indikatīvi mērījumi[(2)]	
	Gada vidējās vērtības	1 stundas, 8 stundu vai 24 stundu vidējās vērtības	Gada vidējās vērtības	1 stundas, 8 stundu vai 24 stundu vidējās vērtības
SO_2, NO_2, NOx, CO	85 %	85 %	13 %	50 %
O_3 un ar to saistītie NO un NO_2	85 %	85 %	13 %	50 %
PM_{10}, $PM_{2,5}$	85 %	85 %	13 %	50 %
Benzols	85 %	-	13 %	-
Benz(a)pirēns, policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO), kopējais gāzveida dzīvsudrabs, daļiņveida un gāzveida divvērtīgais dzīvsudrabs	30 %	-	13 %	-
As, Cd, Ni, Pb	45 %	-	13 %	-
Melnais ogleklis, amonjaks, *UFP*, *UFP* granulometriskais sastāvs	80 %	-	13 %	-
Slāpekļskābe, levoglukozāns, organiskais ogleklis (OC), elementārais ogleklis (EC), $PM_{2,5}$ ķīmiskais sastāvs, PM oksidatīvais potenciāls	45 %		13 %	
Kopējie nosēdumi	-	-	30 %	-

(1) Attiecībā uz O_3 minimālā datu aptvēruma prasības ir jāizpilda gan attiecībā uz pilnu kalendāro gadu, gan attiecīgi periodiem no aprīļa līdz septembrim un no oktobra līdz martam.

Attiecībā uz *AOT40* novērtēšanu ozona minimālā datu aptvēruma prasības ir jāizpilda periodā, kas definēts *AOT40* vērtības aprēķināšanai.

(2) Attiecībā uz O_3 minimālais datu aptvērums attiecas uz periodu no aprīļa līdz septembrim (ziemas periodā nekādi kritēriji par minimālo datu aptvērumu nav nepieciešami).

SO_2, NO_2, CO, O_3, PM_{10}, $PM_{2,5}$ un benzola stacionārie mērījumi jāveic pastāvīgi pilnu kalendāro gadu.

Pārējos gadījumos mērījumus vienmērīgi sadala kalendārā gada garumā (vai attiecībā uz O_3 indikatīvajiem mērījumiem – periodā no aprīļa līdz septembrim). Lai izpildītu minētās prasības un nodrošinātu, ka iespējamie datu zudumi nesagroza rezultātus, minimālā datu aptvēruma prasības atkarībā no piesārņotāja un mērīšanas metodes vai mērīšanas biežuma ir jāizpilda attiecībā uz konkrētiem visa gada periodiem (ceturksnis, mēnesis, darbdiena).

Gada vidējo vērtību novērtēšanai ar indikatīviem mērījumiem un ar stacionāriem mērījumiem attiecībā uz piesārņotajiem, kuru minimālais datu aptvērums ir zem 80 %, dalībvalstis pastāvīgu mērījumu vietā var izmantot izlases mērījumus, ja tās var pierādīt, ka nenoteiktība (arī nenoteiktība, kas rodas izlases paraugu ņemšanas dēļ) atbilst prasītajiem datu kvalitātes mērķiem un ir nodrošināts minimālais datu aptvērums attiecībā uz indikatīviem mērījumiem. Šādu izlases paraugu ņemšanu sadala vienmērīgi visa gada garumā, lai novērstu rezultātu sagrozīšanu. Nenoteiktību, kas rodas izlases paraugu ņemšanas dēļ, var aprēķināt saskaņā ar standartā ISO 11222 (2002) "Gaisa kvalitāte: gaisa kvalitātes mērījumu vidējā laika nenoteiktības noteikšana" noteikto procedūru.

Instrumentu parasto apkopi neveic periodos, kad novērojams maksimālais piesārņojums.

Benz(a)pirēna un citu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu mērīšanai ir vajadzīga vismaz 24 stundu paraugu ņemšana. Atsevišķus paraugus, kas ņemti, ilgākais, 1 mēneša periodā, var kombinēt un analizēt kā saliktu paraugu, ar nosacījumu, ka metode nodrošina paraugu stabilitāti minētajā periodā. Trīs radniecīgas vielas benzo(b)fluorantēns, benzo(j)fluorantēns un benzo(k)fluorantēns analīzēs var būt grūti atšķiramas. Šādos gadījumos tās var ziņot kā kopējo summu. Paraugu ņemšanu sadala vienmērīgi pa darbdienām un visa gada garumā. Lai mērītu mēneša vai nedēļas nosēšanās rādītājus, ieteicams paraugus ņemt visu gadu.

Turklāt minētie noteikumi par atsevišķajiem paraugiem piemērojami arī arsēnam, kadmijam, svinam, niķelim un kopējam gāzveida dzīvsudrabam. Turklāt ir atļauta PM_{10} filtru apakšparaugu ņemšana metālu noteikšanai, lai veiktu tālāku analīzi, ja ir pierādījumi, ka apakšparaugs ir reprezentatīvs attiecībā uz kopumu un ka noteikšanas jutība nav sliktāka salīdzinājumā ar attiecīgajiem datu kvalitātes mērķiem. PM_{10} esošo metālu noteikšanai kā alternatīva ikdienas paraugu ņemšanai ir pieļaujama iknedēļas paraugu ņemšana, ja netiek apdraudēti paraugu vākšanas raksturlielumi.

Attiecībā uz kopējiem nosēdumiem dalībvalstis paraugu ņemšanas no liela apjoma tilpnes (*bulk sampling*) vietā var izmantot mitro paraugu ņemšanu (wet-only sampling), ja dalībvalstis var pierādīt, ka atšķirība starp abām metodēm nav lielāka par 10 %. Nosēšanās rādītājus parasti izsaka ar mērvienību $\mu g/m^2$ dienā.

C. Kritēriji, pēc kuriem apkopo gaisa kvalitātes novērtēšanas datus

Lai pārbaudītu apkopoto datu derīgumu statistisko radītāju aprēķināšanai, izmanto turpmāk minētos kritērijus.

Parametrs	Vajadzīgais derīgo datu īpatsvars
1 stundas vidējā vērtība	75 % (t. i., 45 minūtes)
8 stundu vidējā vērtība	75 % no vērtībām (t. i., 6 stundas)
24 stundu vidējā vērtība	75 % no 1 stundas vidējās vērtības (t. i., vismaz 18 vienas stundas vērtības diennakts laikā)
8 stundu maksimālā vidējā vērtība diennaktī	75 % no 8 stundu vidējās vērtības stundā (t. i., vismaz 18 astoņu stundu vērtības diennakts laikā)

D. Metodes, pēc kurām novērtē atbilstību un aplēš statistiskos parametrus, lai ņemtu vērā mazu datu aptvērumu vai būtiskus datu zudumus

Novērtējumu par to, vai ir panākta atbilstība attiecīgajām robežvērtībām un mērķvērtībām, veic neatkarīgi no tā, vai ir sasniegti datu aptvēruma datu kvalitātes mērķi, ja vien pieejamie dati dod iespēju veikt pārliecinošu novērtējumu. Īstermiņa robežvērtību un mērķvērtību gadījumā par neatbilstību joprojām var uzskatīt mērījumus, kas aptver tikai daļu kalendārā gada un nav nodrošinājuši pietiekamus derīgus datus, kā prasīts B punktā. Ja konstatēta šāda neatbilstība un nav skaidra pamata apšaubīt iegūto derīgo datu kvalitāti, to uzskata par robežvērtības vai mērķvērtības pārsniegumu un par to ziņo kā par pārsniegumu.

E. Gaisa kvalitātes novērtējuma rezultāti

Par zonām, kurās izmanto gaisa kvalitātes modelēšanas lietotnes vai objektīvu aplēsi, sniedz šādu informāciju:

a) veikto novērtēšanas darbību apraksts;

b) konkrētas izmantotās metodes, dodot atsauci uz katras metodes aprakstu;

c) datu un informācijas avoti;

d) rezultātu apraksts, norādot nenoteiktības un jo īpaši tās teritorijas platību vai attiecīgā gadījumā tā ceļa posma garumu zonā, kurā koncentrācijas pārsniedz kādu robežvērtību, mērķvērtību vai ilgtermiņa mērķi, kā arī tās teritorijas platību, kurā koncentrācijas pārsniedz novērtēšanas slieksni;

e) to iedzīvotāju skaits, kas potenciāli pakļauti līmeņiem, kuri pārsniedz kādu cilvēka veselības aizsardzībai noteikto robežvērtību.

F. Kvalitātes nodrošināšana gaisa kvalitātes novērtēšanā; datu apstiprināšana

1. Lai nodrošinātu mērījumu precizitāti un atbilstību datu kvalitātes mērķiem, kas noteikti šā pielikuma A punktā, saskaņā ar 5. pantu ieceltās attiecīgās kompetentās iestādes un struktūras nodrošina, ka:

a) visi mērījumi, kas veikti gaisa kvalitātes novērtēšanas sakarā saskaņā ar 8. pantu, ir izsekojami saskaņā ar prasībām, kas noteiktas saskaņotajā testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju standartā;

b) institūcijās, kuras pārvalda tīklus un atsevišķus paraugu ņemšanas punktus, ir izveidota kvalitātes nodrošināšanas un kvalitātes kontroles sistēma, kura paredz regulāru apkopi un tehniskās pārbaudes, lai nodrošinātu mērierīču pastāvīgu precizitāti un veiktspēju; kvalitātes nodrošināšanas sistēmu pēc vajadzības un vismaz reizi piecos gados pārskata attiecīgā nacionālā references laboratorija;

c) datu vākšanas un ziņošanas vajadzībām ir izveidots kvalitātes nodrošināšanas / kvalitātes kontroles process un šā uzdevuma veikšanai norīkotās organizācijas aktīvi piedalās attiecīgajās Savienības mērogā kvalitātes nodrošināšanas programmās;

d) nacionālās references laboratorijas norīko saskaņā ar šīs direktīvas 5. pantu iecelta attiecīgā kompetentā iestāde vai struktūra un tās ir akreditētas attiecībā uz šīs direktīvas VI pielikumā minētajām references metodēm vismaz attiecībā uz tiem piesārņotājiem, kuru koncentrācijas pārsniedz novērtēšanas slieksni, saskaņā ar attiecīgo saskaņoto testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju standartu, atsauce uz kuru ir publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 765/2008[2] 2. panta 9. punktu, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības; minētās laboratorijas atbild arī par Komisijas Kopīgā pētniecības centra (KPC) organizēto Savienības mēroga kvalitātes nodrošināšanas programmu koordināciju dalībvalsts teritorijā un valsts mērogā – par references metožu atbilstošas izmantošanas koordināciju un tādu metožu līdzvērtīguma pierādīšanu, kas nav references metodes; nacionālajām references laboratorijām, kuras organizē savstarpēju salīdzināšanu valsts mērogā, jābūt akreditētām arī saskaņā ar attiecīgo saskaņoto kvalifikācijas testēšanas standartu;

---

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

e) nacionālās references laboratorijas vismaz reizi trijos gados piedalās KPC organizētajās Savienības mēroga kvalitātes nodrošināšanas programmās vismaz attiecībā uz tiem piesārņotājiem, kuru koncentrācijas pārsniedz novērtēšanas slieksni; dalība attiecībā uz citiem piesārņotājiem ir ieteicama; ja ar šo dalību tiek gūti neapmierinoši rezultāti, nacionālajai laboratorijai, nākamo reizi piedaloties savstarpējā salīdzināšanā, ir jāparāda apmierinoši korektīvie pasākumi un jāsniedz par tiem ziņojums KPC;

f) nacionālās references laboratorijas atbalsta darbu, ko veic KPC izveidotais Nacionālo references laboratoriju Eiropas tīkls;

g) Eiropas nacionālo references laboratoriju tīkls ir atbildīgs par šā pielikuma A punkta 1. un 2. tabulas norādīto stacionāro mērījumu un indikatīvo mērījumu nenoteiktību periodisku pārskatīšanu vismaz reizi piecos gados un par sekojošu jebkādu nepieciešamo izmaiņu priekšlikumu Komisijai.

2. Par derīgiem uzskata visus saskaņā ar 23. pantu paziņotos datus, izņemot datus, kas apzīmēti kā provizoriski.

G. Saskaņotu gaisa kvalitātes modelēšanas pieeju veicināšana

Lai veicinātu un atbalstītu to, ka kompetentās iestādes saskaņoti izmanto zinātniski pamatotas gaisa kvalitātes modelēšanas pieejas, uzsvaru liekot uz modeļu lietojumu, attiecīgās kompetentās iestādes un struktūras, kas ieceltas, ievērojot 5. pantu, nodrošina, ka:

a) ieceltās references iestādes piedalās KPC veidotajā Eiropas gaisa kvalitātes modelēšanas tīklā;

b) gaisa kvalitātes modelēšanas paraugprakse, ko tīkls apzinājis ar zinātnisku konsensu, tiek pārņemta attiecīgajās gaisa kvalitātes modelēšanas lietotnēs, lai izpildītu juridiskās prasības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, neskarot modeļu pielāgojumus, kas vajadzīgi atsevišķu apstākļu dēļ;

c) gaisa kvalitātes attiecīgo modelēšanas lietotņu kvalitāte tiek periodiski pārbaudīta un uzlabota, izmantojot Komisijas KPC organizētos savstarpējās salīdzināšanas pasākumus;

d) Eiropas gaisa kvalitātes modelēšanas tīkls atbild par šā pielikuma A punkta 1. un 2. tabulā norādīto modelēšanas nenoteiktību maksimālās attiecības periodisku pārskatīšanu vismaz reizi piecos gados un par sekojošu jebkādu nepieciešamo izmaiņu priekšlikumu Komisijai.

VI PIELIKUMS

References metodes, pēc kurām novērtē koncentrācijas gaisā un nosēšanās rādītājus

A. References metodes, pēc kurām novērtē sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), benzola, oglekļa monoksīda, arsēna, kadmija, svina, dzīvsudraba, niķeļa, policiklisko aromātisko ogļūdeņražu, ozona un citu piesārņotāju koncentrācijas gaisā un nosēšanās rādītājus

1. References metode sēra dioksīda mērīšanai gaisā

   References metode sēra dioksīda mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 14212:2012 "Gaiss. Standartmetode sēra dioksīda noteikšanai ar ultravioleto fluorescenci".

2. References metode slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu mērīšanai gaisā

   References metode slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu koncentrāciju mērīšana gaisā ir aprakstīta standartā EN 14211:2012 "Gaiss. Standartmetode slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīda koncentrācijas noteikšanai ar hemiluminiscenci".

3. References metode PM_{10} paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode PM_{10} paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 “Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM_{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai”.

4. References metode $PM_{2,5}$ paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode $PM_{2,5}$ paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 “Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM_{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai”.

5. References metode arsēna, kadmija, svina un niķeļa paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode arsēna, kadmija, svina un niķeļa paraugu ņemšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 “Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM_{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai”. References metode arsēna, kadmija, svina un niķeļa koncentrāciju mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 14902:2005 “Gaisa kvalitāte. Standartmetode Pb, Cd, As un Ni mērīšanai suspendētās daļiņās PM_{10} frakcijā”.

6. References metode benzola paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode benzola paraugu ņemšanai un mērīšanai ir aprakstīta standarta EN 14662 “Gaisa kvalitāte. Benzola mērīšanas standartmetode” 1. daļā (2005), 2. daļā (2005) un 3. daļā (2016).

7. References metode oglekļa monoksīda koncentrāciju mērīšanai gaisā

   References metode oglekļa monoksīda koncentrāciju mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 14626:2012 “Gaiss. Standartmetode tvana gāzes koncentrācijas noteikšanai ar nedisperso infrasarkano spektroskopiju”.

8. References metode policiklisko aromātisko ogļūdeņražu paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode gaisā esošo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu paraugu ņemšanai ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 “Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM_{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai”. References metode benz(a)pirēna mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 15549:2008 “Gaisa kvalitāte. Standartmetode benz(a)pirēna koncentrācijas mērīšanai gaisā”. Kamēr pārējiem 9. panta 8. punktā minētajiem policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem EN standartmetode nav izstrādāta, dalībvalstis var lietot nacionālās standartmetodes vai ISO metodes, piemēram, ISO standartu 12884.

9. References metode kopējā gāzveida dzīvsudraba paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

   References metode kopējā gāzveida dzīvsudraba koncentrāciju mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 15852:2010 “Gaisa kvalitāte. Standarta metode kopējā gāzveida dzīvsudraba noteikšanai”.

10. References metode arsēna, kadmija, svina, niķeļa, dzīvsudraba un policiklisko aromātisko ogļūdeņražu nosēdumu paraugu ņemšanai un analīzei

    References metode arsēna, kadmija, svina un niķeļa nosēdumu noteikšanai ir aprakstīta standartā EN 15841:2009 “Gaisa kvalitāte. Standartmetode arsēna, kadmija, savina un niķeļa noteikšanai atmosfēras nosēdumos”.

    References metode dzīvsudraba nosēdumu noteikšanai ir aprakstīta standartā EN 15853:2010 “Gaisa kvalitāte. Standarta metode dzīvsudraba nosēdumu noteikšanai”.

    References metode benz(a)pirēna un pārējo 9. panta 8. punktā minēto policiklisko aromātisko ogļūdeņražu nosēdumu noteikšanai ir aprakstīta standartā EN 15980:2011 “Benz[a]antracēna, benz[b]fluorantēna, benz[j]fluorantēna, benzo[k]fluorantēna, benz[a]pirēna, dibenz[a,h]antracēna un indeno[1,2,3-cd]pirēna nogulšņu noteikšana”.

11. References metode ozona koncentrāciju mērīšanai gaisā

    References metode ozona koncentrāciju mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 14625:2012 “Gaiss. Standartmetode ozona koncentrācijas noteikšanai ar ultravioleto fotometriju”.

12. References metode elementārā oglekļa un organiskā oglekļa paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

    References metode elementārā oglekļa un organiskā oglekļa paraugu ņemšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 “Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM^{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai”. References metode elementārā oglekļa un organiskā oglekļa mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 16909:2017 “Apkārtējais gaiss. Elementārā oglekļa (EC) un organiskā oglekļa (OC) nosēdumu mērīšana uz filtriem”.

13. References metode $PM_{2,5}$ esošā NO_3^-, SO_4^{2-}, Cl^-, NH_4^+, Na^+, K^+, Mg^{2+}, Ca^{2+} paraugu ņemšanai un mērīšanai gaisā

References metode $PM_{2,5}$ esošā NO_3^-, SO_4^{2-}, Cl^-, NH_4^+, Na^+, K^+, Mg^{2+}, Ca^{2+} paraugu ņemšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 12341:2023 "Gaisa kvalitāte. Gravimetrisko mērījumu standartmetode suspendēto cieto daļiņu PM_{10} vai $PM_{2,5}$ frakcijas masas koncentrācijas noteikšanai". References metode $PM_{2,5}$ esošā NO_3^-, SO_4^{2-}, Cl^-, NH_4^+, Na^+, K^+, Mg^{2+}, Ca^{2+} mērīšanai gaisā ir aprakstīta standartā EN 16913:2017 "Apkārtējais gaiss. Standarta metodes $PM_{2,5}$ esošā NO_3^-, SO_4^{2-}, Cl^-, NH_4^+, Na^+, K^+, Mg^{2+}, Ca^{2+} nosēdumu mērīšanai uz filtriem".

14. Paraugu ņemšanas un mērīšanas metodes gaistošiem organiskiem savienojumiem, kas ir ozona prekursori, metāns, ultrasmalkās daļiņas (*UFP*), melnais ogleklis, ultrasmalko daļiņu granulometriskais sastāvs, amonjaks, daļiņveida un gāzveida divvērtīgais dzīvsudrabs, slāpekļskābe, levoglukozāns un daļiņu oksidatīvais potenciāls

Ja nepastāv EN standarta metode tādu gaistošo organisko savienojumu paraugu ņemšanai un mērīšanai, kas ir ozona prekursori, metāns, *UFP*, melnais ogleklis, ultrasmalko daļiņu granulometriskais sastāvs, amonjaks, daļiņveida un gāzveida divvērtīgais dzīvsudrabs, slāpekļskābe, levoglukozāns un daļiņu oksidatīvais potenciāls, dalībvalstis var izvēlēties, kādu metodi izmantot paraugu ņemšanai un mērīšanai saskaņā ar V pielikumu un ņemot vērā mērījumu mērķus, tostarp tos, kas attiecīgā gadījumā noteikti VII pielikuma 3. iedaļas A punktā un 4. iedaļas A punktā. Ja ir pieejamas starptautiska mēroga, EN vai nacionālā līmeņa mērīšanas standarta references metodes vai *CEN* tehniskās specifikācijas, attiecīgās metodes un specifikācijas var izmantot.

B. Līdzvērtīguma pierādīšana

1. Dalībvalsts var izmantot jebkuru citu metodi, ja tā var pierādīt, ka ar šo metodi iegūtie rezultāti ir līdzvērtīgi rezultātiem, kurus iegūst ar šā pielikuma A punktā minētajām references metodēm, vai – daļiņu gadījumā – jebkuru citu metodi, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka šī metode uzrāda konsekvenci ar references metodi, piemēram, automātiskas mērīšanas metodi, kas atbilst standartam EN 16450:2017 "Gaisa kvalitāte. Automatizētas mērīšanas sistēmas cieto daļiņu (PM_{10}; $PM_{2,5}$) koncentrācijas mērīšanai". Tādā gadījumā ar šo citu metodi iegūtos rezultātus koriģē, lai iegūtu rezultātus, kuri ir līdzvērtīgi ar references metodi iegūtiem rezultātiem.

2. Komisija var prasīt, lai dalībvalstis sagatavo un iesniedz ziņojumu par līdzvērtīguma pierādīšanu saskaņā ar 1. punktu.

3. Novērtējot 2. punktā minētā ziņojuma pieņemamību, Komisija atsaucas uz saviem norādījumiem par līdzvērtīguma pierādīšanu. Ja līdzvērtīguma tuvināšanai dalībvalstis izmantojušas pagaidu koeficientus, aptuveno līdzvērtīgumu apstiprina vai groza ar atsauci uz minētajiem norādījumiem.

4. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka attiecīgā gadījumā korekciju piemēro arī retroaktīvi senākiem mērījumu datiem, lai nodrošinātu labāku datu salīdzināmību.

C. Standartizācija

Attiecībā uz gāzveida piesārņotājiem to tilpumu standartizē 293 K temperatūrā un atmosfēras spiedienā (101,3 kPa). Daļiņām un daļiņās analizējamajām vielām (tai skaitā arsēnam, kadmijam, svinam, niķelim un benz(a)pirēnam) parauga tilpums attiecas uz apkārtējās vides apstākļiem temperatūras un atmosfēras spiediena ziņā mērījumu dienā.

D. Savstarpēja datu atzīšana

Pierādot, ka aprīkojums atbilst šā pielikuma A punktā minēto references metožu veiktspējas prasībām, saskaņā ar 5. pantu ieceltās kompetentās iestādes un struktūras akceptē testēšanas pārskatus, kuri izdoti citās dalībvalstīs, ar noteikumu, ka testēšanas laboratorijas ir akreditētas atbilstīgi attiecīgajam saskaņotajam testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju standartam.

Detalizētajiem testēšanas pārskatiem un visiem testu rezultātiem jābūt pieejamiem citām kompetentajām iestādēm vai to norīkotajām struktūrām. Testēšanas pārskati pierāda, ka aprīkojums atbilst visām veiktspējas prasībām, arī tad, ja atsevišķi vides un objekta apstākļi ir specifiski kādai dalībvalstij un nesakrīt ar apstākļiem, attiecībā uz kuriem aprīkojums jau ir testēts un saņēmis tipa apstiprinājumu citā dalībvalstī.

E. Gaisa kvalitātes references modelēšanas lietotnes

Ja nav EN standarta par kvalitātes mērķu modelēšanu, dalībvalstis var izvēlēties izmantojamās modelēšanas lietotnes saskaņā ar V pielikuma F punktu.

VII PIELIKUMS

Mērījumi monitoringa virsstacijās un $pm_{2,5}$, ozona prekursoru un ultrasmalko daļiņu masas koncentrācijas un ķīmiskā sastāva mērījumi

1. iedaļa. Piesārņotāju mērījumi monitoringa virsstacijās

Mērījumi visās monitoringa virsstacijās pilsētu fona teritorijās un lauku fona teritorijās attiecīgi ietver 1. un 2. tabulā uzskaitītos piesārņotājus.

1. tabula. Mērāmie piesārņotāji monitoringa virsstacijās pilsētas fona teritorijās

Piesārņotājs	Mērījumu tips
PM_{10}, $PM_{2,5}$, *UFP*, melnais ogleklis	Stacionāri mērījumi
NO_2, O_3	Stacionāri mērījumi
SO_2, CO	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
UFP izmēru sadalījums	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Benz(a)pirēns, attiecīgā gadījumā pārējie policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO) [1]	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Benz(a)pirēna[2] un attiecīgā gadījumā pārējo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (PAO) kopējie nosēdumi	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Arsēns, kadmijs, svins un niķelis	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Arsēna, kadmija, svina, niķeļa un dzīvsudraba kopējie nosēdumi[2]	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Benzols	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
$PM_{2,5}$ ķīmiskais sastāvs saskaņā ar 2. iedaļu	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi

[1] Benz(a)pirēns un pārējie policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži, kas minēti 9. panta 8. punktā.

[2] Ja monitoringa virsstacijas izvietojums pilsētas fona teritorijā liedz piemērot *EMEP* pamatnostādnes un kritērijus saskaņā ar IV pielikuma C punkta f) apakšpunktu, attiecīgo nosēdumu mērījumu var veikt atsevišķā pilsētas fona teritorijā, kas ietilpst reprezentativitātes zonā.

2. tabula. Mērāmie piesārņotāji monitoringa virsstacijās lauku fona teritorijās

Piesārņotājs	Mērīšanas veids
PM_{10}, $PM_{2,5}$, *UFP*, melnais ogleklis	Stacionāri mērījumi
NO_2, O_3 un amonjaks	Stacionāri mērījumi
SO_2, CO	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Benz(a)pirēna un attiecīgā gadījumā pārējo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (PAO) kopējie nosēdumi	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Arsēna, kadmija, svina, niķeļa un dzīvsudraba kopējie nosēdumi	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Benz(a)pirēns, attiecīgā gadījumā pārējie policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO) (1)	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Arsēns, kadmijs, svins un niķelis	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
$PM_{2,5}$ ķīmiskais sastāvs saskaņā ar 2. iedaļu	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Kopējais gāzveida dzīvsudrabs	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi

(1) Benz(a)pirēns un pārējie policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži, kas minēti 9. panta 8. punktā.

3. tabula. Piesārņotāji, kurus ieteicams mērīt monitoringa virsstacijās pilsētas fona teritorijās un lauku fona teritorijās, ja tos neaptver 1. un 2. tabulas prasības

Piesārņotājs	Mērīšanas veids
UFP granulometriskais sastāvs	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Daļiņu oksidatīvais potenciāls	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Amonjaks	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Levoglukozāns, ko mēra kā $PM_{2,5}$ ķīmiskā sastāva daļu	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Kopējais gāzveida dzīvsudrabs	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Daļiņveida un gāzveida divvērtīgais dzīvsudrabs	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi
Slāpekļskābe	Stacionāri vai indikatīvi mērījumi

2. iedaļa. $PM_{2,5}$ masas koncentrācijas un ķīmiskā sastāva mērījumi

A. Mērķi

Minēto mērījumu mērķi ir nodrošināt, ka ir pieejama pienācīga informācija par līmeņiem pilsētu fona teritorijās un lauku fona teritorijās. Minētā informācija ir svarīga, lai spriestu par paaugstinātajiem līmeņiem piesārņotākās teritorijās (piemēram, pilsētas fona teritorijās, gaisa piesārņojuma karstajos punktos, rūpnieciskās vietās vai vietās ar intensīvu satiksmi), novērtētu iespējamo pienesumu no piesārņotāju pārneses lielos attālumos, papildinātu piesārņojuma avotu sadalījuma analīzi un lai izprastu specifiskus piesārņotājus, piemēram, daļiņas. Turklāt tas ir arī būtiski sakarā ar aizvien lielāku modelēšanas lietotņu izmantojumu arī pilsētu teritorijās.

B. Vielas

$PM_{2,5}$ mērījumi ietver vismaz kopējo masas koncentrāciju un tādu raksturīgo savienojumu koncentrācijas, kuri raksturo šo daļiņu ķīmisko sastāvu. Attiecībā uz ķīmisko sastāvu jānosaka vismaz šādi tā elementi.

SO_4^{2-}	Na^+	NH_4^+	Ca^{2+}	Elementārais ogleklis (EC)
NO_3^-	K^+	Cl^-	Mg^{2+}	Organiskais ogleklis (OC)

C. Novietojums

Mērījumus veic pilsētas fona teritorijās un lauku fona teritorijās saskaņā ar IV pielikumu.

3. iedaļa. Ozona prekursoru mērījumi

A. Mērķi

Galvenie ozona prekursoru mērījumu mērķi ir analizēt ozona prekursoru tendences, pārbaudīt emisiju mazināšanas stratēģiju efektivitāti, pārbaudīt emisiju inventarizācijas pārskatu konsekvenci, vairot izpratni par ozona veidošanās un prekursoru dispersijas procesiem, kā arī fotoķīmisko modeļu pielietojumu un palīdzēt noteikt, uz kuriem emisijas avotiem attiecināmas konstatētās piesārņojuma koncentrācijas.

B. Vielas

Ozona prekursoru mērījumi ietver vismaz slāpekļa oksīdus (NO un NO_2) un, pēc vajadzības, metānu (CH_4) un gaistošos organiskos savienojumus (GOS). Konkrēto izmērāmo savienojumu izlase ir atkarīga no vēlamā mērķa, un to var papildināt ar citiem savienojumiem, kas raisa interesi. Dalībvalstis var izmantot metodi, ko tās uzskata par piemērotu izvirzītajam mērķim. Slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem ir piemērojama VI pielikumā norādītā references metode.

Turpmāk uzskaitīti gaistošie organiskie savienojumi, kurus ieteicams mērīt:

Ķīmisko vielu saime	Viela			
	Parastais nosaukums	IUPAC nosaukums	Formula	CAS numurs
Alkohols	Metanols	Metanols	CH_4O	67-56-1
	Etanols	Etanols	C_2H_6O	64-17-5
Aldehīds	Formaldehīds	Metanāls	CH_2O	50-00-0
	Acetaldehīds	Etanāls	C_2H_4O	75-07-0
	Metakroleīns	2-metilprop-2-enāls	C_4H_6O	78-85-3
Alkīni	Acetilēns	Etīns	C_2H_2	74-86-2
Alkāni	Etāns	Etāns	C_2H_6	74-84-0
	Propāns	Propāns	C_3H_8	74-98-6
	N-butāns	Butāns	C_4H_{10}	106-97-8
	I-butāns	2-metilpropāns	C_4H_{10}	75-28-5
	N-pentāns	Pentāns	C_5H_{12}	109-66-0
	I-pentāns	2-metilbutāns	C_5H_{12}	78-78-4
	N-heksāns	Heksāns	C_6H_{14}	110-54-3
	I-heksāns	2-metilpentāns	C_6H_{14}	107-83-5
	N-heptāns	Heptāns	C_7H_{16}	142-82-5
	N-oktāns	Oktāns	C_8H_{18}	111-65-9
	I-oktāns	2,2,4-trimetilpentāns	C_8H_{18}	540-84-1

Ķīmisko vielu saime	Viela			
	Parastais nosaukums	IUPAC nosaukums	Formula	CAS numurs
Alkēni	Etilēns	Etēns	C_2H_4	75-21-8
	Propēns / propilēns	Propēns	C_3H_6	115-07-1
	1,3-butadiēns	Buta-1,3-diēns	C_4H_6	106-99-0
	1-butēns	But-1-ēns	C_4H_8	106-98-9
	Trans-2-butēns	(E)-but-2-ēns	C_4H_8	624-64-6
	Cis-2-butēns	(Z)-but-2-ēns	C_4H_8	590-18-1
	1-pentēns	Pent-1-ēns	C_5H_{10}	109-67-1
	2-pentēns	(Z)-pent-2-ēns	C_5H_{10}	627–20–3 (cis-2 pentēns)
		(E)-pent-2-ēns		646-04-8 (trans-2 pentēns)
Aromātiskie ogļūdeņraži	Benzols	Benzols	C_6H_6	71-43-2
	Toluols / metilbenzols	Toluols	C_7H_8	108-88-3
	Etilbenzols	Etilbenzols	C_8H_{10}	100-41-4
	m- un p-ksilols	1,3-dimetilbenzols (m-ksilols)	C_8H_{10}	108-38-3 (m-ksilols)
		1,4-dimetilbenzols (p-ksilols)		106-42-3 (p-ksilols)
	O-ksilols	1,2-dimetilbenzols (o-ksilols)	C_8H_{10}	95-47-6
	1,2,4-trimetilbenzols	1,2,4-trimetilbenzols	C_9H_{12}	95-63-6
	1,2,3-trimetilbenzols	1,2,3-trimetilbenzols	C_9H_{12}	526-73-8
	1,3,5-trimetilbenzols	1,3,5-trimetilbenzols	C_9H_{12}	108-67-8

Ķīmisko vielu saime	Viela			
	Parastais nosaukums	IUPAC nosaukums	Formula	CAS numurs
Ketoni	Acetons	Propān-2-ols	C_3H_6O	67-64-1
	Metiletilketons	Butān-2-ons	C_4H_8O	78-93-3
	Metilvinilketons	3-butēn-2-ons	C_4H_6O	78-94-4
Terpēni	Izoprēns	2-metilbut-1,3-diēns	C_5H_8	78-79-5
	P-cimēns	1-metil-4-(1-metiletil)benzols	$C_{10}H_{14}$	99-87-6
	Limonēns	1-metil-4-(1-metiletenil)cikloheksēns	$C_{10}H_{16}$	138-86-3
	β-mircēns	7-metil-3-metilēn-1,6-oktadiēns	$C_{10}H_{16}$	123-35-3
	α-pinēns	2,6,6-trimetilbiciklo[3.1.1]hept-2-ēns	$C_{10}H_{16}$	80-56-8
	β-pinēns	6,6-dimetil-2-metil-ēnbiciklo[3.1.1]heptāns	$C_{10}H_{16}$	127-91-3
	Kamfēns	2,2-dimetil-3-metil-ēnbiciklo[2.2.1]heptāns	$C_{10}H_{16}$	79-92-5
	Δ^3-karēns	3,7,7-trimetil-biciklo[4.1.0]hept-3-ēns	$C_{10}H_{16}$	13466-78-9
	1,8-cineols	1,3,3-trimetil 2 oksabiciklo[2,2,2]oktāns	$C_{10}H_{18}O$	470-82-6

C. Novietojums

Mērījumus veic paraugu ņemšanas punktos, kas izveidoti saskaņā ar šīs direktīvas prasībām un ko uzskata par piemērotiem attiecībā uz šīs iedaļas A punktā minētajiem monitoringa mērķiem.

4. iedaļa. Ultrasmalko daļiņu (*UFP*) mērījumi

A. Mērķi

Šādu mērījumu mērķis ir nodrošināt, ka vietās, kur ir augsta *UFP* koncentrācija, ko galvenokārt ietekmē avoti no gaisa, ūdens vai autotransporta (piemēram, lidostas, ostas vai ceļi), rūpnieciskajiem objektiem vai mājsaimniecību siltumapgādes, ir pieejama pienācīga informācija. Informācijai jābūt tādai, lai varētu spriest par paaugstinātiem *UFP* koncentrācijas līmeņiem no minētajiem avotiem.

B. Vielas

UFP.

C. Novietojums

Paraugu ņemšanas punktus izveido saskaņā ar IV un V pielikumu vietā, kur varētu būt augstas *UFP* koncentrācijas, un pa vējam no galvenajiem avotiem attiecīgajā valdošā vēja virzienā no minētajiem avotiem.

VIII PIELIKUMS

Gaisa kvalitātes plānos un gaisa kvalitātes ceļvežos iekļaujamā informācija par gaisa kvalitātes uzlabošanu

A. Saskaņā ar 19. panta 6. punktu sniedzamā informācija

1. Pārmērīga piesārņojuma lokalizācija:

   a) reģions;

   b) pilsēta /pilsētas (kartes);

   c) paraugu ņemšanas punkts(-i) (karte, ģeogrāfiskās koordinātas).

2. Vispārīga informācija:

   a) zonas veids (pilsētas, rūpnieciska vai lauku teritorija) vai vidējās ekspozīcijas teritoriālās vienības vai 19. panta 2. punktā minētās teritoriālās vienības raksturlielumi (arī pilsētas, rūpnieciskas vai lauku teritorijas);

   b) piesārņotās teritorijas platības (km^2) un piesārņojumam pakļauto iedzīvotāju skaita aplēse;

   c) attiecīgā piesārņotāja koncentrācijas vai vidējās ekspozīcijas rādītājs, kas novērots periodā vismaz piecus gadus pirms pārsnieguma un līdz pat jaunāko datu saņemšanai, tostarp rādītāju salīdzinājums ar robežvērtībām vai vidējas ekspozīcijas samazināšanas pienākumu un vidējās ekspozīcijas koncentrācijas mērķi.

3. Atbildīgās iestādes

   Par gaisa kvalitātes plānu vai gaisa kvalitātes ceļvežu izstrādi un īstenošanu atbildīgo kompetento iestāžu nosaukumi un adrese.

4. Piesārņojuma izcelsme, ņemot vērā ziņošanu saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/2284 un informāciju, kas sniegta nacionālajā gaisa piesārņojuma kontroles programmā

   a) to galveno emisijas avotu saraksts, kuri izraisa piesārņojumu;

   b) kopējais emisiju daudzums (tonnas gadā) no minētajiem avotiem;

   c) emisiju līmeņa novērtējums (piemēram, pilsētas līmenī, reģionālā līmenī, valsts līmenī un pārrobežu pienesumi);

   d) avotu sadalījums atbilstoši attiecīgajām pārsniegumu veicinošajām nozarēm, kas norādītas nacionālajā gaisa piesārņojuma kontroles programmā.

5. Tā pamatscenārija apraksts, uz kura balstīts gaisa kvalitātes plāns vai gaisa kvalitātes ceļvedis, lai pierādītu bezdarbības sekas, tostarp prognozētās emisiju un koncentrāciju izmaiņas.

6. To gaisa piesārņojuma mazināšanas pasākumu uzskaitījums un sīks apraksts, kurus var ņemt vērā atlasē:

   a) visu gaisa kvalitātes plānā vai gaisa ceļvedī izklāstīto pasākumu uzskaitījums un apraksts, tostarp par attiecīgo pasākumu īstenošanu atbildīgās kompetentās iestādes identifikācijas dati;

b) kvantitatīvs emisiju samazinājums (tonnās gadā) vai aplēse un, ja attiecīgie dati ir pieejami, koncentrācijas samazinājumi, ko dod katrs minētais pasākums, kas minēts a) apakšpunktā.

7. Atlasītie pasākumi un to paredzamā ietekme atbilstības panākšanai 19. pantā noteiktajos termiņos:

a) atlasīto pasākumu uzskaitījums, tostarp informatīvs saraksts (piemēram, pasākumu modelēšanas un novērtēšanas rezultāti), kas vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgo gaisa kvalitātes standartu saskaņā ar I pielikumu; attiecīgā gadījumā, ja pasākumu sarakstā saskaņā ar šā punkta 6. punkta a) apakšpunktu ir iekļauti pasākumi ar iespējamu augstu potenciālu uzlabot gaisa kvalitāti, taču tie nav atlasīti pieņemšanai, paskaidrojums par iemesliem, kāpēc attiecīgie pasākumi nav atlasīti pieņemšanai;

b) katra pasākuma īstenošanas grafiks un atbildīgie aktori;

c) kvantitatīvs emisiju samazinājums (tonnās gadā), ko dos šā punkta a) apakšpunktā minēto pasākumu kombinācija;

d) no šā punkta a) apakšpunktā minēto pasākumu kopuma īstenošanas paredzamais kvantitatīvais koncentrācijas samazinājums (µg/m³) katrā paraugu ņemšanas punktā, kurā pārsniegtas robežvērtības, mērķvērtības vai vidējās ekspozīcijas rādītājs, ja ir pārsniegts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums;

e) indikatīvā trajektorija izpildes panākšanai un katram gaisa piesārņotājam, uz ko attiecas gaisa kvalitātes ceļvedis vai gaisa kvalitātes plāns: gads, kurā saskaņā ar aplēsēm tiks panākta atbilstība, ņemot vērā šā punkta a) apakšpunktā minēto pasākumu kopumu;

f) attiecībā uz gaisa kvalitātes ceļvežiem vai gaisa kvalitātes plāniem: iemesli nolūkā paskaidrot, kā šādos plānos vai ceļvežos izklāstītie pasākumi nodrošina, ka pārsnieguma periods tiek saglabāts pēc iespējas īsāks, tostarp īstenošanas grafiks.

8. Gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu 1. pielikums. Cita noderīga informācija

a) klimatiskie dati;

b) topogrāfiskie dati;

c) attiecīgā gadījumā informācija par to, kādu veidu mērķauditorijām vajadzīga aizsardzība konkrētajā zonā;

d) visu to papildu pasākumu uzskaitījums un apraksts, kuru ietekme uz gaisa piesārņotāju koncentrācijām pilnībā būs redzama trīs gadu laikā vai ilgākā periodā;

e) sociālekonomiska informācija par saistīto jomu nolūkā veicināt pievēršanos vides taisnīguma jautājumiem un aizsargāt jutīgus iedzīvotājus un mazaizsargātas grupas;

f) izmantotās metodes apraksts un izdarītie pieņēmumi vai dati, kas izmantoti gaisa kvalitātes tendenču prognozēs, tostarp, ja iespējams, prognožu nenoteiktības robeža un jutīguma scenāriji, lai ņemtu vērā vislabākā gadījuma, visticamāko un vissliktāko scenāriju;

g) pamatojuma dokumenti un informācija, kas izmantota novērtējumā.

9. Gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu 2. pielikums. Kopsavilkums par sabiedrības informēšanas un apspriešanās pasākumiem, kas īstenoti saskaņā ar 19. panta 7. punktu, un to rezultātiem, kā arī skaidrojums par to, kā šie rezultāti ir ņemti vērā galīgajā gaisa kvalitātes plānā vai gaisa kvalitātes ceļvedī.

10. Gaisa kvalitātes plānu un gaisa kvalitātes ceļvežu 3. pielikums. Pasākumu izvērtējums (gaisa kvalitātes plāna atjaunināšanas gadījumā)

    a) iepriekšējā gaisa kvalitātes plāna pasākumu grafika novērtējums;

    b) aplēse par iepriekšējā gaisa kvalitātes plāna pasākumu ietekmi uz emisiju samazināšanu un piesārņotāju koncentrāciju.

B. Indikatīvs gaisa piesārņojuma mazināšanas pasākumu saraksts

1. Informācija par Direktīvas (ES) 2016/2284 14. panta 3. punkta b) apakšpunktā minēto direktīvu īstenošanas statusu.

2. Informācija par visiem gaisa piesārņojuma mazināšanas pasākumiem, kuru īstenošana apsvērta attiecīgi vietējā, reģionālā vai valsts mērogā saistībā ar gaisa kvalitātes mērķu sasniegšanu, piemēram:

    a) stacionāru avotu radīto emisiju mazināšana, ko panāk, nodrošinot, ka piesārņojoši mazi un vidēji stacionāri sadedzināšanas avoti (arī biomasas) tiek aprīkoti ar emisiju kontroles aprīkojumu vai tiek nomainīti un tiek uzlabota ēku energoefektivitāte;

b) transportlīdzekļu radīto emisiju mazināšana, ko panāk, tos pāraprīkojot ar bezemisiju spēka pārvadiem un emisiju kontroles aprīkojumu; apsver ekonomisku stimulu izmantošanu, lai paātrinātu minēto pasākumu uzsākšanu;

c) uz emisiju samazināšanu vērsts degvielu, sadedzināšanas aprīkojuma un bezemisiju transportlīdzekļu publiskais iepirkums, ko rīko publiskās iestādes saskaņā ar rokasgrāmatu par zaļo publisko iepirkumu, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/631[1] 3. panta 1. punkta m) apakšpunktā;

d) emisiju samazināšana ar tādu transportlīdzekļu ieviešanu, kas ir bezemisiju un mazemisiju kolektīvā un sabiedriskā transporta transportlīdzekļi vai transportlīdzekļi, kuri aprīkoti ar mūsdienīgiem digitālajiem risinājumiem emisiju samazināšanai;

e) pasākumi, ar kuriem uzlabo kolektīvā un sabiedriskā transporta kvalitāti, efektivitāti, pieejamību cenas ziņā un savienotību;

f) pasākumi, kas saistīti ar alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu un īstenošanu;

g) pasākumi, ar kuriem ierobežo transporta emisijas, izmantojot pilsētplānošanu un satiksmes pārvaldību, tostarp:

   i) tādas sastrēgumatkarīgas maksas kā ceļu lietošanas maksas un maksas, ko lietotājs maksā atkarībā no nobraukuma;

   ii) ceļu būves materiālu izvēle;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/631 (2019. gada 17. aprīlis) par CO_2 emisiju standartu noteikšanu jauniem vieglajiem pasažieru automobiļiem un jauniem vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem un ar kuru atceļ Regulu (EK) Nr. 443/2009 un Regulu (ES) Nr. 510/2011 (OV L 111, 25.4.2019., 13. lpp.).

iii) maksas par tādu stāvvietu izmantošanu, kas atrodas uz valstij piederošas zemes, vai citi ekonomiski stimuli, tostarp diferencētas maksas par piesārņojošiem un bezemisiju transportlīdzekļiem;

iv) transportlīdzekļu piekļuves ierobežojumu shēmu, tostarp mazemisiju zonu un bezemisiju zonu, izveide pilsētās;

v) zemas satiksmes intensitātes zonu, paraugrajonu un zonu bez auto izveide;

vi) ielu bez auto izveide;

vii) "pēdējā kilometra" bezemisiju (bezizplūdes) piegādes risinājumi;

viii) automobiļu koplietošanas veicināšana;

ix) intelektisku transporta sistēmu ieviešana;

x) tādu multimodālu mezglu izveide, kas dažādus ilgtspējīgus transporta risinājumus savieno ar stāvvietām;

xi) velobraukšanas un kājāmiešanas stimulēšana, piemēram, velosipēdistu un gājēju zonu paplašināšana, infrastruktūras plānošanā prioritātes piešķiršana velobraukšanai un kājāmiešanai, veloceliņu tīklu paplašināšana;

xii) kompaktu pilsētu plānošana;

h) pasākumi, ar kuriem veicina modālu pāreju uz aktīvu mobilitāti un mazāk piesārņojošiem pārvietošanās veidiem (piemēram, kājāmiešana, velobraukšana, sabiedriskais transports vai dzelzceļš), tostarp:

   i) sabiedriskā transporta elektrifikācija, sabiedriskā transporta tīkla stiprināšana un piekļuves un izmantošanas atvieglojumi, piemēram, digitāla un starpsavienota rezervācija un tranzīta informācija reāllaikā;

   ii) labi funkcionējošas intermodalitātes nodrošināšana lauku un pilsētu savienojuma maršrutos, piemēram, savienojums starp dzelzceļa un velobraukšanas posmu un starp vieglo automobiļu un sabiedriskā transporta izmantošanu (piemēram, stāvparku shēmas);

   iii) fiskālo un ekonomisko stimulu novirzīšana aktīvai un koplietošanas mobilitātei, tostarp stimuli, kas veicina velobraukšanu un kājāmiešanu līdz darbavietai;

   iv) shēmas piesārņojošāko transportlīdzekļu nodošanai lūžņos;

i) pasākumi, ar kuriem veicina pāreju uz bezemisiju transportlīdzekļiem un autoceļiem neparedzētu mobilo tehniku gan privātiem, gan komerciāliem lietojumiem;

j) pasākumi, ar kuriem nodrošina, ka maza, vidēja un liela mēroga stacionāros un mobilos avotos priekšroku dod mazemisiju degvielām;

k) pasākumi, ar kuriem mazina gaisa piesārņojumu no rūpnieciskiem avotiem saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES un izmanto tādus ekonomikas instrumentus kā nodokļi, maksas vai emisijas kvotu tirdzniecība, vienlaikus ņemot vērā MVU specifiku;

l) jūras un gaisa transporta emisiju samazināšana ar alternatīvu degvielu izmantošanu un alternatīvu degvielu infrastruktūras izveidi, kā arī ekonomisku stimulu izmantošana drīzākai šādu risinājumu ieviešanai, un īpašu prasību noteikšana pietauvotiem kuģiem un laivām un ostu satiksmei, vienlaikus paātrinot krasta elektropadevi un kuģu un ostu tehnikas elektrifikāciju;

m) pasākumi, ar kuriem mazina lauksaimniecības un mežsaimniecības emisijas;

n) pasākumi, ar kuriem aizsargā bērnu vai citu jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātu grupu veselību;

o) pasākumi, ar kuriem mudina mainīt ieradumus.

IX PIELIKUMS

Ārkārtas pasākumi, kurus apsver iekļaušanai īstermiņa rīcības plānos saskaņā ar 20. pantu

Pasākumi, kurus apsver īstermiņā nolūkā pievērsties avotiem, kas palielina risku pārsniegt trauksmes slieksni, un kurus izvērtē atkarībā no vietējiem apstākļiem un attiecīgā piesārņotāja:

a) transportlīdzekļu kustības ierobežošana, jo īpaši vietās, kurās bieži uzturas jutīgi iedzīvotāji un mazaizsargātas grupas;

b) sabiedriskais transports par zemām cenām vai bez maksas;

c) būvdarbu apturēšana celtniecības objektos;

d) ielu tīrīšana;

e) elastīgi darba režīmi.

X PIELIKUMS

Sabiedrības informēšana

1. Dalībvalstis sniedz sabiedrībai vismaz šādu informāciju:

a) ik stundu atjaunināti dati par katru sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, daļiņu (PM_{10} un $PM_{2,5}$), oglekļa monoksīda un ozona paraugu ņemšanas punktu; tas attiecas uz informāciju no visiem paraugu ņemšanas punktiem, kuros pieejama atjaunināta informācija, un vismaz uz informāciju no minimālā skaita paraugu ņemšanas punktu, kas prasīts saskaņā ar III pielikumu, ja mērīšanas metode ir piemērota atjauninātiem datiem (UTD), neatkarīgi no tā, ka dalībvalstis sniedz sabiedrībai pēc iespējas vairāk UTD informācijas un šajā nolūkā pakāpeniski pielāgo savas mērīšanas metodes; sniedz arī atjauninātu informāciju, kas iegūta ar modelēšanas lietotnēm, ja tā ir pieejama;

b) izmērītās visu piesārņotāju koncentrācijas un, ja iespējams, to salīdzinājums ar jaunākajām PVO ieteiktajām mērķvērtībām, ko uzrāda saskaņā ar attiecīgajiem I pielikumā noteiktajiem periodiem;

c) informācija par jebkuras robežvērtības, mērķvērtības un vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākuma novēroto(-ajiem) pārsniegumu(-iem), tai skaitā vismaz šāda informācija:

i) pārsnieguma vieta vai teritorija;

ii) pārsnieguma sākuma laiks un ilgums;

iii) izmērītā koncentrācija salīdzinājumā ar piemērojamiem gaisa kvalitātes standartiem vai vidējās ekspozīcijas rādītāju, ja ir pārsniegts vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākums;

d) informācija par ietekmi uz veselību, tai skaitā vismaz šāda informācija:

i) gaisa piesārņojuma un, ciktāl iespējams, katra piesārņotāja, uz ko attiecas šī direktīva, ietekme uz vispārējās sabiedrības veselību;

ii) gaisa piesārņojuma un, ciktāl iespējams, katra piesārņotāja, uz ko attiecas šī direktīva, ietekme uz jutīgu iedzīvotāju un mazaizsargātu grupu veselību;

iii) iespējamo simptomu apraksts;

iv) ieteicamie piesardzības pasākumi, kas iedalīti piesardzības pasākumos, kādi jāveic vispārējai sabiedrībai un kādi jāveic jutīgiem iedzīvotājiem un mazaizsargātām grupām;

v) avoti, kur var atrast sīkāku informāciju;

e) informācija par ietekmi uz veģetāciju;

f) informācija par preventīvu rīcību, kā samazināt piesārņojumu un eksponētību tam: norāde uz galvenajām avotnozarēm; ieteikumi par to, kā rīkoties, lai samazinātu emisijas;

g) informācija par mērījumu kampaņām vai līdzīgām darbībām un to rezultātiem, ja tās veiktas.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai laikus tiek sniegta informācija par trauksmes sliekšņu un ikviena informēšanas sliekšņa faktisku vai prognozētu pārsniegumu; minētajā informācijā iekļauj vismaz šādas ziņas:

a) informācija par novēroto(-ajiem) pārsniegumu(-iem):

i) vieta vai teritorija, kurā novērots pārsniegums;

ii) pārsniegtā sliekšņa veids (trauksmes vai informēšanas slieksnis);

iii) pārsnieguma sākuma laiks un ilgums;

iv) lielākā 1 stundas koncentrācija un ozona gadījumā – papildus arī lielākā 8 stundu vidējā koncentrācija;

b) prognoze nākamajai pēcpusdienai, dienai vai dienām:

i) trauksmes sliekšņa vai informēšanas sliekšņa paredzamo pārsniegumu ģeogrāfiskais apgabals;

ii) paredzamās pārmaiņas piesārņojumā (t. i., stāvokļa uzlabošanās, stabilizēšanās vai pasliktināšanās), kā arī šo pārmaiņu cēloņi;

c) informācija par skartajām iedzīvotāju grupām, piesārņojuma iespējamo ietekmi uz cilvēka veselību un ieteicamo rīcību:

i) informācija par riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām;

ii) iespējamo simptomu apraksts;

iii) attiecīgajām iedzīvotāju riska grupām ieteicamie piesardzības pasākumi;

iv) avoti, kur var atrast sīkāku informāciju;

d) informācija par īstermiņa rīcības plāniem un preventīvu rīcību, kā samazināt piesārņojumu vai eksponētību tam: norāde uz galvenajām avotnozarēm; ieteikumi par to, kā rīkoties, lai samazinātu emisijas no antropogēniem avotiem;

e) ieteikumi par to, kā rīkoties, lai samazinātu eksponētību;

f) prognozētu pārsniegumu gadījumā dalībvalstis veic pasākumus, ar ko nodrošina, ka šādas ziņas sniedz tiktāl, cik tas ir praktiski iespējams.

3. Ja konstatēts kādas robežvērtības, mērķvērtības, vidējās ekspozīcijas samazināšanas pienākuma, trauksmes sliekšņu vai informēšanas sliekšņu pārsniegums vai pastāv šāda pārsnieguma risks, dalībvalstis nodrošina, ka šajā pielikumā minētā informācija tiek papildus izziņota sabiedrībai.

XI PIELIKUMS

A daļa

Atceltās direktīvas ar tajās secīgi veikto grozījumu sarakstiem (minēti 31. pantā)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva
2004/107/EK
(OV L 23, 26.1.2005., 3. lpp.)

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 219/2009 (OV L 87, 31.3.2009., 109. lpp.) — tikai pielikuma 3.8. punkts
- Komisijas Direktīva (ES) 2015/1480 (OV L 226, 29.8.2015., 4. lpp.) — tikai 1. un 2. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK
(OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.)

B daļa

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos (minēti 31. pantā)

Direktīva	Transponēšanas termiņš
2004/107/EK	2007. gada 15. februāris
2008/50/EK	2010. gada 11. jūnijs
(ES) 2015/1480	2016. gada 31. decembris

XII PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Šī direktīva	Direktīva 2008/50/EK	Direktīva 2004/107/EK
1. pants	–	–
2. pants	1. pants	1. pants
3. pants	32. pants	8. pants
4. pants	2. pants	2. pants
5. pants	3. pants	–
6. pants	4. pants	4. panta 1. punkts
7. pants	5. pants un 9. panta 2. punkts	4. panta 2., 3. un 6. punkts
	II pielikuma B sadaļa	II pielikuma II iedaļa
8. pants	6. pants un 9. panta 1. punkts	4. panta 1.–5. un 10. punkts
9. pants	7. pants un 10. pants	4. panta 7., 8. un 11. punkts
	V pielikuma A sadaļas 1. punkta 1. zemsvītras piezīme	
10. pants	–	4. panta 9. punkts
11. pants	8. pants un 11. pants	4. panta 12. un 13. punkts
12. pants	12. pants, 17. panta 1. un 3. punkts un 18. pants	3. panta 2. punkts
13. pants	13. un 15. pants, 16. panta 2. punkts un 17. panta 1. punkts	3. panta 1. un 3. punkts
14. pants	14. pants	–
15. pants	19. panta pirmā daļa	–
16. pants	20. pants	–

Šī direktīva	Direktīva 2008/50/EK	Direktīva 2004/107/EK
17. pants	21. pants	–
18. pants	22. pants	
19. pants	17. panta 2. punkts un 23. pants	3. panta 3. punkts un 5. panta 2. punkts
20. pants	24. pants	–
21. pants	25. pants	–
22. pants	26. pants	7. pants
23. pants	19. panta otrā daļa un 27. pants III pielikuma D sadaļa	5. panta 1. un 4. punkts
24. pants	28. pants	4. panta 15. punkts
25. pants	–	–
26. pants	29. pants	6. pants
27. pants	–	–
28. pants	–	–
29. pants	30. pants	9. pants
30. pants	33. pants	10. pants
31. pants	31. pants–	–
32. pants	34. pants	11. pants
33. pants	35. pants	12. pants
I pielikums	VII, XI, XII, XIII un XIV pielikums	I pielikums
II pielikums	II pielikuma B punkts	II pielikuma I sadaļa
III pielikums	V un IX pielikums	III pielikuma IV sadaļa
IV pielikums	III un VIII pielikums	III pielikuma I, II un III sadaļa

Šī direktīva	Direktīva 2008/50/EK	Direktīva 2004/107/EK
V pielikums	I pielikums	IV pielikums
VI pielikums	VI pielikums	V pielikums
VII pielikums	IV un X pielikums	–
VIII pielikums	XV pielikums	–
IX pielikums	–	–
X pielikums	XVI pielikums	–
XI pielikums	–	–
XII pielikums	XVII pielikums	–